

5081

hæjleptu

1886-X2
Lundby

Upprethlytand fignurupulst

Upprethlytand, 6-11-71 fignurupulst

X 2009

X 20006 Zug fignurupulst

Upprethlytand fignurupulst 1731-18
mogul fignurupulst
fignurupulst fignurupulst
fignurupulst fignurupulst
Upprethlytand, 6-11-971

G. P.

* Պատմութեան վասն պղծե Կաղապին • որէ
օրինակ աշխարհիս :

ՆՅՐ ԴՊԱՂ ՏԵՏ ԻՆ
 զաքն խաւճայ մի • որում ա
 նուննէր աշգումէ լիք • օր մի 'ի
 մէյտան իջաւ՝ Ժողովեց ըզ իւր
 մե

2682-ԴԶ

մեծ մեծքն. եհարց վս սողումունի. Թէ
 ուն հրաման առնէր 'ի վր դիւացն.
 Յառաջ երեկ ամիրան, և ասաց հը
 զօր և մեծ խալիֆայ. կայ մարդ մի,
 որդի է վաճառականի. և ասաց Թէ
 ես գնացի 'ի սեւ լեկիայ կղզին և մո
 լորեցաք 'ի ծովին խօր. և ապա ելաք
 'ի լեառն մի բարձր, և ամենեւին ոչ
 ճանաչէաք զտեղին և տեսաք մրդիք
 սև, և այլադէմ բարև տվին. և տա
 րան զմեզ 'ի տունս իւրեանց. Եւ
 կացաք քօր. և ելել գնացին 'ի ծովն
 ի յորս, և տարան զմեզ 'ի հետս իւ
 րենց. արկին զգործին և կալան շատ
 ձուկ, և 'ի հետ ձկանց բերին կուժ
 մի արձիճով. մատնէ հարած սողում
 նի մօհրովն. Եւ բացեալ զկուժն
 ելան սև մուխ բարձրցան յօդս և
 եղև գիշատեսիլ մրդոյ աղաղակեց
 և ասէ. սողումուն սողումուն. որդի դան
 Թի մրգրէի. մեղայ այլ չը գործեմ
 զինչ գործ եցի. այլ կամ 'ի հրամանս
 քո. Օ ի գիտաց դէն Թէ դեռ ես

ք

սո

5081 - 111

դոմոն կենդանիէ։ Յայնժմասէխա
լիՊան ոչ հանգչի սիրտիմ մինչևտե
սանեմ յայն կժերուն։ Լապա հա
նաւամ այդ բանիդ։ Լա՛հ հրամայեց
խալիՊան տալիպին սրդւոյն սէհա
լա, թէ գնայ առ ամիր մուսէն։ յա
րեմտից տէրն։ որ երթաք երկուքդ
'ի ժուռ դաք մինչև գտանէք յայն
կժերուն։ Լինա՛հ հաստատուն զրուց
ասէք։ Թէ ինչ կայ 'իծովն կամ 'իցա
մաքի։ Լա՛հ ետ խալիՊան շատգանա
տալիպին և պատուական ակունք տա
ճիկ ձիանք և ազնիւ ծառայք։ Վը
նաց տալիպն առ ամիր մուսէն։ Լ
եւա՛հ ամիր մուսէն շատ հեծելովք։
յաշխարհն ականացոց թագաւորին։
Սարդաց թագաւորն ականացոց ըզ
հրաման տալիպին։ Լ կոչեաց զինչ
իւր աշխարհն հին մարդ կայր։ Լ շա
տաշուրջ վաճառական։ Վտան ալե
ւոր մարդ մի որ գիտէր զծով և զցա
մաք։ Լ զանբնակ աշխարհն տեսելէր։
Լ հարց թագաւորն և զծերն և ա
սէ։

սիրելի գիտես զայն տեղն որ սողո
 մոն բարկացաւ դիւացն. և ի պըղըն
 ձէ կուժն էած արճիճով մատնէ հա
 րեաց և ի ծովն ձգեաց. Լսաց ալե
 ի որն այոյ գիտեմ. Լսաց Թաւորն
 Թէ պիտի որ տանիս զխալի. Եւ այն և
 ամիրայքն յայն տեղն. Լսէ ալե
 ի որն յոյս ունիմ առ անձ՝ որ զբարին
 առաջնորդէ. Բայց զճանապարհն մոռ
 խաթրէ. և հեռու խօր. անջուր պի
 տի գնան և գան. շատ զարմանք կայ
 ի ճանապարհին. Յայնժամ ասաց
 Թագաւորն ցամիր մուսէն Թէ այդ
 գիտուն ծերդ որ աշխարհիս այլ չը
 կայ. ի քեզեմ տունէլ. ծուռար էած
 ամիր մուսէն և խելաթեաց զծերն.
 Եւ հարց ցծերն Թէ ինչ պէտք են ճա
 նապարհին. Լսաց ծերն Թէ ու ուղտ
 անելի. պիտի քան զմեր գրաստն որ
 ջուր բառնանք և մանուկ ի պուի աշ
 խարհն. բայց զջուրն պիտի ապիկի
 կծով բառնամք որ ոչ ցամաքի. զի
 հողմն սաստիկ կայ. որ ցամաքեցնէ

զըռւրն 'ի տիկն: Օայնժամ զուգե
ցին և սաղեցան 'ի ճանապարհ: Եւ
գնացին քն ձիաւորօքն 'ի շէն և ան
շէն ինքրս: Եւ հասին անմիտաբը
նակ աշխարհն և լմնցաւ տարի մի.
և գիշեր մի ծերն զաստղն նշանէր
եդեալ. և երթային և ծածկեց ամ
պըն զաստղն. և մոլորեցան զճանա
պարհն: Եւ հարց ամիրմուսէն զծերն
և ասէ թէ յոր աշխարհի եմք. ասաց
ծերն թէ ոչ գիտեմ: Եւ ց ամիր մու
սէն թէ կրես դառնալ յայն տեղն
որ զճանապարհն կորուսաք: Եւ ասաց
ծերն ոչ գիտեմք. յայնժամ շատլա
ցին. և գնացին այն անունն 'ի վրա
մինչև 'ի կէս օր: Եւ մտան 'ի դուռ
աշխարհ մի: Եւ կայ 'ի մէջ տին սե
ւագոյն բլուր մի բարձր 'ի հեռուստ
և երևիւր ոմ ծուխ երևէր. և դի
մեցին 'ինն. և իբրև մօտեցան տե
սին զի գումպէթէր բարձր և գեղե
ցիկ. և շէնքն ամէնն պատուական ք
կունքէին եաքուտ և զումրու. և

շուրջ ակամբ զարդարել: Ասաց ա-
միր մուսէն փառք այ թէ ոյ գեղե-
ցիկ շինուածքեն. և դուռն գեղե-
ցիկ մարմարիոնէյէր. և զուպպէին
նստուածքն, ա ըղտոյ քալէր. և
գումպէթն բարձր արձիճով կայծ-
աեսաւ ամիր մուսէն և զարմացաւ.
բարձրուէ զուպպէին: Ան էր ան
վայր անմարդաբնակ. և բուն ճէր
ի վր պարսպացն. երբ զայն տեսաւ
շատ լացին: Ան ասաց ամիր մուսէն
թէ զատ ի յայ ոչ ոք կարէ շինել. զի
փառք և վայելչութի աշխարհիս
սուտէ: Ա- գրծէր շոյս ոգի:

*Վնաց ժամանակ նց զինչ զերազ
մութն գիշերին. չըկայ դառնալու
ճարակ յայս տեղիս զոր ի հետ թո
ղին: Անաղ թէ կարենք գիտնալ
թէ բարի գործով գնացին կամ թէ
հարուածով անցան վասն մեղաց
որ մէկ չերևին:

Յայնժամ ասաց ամիր մուսէն թէ
ուրեն սց տէրքն կամ շինողքն և

ուրեն որ շատ դատեցան . և ոմ ծա
 ղիկ Թարշամեցան և պակասեցան :
 Լսաց ալևորն Թէ պարտէ քեզ դո
 Տանալ զայ . որ փրկեաց զմեզ յայն
 մուխաթրայէն . և հասուց 'ի յայս
 վայելուչ տեղիքս . գիտես ամիրայ
 որ քո անձ սիրուիդ փրկեաց զմեզ .
 իմ հայրն կասէր Թէ ով որէ յայն
 տեղն մոլորեալէր . որ մենք մոլորե
 ցաք . այլ ոչ են երևել բայց աստից
 մինչև 'ի պղընծէ քաղաքն . ք ամսու
 ճանապարհէ . զայս աղէկսանդր շի
 նեաց . ընդ այս գնայր 'ի պղնծէ քա
 ղաքն : Յայն իմ ասաց ամիր մուսէն
 յառաջն 'ի քաղաքս մտանեմք և տե
 սանեմք զվայելուի քաղաքիս և ա
 պա երթանք : Եւ մտեալ 'ի քաղաքն
 տեսք . գեղեցիկ դարպաս մի շինած
 մեծ և լայնանիստ . և 'ի դուռն գը
 րածէր նօտր գրով : Լսաց ամիրան
 ով կարդայ զայս գիրս : Լսաց ալ
 և որն է ազգի գիր գիտեմ Լսաց
 ամիրան կարդայ :

Լա- Գրածէր զայս բաներս:

Սարդէն որ գայ 'ի յայս տեղիս Թող
լայ զմեզ ինքն խրատվի. որ մենք 'ի
մեր շատ իրացնենք բաժան ողորմու
լալի: Լա՛ն քիչ մի յառաջ երթայք և
տեսնուք իրք զարմանալի. և փառք
այ նայ տայ. քան զի նայէ միշտ կեն
դանի: Տեսէք դուք բազում զար
մանք. Թէ քանի մարդ հողէ դար
ձեր մահն բաժանեաց զմեզ. կորու
սաք զոր ինչ ունէաք: Համարս տա
լոցենք մեք արժէին զոր ինչ եմք գոր
ծեր այ վայ զանաչար ատեանն. ուր
զահեղ բարբառէ լսեր. Ժողովեցաք
գանձս բազումս. և այլոց Թողաք գը
նացաք զքիչն շատին վաճառեցաք
և զյա՛նիտենական դատաստանն մո
ռացաք: Լա՛ն 'ի հետ մեզ այն երեկ
զինչ որ յայս կեանքս գործեցաք.
Թէ չար արարեալենք նայ. զամէն
գրոց հաշիւն տիտանք:

Յայնժամ մտան 'իկարսն. և տեսան
զարմանալի շինողածս. և գետնա

մէջն ստլէր կապած էր. արծաթած
և ոսկէ ջրած. և գնացին 'ի մէկալ
դուռն: Եւ գրած էր ոչ ք:

Բանի ադամայ որդիք ծներ յայս
կենքս ու մեռեր. և քան զանասուն
անբան կենդինիքս աստէն մոլորեր:
Բայց որ իմաստունք են եղեր. նա'
զայս կեանքն սուտեն համարեր.
անտէնն իւրեանց առն շիներ. ու
վստահ 'ի ներս գնացեր:

Եւ սեց ամիր մուսէն և ողորմ ելաց
և ասաց թէ ունի խելք և միտք
և իմաստութի նա' կարէ ճանաչեր
զայս կեանքս. որ ամէն մեծութի ոչ
ինչէ: Եւ կայր 'ի յայն կայսրին մէջ
ըն զուպակ մի. և բոլոր զուպակին.
Դժ գերեզման կայր մարմարիսնեա'
քարիւ. ազգի ազգի գունով: Եւ
գրած էր 'ի վր տապաններուն փո
րած և ոսկով լցած. յունարէն գը
րով շատ ողբեր. և գերեզման մի ու
րիշ կայր զարդարած. զոր կարդաց
ալևորն: Եւ գրած էր ոչ ք շայս:

Լ՛հաղ Թէ քանի կացի կենդանի ու
վայելեցի . գործոյս ամէն ՚ի հաշիւ .
ասա՛ ժամ է հաս որ խնդրի . Քանի
կենդանի էի նա՛ բազմաց պարգևք
բաշխէի . ես զիս անմահ կարծէի .
նա եղա՛ սական մի փոշի :

Լա- գրածէր լէ հեճոռպին գերեզմանէ որ
՚ի մահոն ժամանակն ասաց իւր անցիկն .
Քանի որ յայս կեանքն եկիր . նա՛
կացեր զամէնն ՚ի յերեր բերթերու
բազում քաղաք . դու զամէնն այլոց
խլեցեր . հիմիեւ խաւար դարձեր .
որ որդունքն ՚ի քեզ կան իկեր . դու
ես պատասխան տալու . զոր ՚ի յայս
կեանքս զրկեցեր :

Յայնժամ մտան ՚ի մէկել դուռն .
և գրած էր երբ մահն երեկ իմ զօր
քըն չլըցին Թափել զիս յիմանչափ
մեծ ութէն ոչ կայր այլ մարդ . իմ
բաժին պատանքսէ տանօղքս և փո
րողքս , և գերեզմանս . և ամէն մե
ծ ու խս կորեալ և այլոց մնաց . և արդ
իմացայ որ մըմնոյս սէրն կորուս զիս
ԺԷ երբ

երբ իմ անչափ մեծ ունիս ինձի դէմ
չեկան . նայ այլ մարդ կա՛ որ այս
սուտ կենցաղուս կու հանայ: Եւ
մըտան ՚իմէկալ ղուպպէն զարմանա
լի շինունածք զարդարած էր: Ո՞վ
եղբայրք ան միայնէ անմահ և անեղ
մի վստահանայր ՚ի սէր աշխարհիս.
զի խաբէութի և սուտէ . և երազու
նման: Եւ գրած էր ողբս այս:

Եւ յիմ սիրելի եղբարք . աչք ՚ի յիս
տվէք զենեհար . գեմ շատ ՚ի մէկ
տեղկեցաք . և եղաք ուրախ հա՛նա
սար . ՚ի յայս տեղսիմ խիստ գումար .
զի դժոխքնէ մութնու խա՛նար .
զիս տեսէք արէք ձեր ճար . զենե
հար հազար զենեհար:

Եւ գրած էր թէ ով զիս տեսնու .
թող վայ տայ ինձ . զի ես թագա՛ն ո
րէի հզօր և յաղթով ՚իպատե՛րզմի .
այժմ լա՛նէ մուրացկան մի քան զիս:

Եւ գրած էր ողբս այս:

Երբ ես կենդանի էի . տերէի հազար
քաղաքի . բերթերու գա՛նառ բա
ժի
զում:

զում. անհամար և անթվելի ինչ ձի
ուռնէի պէտաւի և զարմանալի երբ
ես ՚ի տանէն ելնէի. ի հազար
մարդ հեծցընէի:

Եւ անչափ ոսկի և արծաթ. ակ և
մարդարիտ ուռնէի որ պրծերով լցե
րէի. և ես ապրեցայ ԾԺ տարի. յան
կարծակի մահ անկաւ ՚ի յիմ դար
պասն և չմնացաք. ոչ ծեր և ոչ աղա
հանց խըստեց մահն որ թաղել ոչ կա
րէաք բայց թէ զմեծամեծսն թա
ղէաք. և զայլսն յարտաքս ձգէաք
ընկենւաք: Եւ այն ես յաղթեցայ
և վախեցայ. և զայս բաներս գրեցի.
որ զմեր խեղճ մահս լսէք. և դուք
խրատվիք. լսելով զհասեալ բարկու
թիւն ՚ի վրձ մեր. և խընայէք ՚ի ման
կութեան ձերոյ:

Եւ մեծ թագաւորէի զօրաւոր հը
զօր և արի. շատ գանձ և գումաշ
ուռնէի. որ չուռնէր մարդ ՚ի վրէրկրի
Օ հոգիս իմ անտես արի. ու զնչից
շահս թուէի. զամէնն այժմ այլոց
ԺԴ ԹՈ

Թողի • մէն զպատանք առի գնացի •
Ս'եռայ ես որ տէրէի բարու Թիս
զոր դուք տեսանէք • մարդու հանց
ազվոր վայելք չէ հասեր ումեք հայ
րենիք • նա' դեռ զրկէի զայլոք • մինչ
որ մահն անց Թէ հերիք • մոխրիսեմ
հաւասար եղեր • այ եղբայրք իմ
դուք մի խաբւիք •

Լճ երբ ցաւն զիս նեղեց կոչեցի
զիման զամ • և ասի Թէ օգնեցէք
ինձ • Թաքեցէք զիս 'ի մահն • որ
կու բաժանէ զիս 'ի ձեզանէ • Լսա
ցին Թէ չար կամ ունիս ասայ որկըռ
վինք • Թէ չէ 'ի հետ այ ով կարէ կըռ
վիր • մահն առջի ամենեցուն կայ • Յոր
ժամ որ զայն լեցի • նայ կայ 'ի այ
հրամանքն • բերել տո՛ւի զապրանքն
իմ զամ կուտեցի ոպ բլուր մի • և ա
սացի դանձիս իմ Թէ գնեցէք զիս •
որ մէկ տարի մալ ապրիմ • նա' անցին
Թէ այդ բանի այլ ճար չկայ • նա' կա
ցի այ հրամանքն և արձակեցի զհո
գիս • Լճ ազ զմեռած անուսիմ որ
ԺԵ
այլ

այլ ոչ յիշո՞ւի. Թէ՛նոր որդի գաղա
տայ. և Թագա՛նորի որդի շատայ:

Օ ինչ որ գանձ ու ղումաշ կայր
ինձ. զոր մեղօք էի ժողովեր. չկարց
ինձ մէկ օգնել. կամ սակա՛ն միցա՛ն
փարատել. Տուք զայս կեանքս և
զայն առէք երբ մահուն ճարակն է
հատեր. չկայ հողածին ծնունդ.

կենդանի որ զինքէ պահել:

Եւ բռքամի կայր 'ի մէջ դարպասին
ոսկի արծի՛ն մի դրած էր 'ի վր' նր.
ջուրն 'ի բերանն 'ի վայր Թափեր.
տակն սալեր կապած. արծաթ և
ոսկէ ջրած. և գրած էր Թէ ով որ
տեսնու զայս վայելչուի. նա Թող
փառա՛նորէ զանձ. հրամայեաց և նր
հրամանա՛նն սրբաջինջ եղաք. վայ
մեզ որ զբարին չըգործեցաք:

Եւ գրած էր ոչ ոս այս:

Եւ մարդ յիմացիր զայս կեանքս. և
գիտես որ չէ մնացական. զմայն մե
ռացերէք դուք. ամենիսէ ասպնձա
կան. Օ որ ինչ աղամայ 'ի վեր. եւ

Լ:

Ի՞նչ

ԺԷ

Ժներ ամէնն ու գնան . Զանայ որ
բարի գործես . որ անտէնն չը
լինիս փոշիման :

Լա գնացի 'ի Գողան . և գրածէր Թէ երբ
'ի սեղան նստի . Ժն մարդ ծառայութիան
նանգէր առաջի իմ . ԲՃն մարդ յիմ չի
լան ինչ քարէր :

Տիմի ես 'ի հող դարձեր . կերակուր
որդւնցեմ եղեր . և իմ յանհուն բա
րեացն իմ դատարկ 'ի բաց մնացեր :
Ետ մարդ անարժան ոտքն . զիմ
տունս եկեալ կոխեր . ու այլ մարդ
յիսնէ չե վախեր . աղքատաց նման
եմ եղեր : Լա մարդ որ դու դաս առ
մեզ . լացու զմեր կորուստն որոնէ .
մահ մարդոյն դիւրան հասանի . ըզ
կեանք մարդուն դիւրան կուփոխէ
Ս'ինչ մեք կենդանի էաք . էով մեզ
որ արժանիէ . Տիմի ամենէն 'ի զատ
որ անանց հուրն զմեզ կայրէ :

Գնացայ 'ի հիւզ Գողան . և գրածէր 'ի ՎԹ
Գողանն ոսկէ գիր շար իբար և ողբս այս :

Լայս աստընվորիս բարիքն չէ իսկի
Բ Ժ Ե մարդ

մարդու մնացանքն մահն զօրանոր կու
գայ . և տանի 'ի հող շինտան : Որ
չափ որ անհոգ լինիս . թէ շատ գանձ
ունիս գայիբան . մահն գայ քակտի
տանի որ իսկի հեաքն չերևան :

Ի՜շ Դուռն գրածէր ոչ Բա այս :

Յիմար ադամայ որդիք . որ աշխարս
էք դուք շփացեր . տեսէք թէ քա
նի մարդիք յադամայ յանուրսէ ե
ղեր : Եւ անմխիթար գայլեօք ըզմա
հուն օրնէք մոռացեր :

Եւ թէ Դուռն գրածէր :

Եւ յա սատընվորի բարիս . երազի ին
քըն նմանէ . ու վայ նր ասեմ . որ զայս
կեանքս խիստ կու սիրէ : Եւ րանի
տամ այն մարդոյն որ անտէն 'իտուն
կու շինէ . որ երբ այս կենացս ելնէ
յայ ինքն չամաչէ :

Ուրն Դուռն գրածէր ոչ Բա այս :

Իսկ ոչ խրատին մարդիք թէ մահուն
օրն գալոցէ . մոռնան զահագինտան
ջանքն որ զբազումըս անդ ժողովէ :

Օ , ինչ որ աստ գործել լինի անդ
ԺԸ մէ

մէկին ալ չարէ. ջանայ դքեզ ՚ի զատ
պահել ՚ի մեղաց և ՚ի չար գործէ:
Լա՛ւ գրածէր թէ տեսէք զայս ամ
շինո՞ւածս և գանձուս որ տէրէի.
նստէի յայս զուպպէս և վայելէի. և
՚ի յայս անուշահոտութե՛ն անմահա
նայի. տեսէք զայս ամ թագաւորու
թիւս որ տունէ գազանաց և թռչնոց.
բանի զայս տեսանէք մի հպրտանայք
և մի գործէք չար. և մի նախանձիք
՚իսուտ փառքն. յիշեցէք զայն որ հա
մարս տալոցէք առաջի քի: Օ ի ոչ
կարէք պատճառել. թէ ոչ գիտցաք:
Լա՛ւ գործէք ոչ քաջս:

Լըրիք դուք այս տեղս եկէք. և տե
սէք զիս ՚ի մէջ հողին. թողերեմ զա
մէնն ՚ի բաց նա՛ համար կուզեն իմ
գործին. Լացէք զամէնի պարոնս.
որ տէրէի ա՛լ քաղաքի. այսօր զամէն
են զրկած ակն ունի հոգիս գեհենի
Լա՛ւ այլ շատ ողորմ բաներ գրածէր
թեթեւացուց ամիր մուսէն զաշխար
հըս իւր աչքն. և գնացին յայն զուպ
պէն

պէն որ քան զծուխն երևէր. անչափ
բարձրէր արձիճով կապած. զայն տե
սան և զայլոց վայելչութիւն մոռացան.
քանզի յորմերն ամէնն ոսկով շինւծ
դռներն ամէնն ծխանէ լիքէր մենք
չկարացաք գրել. յայն ղուպոյնին
մէջն սեղան մի դեղին ակունք ճո
հէր ոսկով և մարգարտով կազմած.
Եւ կայր ի նմա Գ Բ ակն շուրջ և բո
լոր սեղանոյն ճ թիզէր. և գրած էր
Թէ ուրեն նոքա որ զո՛ւարճանային
շուրջ զսեղանովս. և բոլոր սեղանոյն
լուսատու ակունք էին:

Եւ գրած էր ոչ Բ այս:

Եւ ատ Թագաւորք իսմայ ճաշակեալ
են այսօր մէկ մի չերևին. և այն որ գա
լոցէ աստ. գնալոցէ անհնարին. փո
խին ցեղուցեղ աւուրքս. ուր լինի
ամէն մեռանին. անտէր Թողին զայս
սեղանքս և լալով ելան գնացին:

Եւ Բիւլ քին գրած էր շայն ոչ Բ գեղեցիկ:
Օ ինչ կայ գեղեցիկ շինուառս մա
հըն գայ զամէնն խափանէ. ճարտար
Բ
դու

դու մտիկ արէ . Թէ սոցայ շինողքն
'ի յուրէ : Նոյնպէս արժեցոյ զաշ
խարհս . և մտօք զինքն դու քննէ .
և երկնաւորին տուր փառք որ ամէն
Հոգւոց նա տիրէ :

Վե գրածէր Թէ այս սեղանս զում
րութ Թագաւորինէ . և Թագա
ւորէ կերակրեալ 'ի վր սեղանոյ սր .
և ամէն Թագաւորաց անուններն գը
րածէ . և ամենեքեան անցեալէին 'ի
ներքոյ հողին : Վիր մուսէն հրամա
եաց հեծելին Թէ գրեցէք զայս բա
ներս և մնացին յայն զուպպէն քօր
և ապա գնացին քօ անուր ճանապարհ
և տեսաք բարձր բլուր մի . 'ի վր բլը
րին կայր ձիաւոր մի պղնձէ . և գրա
ծէր 'ի վր ըռւմպին Թէ կալ զիս . և
Ժ հետ 'ի շուրջ ած . ընդ որ դադա
րի . այնէ պղնձէ քաղաքն : Վրարին
ոպ և գրածէր . և զորդեցաւ ըռւմ
պին ծայրն ընդ արեւմուտս . և գնա
ցին ընդ այն և անցան դիժր կապան
մի . և տեսան բարձր բլուր մի քարէ .
և

և այն սիւնին ծայրն կայր կենդանի
 մարդոյ ձև թաղած յայն սիւնն մին
 չև ի մէջքն և ունէր ք. թեւք մեծա
 մեծք. ձեռքն ուն առիւծոյէր մազն
 ուն ձիու ձար աչքն մեծամեծք և կար
 միր զէտ զբոց ի վառ և կերպրանքն
 ուն թուխսաթ. Վոչէր ահագին ձայ
 նիւ. և ասէր փառքայ անեղին և նմա
 Տին բարձրելոյն և միշտ կանգանուոյն
 որ զայս անտանելի չարչարանքս ի վր
 ինձ էած. իբրև տեսան զարմացան:
 Եւ ասաց ամի մահէն զուրա շայս ի վր նր:
 Օ արմանք մենք այսօր տեսաք չէր
 տեսեր այլ մարդ հողածին. կենդա
 նի մի թեւաւոր որ յաչացն հուր փայ
 լէին. կերպարանքն էր ուն թուխ սա
 գի. փառք ասէր անմահ արարչին.
 զայս չարչարանքս որ ինձ երեստ. չէր
 կրեր այլ քաջ անմարմին. և գնա
 ցին ի մօտ նորա:

Եւ հարց ալևորն և ասաց. ովես դու
 կամ ովէ դրեր քեզ այդ սիւնդ.
 ասաց թէ ես այն դէն եմ որ ի հետ
 քե

սողոմոնի պատերազմեցայ . իմ անու
նըս տամշերէ . ես աստ կամ չարչարա
նըս հրամանաւ սողոմոնի . մինչև այ
հրամանն հասանէ առիս . Լսէ ամիր
մուսէն վասն էր եդ զքեզ սողոմոն
յայդ չարչարանացդ . Լսաց քաջն
կայր Թափէոր մի աբտիլ ազիզ անուն
ինձի քուրոջ որդի էր . Լն ունէր .
ք կուռք . կանանց զուարթ և եա
քութ . և ես սպասանորէի կուոցն .
Սեր Թափէորէին բազում հեծել
կայր . և ոչ ոք կարէ զդէմ ունել նը
մայ . և բազում քաջք ՚ինք հրաման
քընէին . Լն կայր մեր Թափէորին
դուստր մի անօրինակ զարմանալի .
պատկերաց տէր . Յուզարկեաց սողո
մոն առ Թափէորն մեր . և ասաց տուր
զքո դուստրն ինձի կնուի և կոտո
րեայ զկուռսդ քո . և հաւնայ ան
իմ . որ արար զերկինս և զերկիր . Թ է
զայս առնես եղբայր լինիս ինձ . ապա
Թ է ոչ պատրաստեայ զքեզ ՚ի պատե
րազմ . որ դամ տամ զմաճն քեզ բա
Թ Գ Ժին

Ժին։ | սեց մեր Թագաւորն և բար
 կացաւ . հոչեաց զիւր հեծելն ամ և
 եհարց Թէ ինչ տամք պատասխանի սո
 ղումնի։ | Սացին մեծամեծքն Թէ 'ի
 մարմնաւորաց քան զքեզ ոչ կայ մեծ
 դու մեծ ես քան զսողումն։ | Եւ այց
 մուտ դու առաջի չոծոցն . աղաչեաց
 զնս . Թէ օգնեցէք ինձ սողումն գալ
 կամի 'ի վր մեր . առ 'ի կոտորել զմեզ։
 Յայնժամ ես անբայի տխմար . և հը
 պարտ և շփացած յիմ մեծու Թիս և
 ոչ ճանաչէի . զսողումն դաւ Թի որ
 դին . ես հարցի զկուռսն վս այս բա
 նիս պատասխանի տո՛ւին Թէ մի վա
 խէք 'ի սողումնէ արքայէն . ես կարո
 ղեմ առնուլ զգործ սողումնի . և
 տամ ձեզ 'ի յաղթու Թի։ | սեց աբ
 տիլազիզ Թագաւորն և խիստ ուրա
 խացաւ . և սողումնի էլ չին ծեծեց .
 և շատ վատ ասաց սողումնի . և ասաց
 պատրաստեայ զքեզ 'ի պատերազմ ես
 տամ քեզ բաժին ըզմայն։ | Եւ այց էլ
 չին և ասաց սողումնի զամ։ | Եւ սո
 ր

ղումն պատրաստեաց զինքն ՚ի պատե
րազմ. ժողովեաց զզօրքն. և քաջք
բազում. մարմնաւ որք և անմարմինք.
նք նաց. և բիւրք բիւրոց. օձ և
վիշապք. գաղան և անասունք. և
թռչունք. և ուսուց նց ռալ կռվին:
Եւ եկեալ սողումն յաշխարհն մեր.
և ուղարկեաց էլ չի առ թագաւորն
մեր. թէ եկի ՚ի քո աշխարհս լսէիմ
հրամանացս. և եկ առիս կոտորեաց
զկուռսդ քո. և հաւատայ յաճնիմ
ոչ կարեն դաքայ պահել զքեզ ՚ի ձե
ռաց իմոց: | սեց մեր թագաւորն և
կռւաւ զէլ չին սողումնի. զերեսն սեւա
ցուց զէլ չին. և ուղարկեաց առ սո
ղումն. թէ պատրստ լեր որ կռվինք
տեսնունք թէ որ աճ կարողէ և յաղ
թող. Գնաց էլ չին և ասաց սողումնի
զամ: Յայնժամ գնաց սողումն ՚ի
դուր դաշտ մի. և իմ թագաւորն ՚ի
դուր լեառ մի ժողովեցան զօրք բա
զումք անթիւ և անհամար. և քաջք
բազումք և յաջողեցան կռիւ: Եւ
ի ե

հրա

հրամանաց սողումն գազանացն . որ
կէսն ընդ աջմէ կային և կէսն ձախ
մէ . և Թռչնոցն հրամայեց . որ բարձ
րանային 'ի վր մեր ճայթելով . և կոցե
լով ծրծէին զերեսս մեր . և չտային
բանալ զաչս մեր . գազանացն հրամա
նաց Թէ ըզգրաստնին լափեցէք և
փախստական արարէք . օձիցն և վի
շապացն հրամայեաց Թէ ոտմներուն
մէջն մտանէք և պաշարեցէք : Եւ
սողումն նստելէր ոսկիակազմ Թախտ
օձուն վրա զարդրած ազգի ազգի :
Եւ հրամայեց սողումն որ բարձրա
ցուցին զԹախտն որ հայէր 'ի վր պա
տերազմին : Եւ հրամայեաց սողումն
իւր վէզերին . որ կայր յիւր աջոյ դի
հըն . և այլ հեծելք ընդ անմարմինք
ձախմէ կային : 'Եւ ին կռիւն քօր . և
քօր գիշեր . և ով կարէ պատմել զահա
գին պատերձմն . Թէ դըրդումներն
և զգոռումն . և քան զամէնն յառաջ
ես յաղթեցի սողումնի հեծելն : Եւս
պարծեցայ Թէ զսողումնի վէզերն ա
նի

միրաթ բերեմ առաջի իմ պարոնին
կանչեցի և խառնեցայ ՚ի հեծելն ա-
սելով. թէ զայլ ոք չուզեմ բայց ըզ-
բեզ ամիրաթ. եկ զի տեսցուք զիրար
և նա՛ և ս գոչեց ահեղագոչ ձայնիւ
և ինձ այնպէս թվեաց. թէ երկինքն
պատառեցաւ և փլաւ ՚ի վր իմ բեկե-
ցաւ մէջք մեր հեծելին ՚ի սաստիկ
ձայնէ նր. և երբ խառնեցք ամէնքս
թռչունքն չտային մեզ աչք բանալ.
գազանքն և սողունքն ամբողջութիւն
զմեզ. և բազումք մեր զօրցն մեռան.
ապա առաք ամիրաթն յիրար. վեց
ժամ կռվեցաք մինչ որ ձանձրացաք
երկուս. իմ զօրքն փախէն յամիրա
թէն. և ես կամէի որ բաժանէի զիմ
զօրքն. տեսաւ սողումոն զիմ դառնա-
լըն. հրամայեաց թէ կալէք զայդ
անհաւատդ. և այնպէս խստացաւ
կռիւն. որ ոչ հայր որդւոյ ողորմէր.
ոչ եղբայր եղբօր կրէր օգնել փա-
խեայ ես և ամիրաթն անկաւ ՚ի վր
իմ. ես ասացի ամիրաթին երդմնե-
ի է
ցու

ցուցանեմ զքեզ յամ կենդանին.
 որ տանիս զիս առաջի սողոմոնի ար
 քային. ըսպանանել չտաս. և տարաւ
 յետոյ և ետ բերել զայս քարէ սիւնս
 և զնտանեաց զիս աստ երկաթիւ. և
 արձիճիւ. և պղինձով. և հրամայեց
 ամիրաթին որ շալկեաց զիս քարովս
 և եբեր յայս լեռս որ կու տեսա
 նէք: Ասաց ալևորն այն պատերդմն
 զինչ եղև. ասաց քաջն. յորժամ ամի
 րաթն զիս փախուց. և իմ թագւորն
 փախեւ: Սողոմոն յետևանց ինկաւ
 զիմ թագաւորն փախուց ըսպան և
 զօրսն կոտորեաց. առին զկղզին. և
 զկուռսն ջարդեցին: Օ թագաւո
 րին դուսարն էառ սողոմոն իւր կը
 նուի. և զերկիրն ամիրաթին ձեռն
 եդ. և ինքն դարձաւ ուրախուի ի
 տունն իւր: Ասաց ամիր մուսէն օրհ
 նեալէ ամ որ ամ տեղիս փառաբանի
 անուռն նր: Ահարց զքաջն թէ զայն
 տեղն գիտես որ սողոմոնն զդուս ի
 պղնձէ կուժն ելից. և իժովն ընկեց.
 Ի՞նչ

Ասաց քաջն թէ մօտէ 'ի կուռկուռ
 եայ լեառն 'ի ծովն: Ան բնակեալ
 են յայն լերինն մարմնաւ որ սև մար
 դիկք: Ան ետ քաջն զնշան լերինն
 և զպղնձէ քաղաքին: Վնացին շատ
 օր . և իջան 'ի դաշտ մի . որ կայր ծառ
 և տունկ . և պտուղն անուշահամ .
 գետ և աղբերկուռք և ջուր քաղցր .
 և անտի գնացին ին օր . և ապա հա
 սին 'ի պղնձէ քաղաքն . և եր ուն ըզ
 հուռ 'ի վառ: Ասաց ալև որն այն է
 պղնձէ քաղաքն: Ան իջան 'ի դու
 րն քաղաքին և ոչ գտին զմուտըն .
 և հեծցուցին զմարդ . յուղան և
 շրջեցան ընդ պարըսպաւն . զօր և
 զգիշեր . և ոչ գտան այլ տեղ որ
 ցած էր քան զայն տեղն որ իջեալէին
 պարիսպն . ամէնն խնդման սև քա
 ղեր . և այնպէս թընէր ուն միաբերթ
 ն կանգուն բարձրուի էր . և ին թիզ
 լանքներ պարըսպին . և ունէր ին
 դուռ 'ի մէկ դռնէն 'ի մէկալ դուռն
 ոչ երևէր մարդն: Յայնժամ է առ

ամիր մուսէն և զտալիպն և զալւորն.
և գնացին 'ի բարձր լեառ մի որ մօ
տէր քաղաքին հայեցեան 'ի վր' քա
ղաքին. և ասացին թէ ոչ եմք տեսել
այսպիսի շինուածք 'ի վերայ երկրի:
Եւ բուն ճգէր 'ի վերայ պարսպացն
Յետ դարձան և գտան տապանք մար
մարոնեայ գոյն զգոյն. և գրած էր
'ի վր' սև փորված ոսկով լցած:

Եւ գրած էր ուրիշ այս:

Եւ մարդ ադամայ որդիք դուք բերէք
զխելքերա 'ի վ. մտօք յիմցիք սուտ
կեանքս. և զմահ գալիքս 'ի վր': Եւ
քակէ զամէն շինուածք որ շինու արն
ջիմանայ. մեզ կայ պատասխան տա
լու. ամենի որ մէկ չի մնայ:

Եւ 'ի հիշու գերեշման գրած էր ուրիշ այս:

Եւ ադամայ որդիք դուք չի լինի որ
զանձ մոռանաք. ան յիւր բարեացն
համբերէ դուք զայն չիմցաք: Եւ ուր
դարձիք 'ի պիղծ գործ ոցն որ անանց
հուրն չիմանաք. մենք 'ի մեր յին հուն
բարեացն քան զպատանքն այլիւք չի
տարաք:

Ս' էլաւ գերեզման գրածէր ոչ քա այս:
Լ' աղամայ որդիք Թափեցէք զգի
նին 'ի ձեզնէ. զմարմինդ կու պա
րարես. դու հոգւոյդ բաժին պատ
րաստէ: Որ երբ ճանապարհ ելնես.
նա՛ դողումն զքեզ չի պատէ. հազըր
և պատրաստ կացէք. որ երկան
դուն չարգիլէ:

Լ' գրածէր ոչ քա այս:

Գ' իտացիք քչիկ քչիկ. որ գնաց մեր
օրս 'ի մաղպուն. քանի 'ի մեզ զարմանք
Թ՛վի. գնալոցենք ներքև հողուն:
Լ' թուռն և պատրաստ կացէք. դա
տողին առէք պատասխան. վայ այն
աղամայ որդւոյն. որ չունի իսկի
աս մահուն:

Ս' էլաւ գերեզմանն գրածէր ոչ քա այս:

Լ' յիմբարերար ան աղաչեմ որ զիս
խրատես. ծառայիս քո միտ դնես զիս
իմ մեղացն ազատես: Ու տաս ինձ
բարի խրատ. և զիմ շատ մեղքն դու
չյիջես. դու ես ողորմած ան. ընդ
մեղաց զմարդն չի դատես:

Լ' ան

Ի

Դիմալ գերեզմանն գրածէր ոչ քա աշա :
 Լ' աղմայ որդիք զայն տարեր զինչ
 աստէն ունի . և շատ ցեղուցեղ դա
 տի . ասա Թողու անաէն չտանի . Վի
 տեմ սողոմոն ասաց . զորն կերայ , և
 զորն խաբեցի . զոր տունի ձեռքս աղ
 քատաց զայն գտի . զոր Թողի զայն
 ես կորուսի :

Օ այս բաներս որ գրած էր զամենն
 գրեցին . և եկին ՚ի Տեծեւն կա
 պեցին սանտոխտք . և եդին ՚ի պարիս
 պըն անց մէկ մարդ մի Թէ ես ելնեմ
 երբ ՚ի պարիսպն ելան . ծիծաղեցան
 ծափէ զարկ . և ասաց շապաշ շապաշ
 Թէ ինչ աղվորէ քաղաքս . և անկան
 ՚ի քաղաքն և մեռան : Ս' էկ մարդ մի
 այլ երեկ ասաց Թէ ես ելանեմ . այն
 մարդն Թեթեալսեւք էր չկարաց ըզ
 խելքն ՚ի վր' պահել : Լ' սաց ամիրմու
 սէն Թէ խելաց բան չէ . որ զիւր ըն
 կերն մեռած տեսանէ և ինքն այլ չը
 վախենան : Լ' պահ մարդ ՚ի պարիսպն
 ելան . և ամենեքեան ծիծաղեցան .

Ժափ զարկին անկան 'ի քաղաքն և մե
ռան։ Ու շաթափեցան ամիրմուսէն
և ելաց դառնապէս։

Եւ ապա շայս ողբս 'ի վերայ պարսպին։
Պարիսպ ես դու աննման. ընկեցեր
'ի վայր զամ. մարդ իքս որ 'ի քեզ ելան
քան զծաղիկ 'ի վայր թափեցան։
Զեմ տր ես ամի. լինի թէ չարին թը
նեցան. հեծելքս հանաւար կու դո
ղան յայս բանէս քաղաքս աննման։
Լսաց տալիպն ես կամիմ գնալ վս
հեծելիդ. Լսաց ամիր մուսէն գնա
վս հեծելիդ. և վս խալիֆային սի
րուն. ապայ իմ բանիս մի գնար։
Յայնժամ տալիպն զիւր կէս մալին
այ խոստացան. երբ 'ի պարիսպն ելան
զամ յիշեաց. ծիծաղեցան ծափ է
զարկ. անկան 'ի քաղաքն և յուշաթա
փեցան։ Յայնժամ ամիր մուսէն ե
լաց յոյժ զի գիտաց թէ մեռան. տա
լիպն յուշ եկան ձայն ետուր թէ մի
լար, ես կենդանի եմ. տեսան տալի
պն 'ի մէջ դրանն կայր ձիանոր մի.

և գրած էր 'ի վր ձեռին . Թէ կալ ըզ
 պորտիս բւեռն . Ժք դիր 'ի շուռած
 և ապա բանաս զդուռդ կարդաց տա
 լիպն արար զոր գրած էր . և եբաց ըզ
 դուռն : Ճայնժամ էառ ամիր մու
 սէն զկէս հեծելին . և 'ի քաղաքն մը
 տաւ . և շուրջ եկին 'ի քաղաքն տե
 սան զի մեռած էին ամենեքեան . և
 փակած շուկայքն ամէնն սալ կապա
 ծ էր . և ջուրն շուր կայր 'ի վր . և ա
 մէն փողոցի գլուխ բրքամի շինած է
 և ոսկի առիւծ մի 'ի վր . և ջուրն թ
 բերանն ելանէր . ծաղկունքն անու
 շահոտ և գեղեցիկ . մրդիքն 'ի շուկ
 պէն նստած էին . ոսկին և արծաթն
 ակունքն և մարգարիտն կուտած էր
 և տէրքն 'ի մօտն մեռած էին և փտած .
 յերբ մարդն ձեռն հասուցանէր .
 նա 'ի հող դառնային : Ճայնժամ մը
 տան զալամ քարոցն . և ոսկերջնոցն .
 'ի մագործնոցն . և 'ի խաղինայքն
 զամ ոսկով և մարգարտով զարդարա
 ծ էր . ով որ տեսնոյր նա լայր սրտէն

զգարն հանէր որ 'ի միջէն ելանէր .
 Յայնժամ ելան անտի . և գնացին 'ի
 Թագաւորին դարպասն . քի դուռ
 ունէր . քան զբերթի . ան պղնձի . ան
 արծաթի . ան ոսկի . տեսան զարմանա
 լի շինուածք . որ այլ չէր տեսեր աչք
 մարդկան . զայն որ նմանուին ճկա
 րացին գրել . Լաւ 'ի դուռն դարպա
 սին կայր ձիաւոր մի , 'ի մօտն բրբայ
 մի . և 'ի Ե դիհաց ջուր ելանէր 'ինը
 մանէ . յառջևն ծաղկնոցէր մրդա
 բերած ծառ և տունկ բազում և
 Թէ մարդ 'ի մէջն մտանէր նայ անու
 շահոտուէն գինով ցնէր . և վարդն
 ըռումպի չափէր . կանգներ . և մար
 դիքն 'ի շուքն մեռելէին : Յայնժամ
 մտան 'ի յայն զուպպէն . որ քաղաքն
 ամէնն յառջև նէր :

Լա- ասաց ամիրտասէն զայս ոչքս 'ի վերայ
 քաղաքին :

Լաւ աղ քեզ աղվոր քաղաք . որ չըկայ
 'ի քեզ կենդանի . ամէնքն են 'ի հող
 դարձեր . մարդ չկայ բարիքնէ 'ի լի .
 ԼԵ ԼԱՎ

Լայ թէ չէաք տեսեր • սց խեղ
 ճըն 'ի յայսմ վայրի • վախեմ թէ այս
 պէս լինիմք • քան զսոքայ ողորմուլալի
 Տեսան 'ի տէրկեաճն ազգի ազգիսը
 Լէ՛՛՛ կախած • ըռումք և չարխի ա
 ղեղ լարած • և թըրեր • և բլատկի աս
 պարք • և քէշիկ • երբ 'ի դարպասն
 մտան • տեսան մարդիկք նստած և
 մեռած բայց փտած ոչ էին • կա
 շին սևացեալէր 'ի վր •

Տեսաւ ամբոնսն զարմայաւ • և ապա
 շայս ոչբս •

Եկայք նոր զարմանք տեսէք • որ ե
 ղաք մեք ան միսիթար • լա՛ն էր թէ
 չէաք տեսեր • զայս տեսիլս 'ի լաց մեզ
 արար • Ես փառք արարչին ասեմոր
 ինքնէ ան բարերար • մի թէ յարու
 թե՛ անուրն չձգէ 'ի հուր շիխանար
 Պանացին 'ի մէկալ դուռն տեսան
 ըզքէմէրն բարձր • և զարմանալի
 խատւածքն ամէնն կարմիր ակունք
 էին սր զնմանութիւն գրեւ ոչ
 կարացաք •

Ի վերայ շէմն գրածէր ոչ քա այս :

Լայս դրունս գեղեցիկ աղվոր . գո
վելն մեծ արքայական . ոչ կարէ շի
նել այլ քան զաս . կամ ՚ի յայս շին
ւածքս ինման : Լայ վայ դուք սոցայ
տունէք . որ չեղաւ նայ մեզ բնակա
րան . գնացաք և աստիժողաք . զանցա
ւոր շինունածքս ամ :

Իներս մտան . զ սիւն կայր ՚ի մէջ
դարպասին . ամ լուրջ . ամ կարմիր . ամ
կանանչ . և գումագէթ մի ՚ի վերայ
սեանցն ՚ի յոսկոյ ձեփած . ՚ի յայն
դուպպէն ոչ քարեղէն շէնք տեսաք .
և ոչ փայտեղէն ամէնն ոսկի և ար
ծաթէր . լ կանկուն բարձրէր սիւ
նըն ՚ի մէջ դարպասին . և ոսկի գում
պէթ մի ի վր . և ոսկի առիւծ մի .
զուգածէր քան զկենդանի . լուսա
ծու ակունք դրծէր յառիւծն երբ
գիշերն լինար . ակունքն լոյս տային
քան զարեգակն : Լաւ տախտակ միոս
կի դրածէր ՚ի վր աթոռի մի . և գեօ
հեր ակունք ՚ի նմա մարգարտով օրի
լէ նած

նաժ: Լճ գեղեցիկ Թագուհի մի
 'ի վր ամբողին նստած, և խալիչայ
 մի փուռ մարգարտով լցած ինքեքլ
 Թագուհուհին. և կայր 'ի գլուխն Թագ
 մի. գեղեցիկ և աննման յօրինած.
 որ զնշան գրեւոյն ոչ կարացաք: Լճ
 'ի վիզն շարոց մարգարիտ. քան զա
 ղաւնոյ ձու. և 'ի միջին լուստու ակ
 մի. և կայր գլխագիր մի նրման սիրա
 մարգիպէս նման գուն զգուն: Լճ
 այն Թագն որ 'ի գլուխնէր. զ ակ
 կայր 'ի նմայ. ան կարմիր. ան լուրջ.
 ան կանանչ զիւմրիւթ. ան լուսատու
 ան նման. որ մարդ ոչ կարէր հայիլ:
 Տեսաւ ամիր մուսէն և խիստ իւրազ.
 այն. և էր Թէ այն անուրն էր մե
 ռած: Լսաց ամիր մուսէն Թէ հա
 ղար փառք այ. որ ես կու ամաչեմ
 'ի նր յերեսն հայիլ:

Լսասաց զայս ոչ Բա 'ի վերայ լազուհուհին:
 Լնգին աննման գոհար. Թող դու
 յերես անպիտացեր. դու քան կեն
 դանի մարդուն. մարմինդ յերհանց

հողէ դարձեր: Վասն զքո աղվոր ա-
ջերտ հողէղէն մարդոյ չեմ տեսեր:
վայ տամ ես ու բերան. քո քաղաքին
որ չէ վայելեր: Եւ զայս տեսեալ
ամիր մուսէն. և երազ ասաց ըզ
մարդուն կեանքն:

Եւ ասաց զայս ողբս ՚ի Ռաֆուհոյն Բերէն:
Եւ զբարբ սիրելիք որ կայք մի խաբիք
՚ի յայսմ աշխարհիս. այս կենացս մի
հաւատայք. օրինակ առէք գութ
զիս: (Ս) Ինչ որ տղամայ որդիք.
ծնանին ամէն դան առիս. բայց ջա-
նայ բարի գործ է. որ չըլինի Թէ ՚ի
հուրն առաքիս:

Եւ ամիր մուսէն ասաց ինչ մադ որ
զայս տեսնու այս կենացս ինքն հա-
ւանի. կամ աստէն իւր տու շինէ.
և ան հոգ իներս բնակի: Չաւտամ
Թէ իսկի մարդէ այն կամ ունիմիտք
բանականի. անբան անասունէ նայ.
խոտակեր և չորքոտանի:

Վերի աղամայ որդիք յէր դատիս
զամէն հետ մեղաց. յիշեայ զահեղ
ԼԹ դա

դատաստանն ու ծեծէ զորտիկդ
և դու լաց:

Օ իս տես և քեզ ճար արայ. ու խա
փան կ'ցիր 'իմեղաց. թէ չէ աներեկ
աւուրն. դուն այրիս 'ի հունն 'ի յա
նանց: Այիմ պատուական դշխոյ.
որ դու ես ողորմու լալի. այս քո ա
նէհուն բարիքդ. ջոգնեցին քեզ
փոքր 'ի շատէ: Սեռար դու 'ի հող
դարձար. և թողեր զամէսն 'ի յերկ
րի. մարդն որ իմաստուն լինի. նայ
քեզնով ինքն խրատի:

Իբրեւ լռեցին ասելու. անց տալիպն
ընդ ամիրմուսէն. թէ երբ այսպիսի
մեծ մարդոյ զաւակ մեռանի. նայաջ
քըն սընտիկ դնես. որ աջքն եռայ.
և զմարմինն զնեն որ փափուկ մը
նայ և չփտի. և կայր առաջի թագու
հոյն. ք մարդ կանգնած. ան սև ան ըս
պիտակ. 'ի ձեռն թափած թուր. և
սև մարուն բլատի մի որ է թօփուզ.
և կայր 'ի գիրկն թագու հոյն տախ
տակ մի ոսկի լաճիվարդով գրած.
Իս կար

կարգաց արեորն և էր գրած այսպս:
Լ'նունն այ օրհնեալ որէ ինքն միշտ
կենդանի . իշխանէ երկնի և երկրի .
արարիչ տր ամի: Լ'նմահ հողածին
չը լինի . բայց միայն ստեղծօղն ամե
նի . ան պէտքէ փառքն աշխարհի .

քան զերազ և մութ գիշերի:

Լ'ս մեծ Թագուհի էի . դուստր Տը
զօր մեծ Թագորի . ունէի իշխանութի
մեծութի մարդ չունէր 'ի վր երկրի:

Լ'այց մահն երբ առիս երեկ . զամ
իրքս ես ատեցի . զայս տեսեալ խրա
տեցարուք . յամ չարէց փախերուք:

Լ'գ գրած էր խրատս Թէ ով զես տե
սանէ Թող իւրն ողորմի . և խրատի .
Դէ տարուէի որ երբ մեռայ . Ս'ն

ոչ 'ի Թագաւորէն վախէ . և ոչ աղ
քատին ողորմի: Ուրէ ադամ որ ամ
իւր ձեռօքն ստեղծեաց . կամ ուրէ

սողոմոն արքայն . կամ աղէկսանդր
Թագաւորն նայ որ տիրեաց . դ կողմ
աշխարհիս: Լ'այց զայս քաղաքս ոչ

կարաց առնուլ ինչ այն մնաց . որ իմ
խա
ձե

ձեռքն տվի աղքատց. դուք որ կեն
դանիք դէք մի թողուք զձեր ապրան
քըդ այլոց ունի և մեք թողաք. այլ
ձեր ձեռքդ յայս կեանքս տունէք.
և զայն կեանքն գնեցէք:

Եւ գրծէր ուրիշ այս:

Սարդն որ իմաստուն լինի. նա և
իւր գործուն ճանաչի. որ զամենն բա
րի գործէ. իջարէն ի զատ նա փախչի
Օ ի հանց մեծութիս է սուտ. և փա
ռաց շուտով կու թափի. ունի թգրք
եղեն. որ յառաջն զանունն ասացի:
Եւ զումրութ թգլորին դուստրն
եմ. դարպասին պրճերն ամեննոսկի
և արծաթէր. և իմեր սարերս քզում
ոսկէ հանք կայ. ակն և մարդարիտն
ի մեր ծովէս կոճ ելանէ. Եւ յոր
ժամ կարդաց ալևորն նայ ամիր մու
սէն իլաց: Եւ ասաց ուրիշ այս:

Ստնվորի բարիքն չէ իսկի մարդոյ
մնացական. բայց մարդն իմաստուն
լինի. որ ձրի բաշխէ զամենայն.

Սարդիք քան զգարնան ծաղիկ. փը
խք
Թը

Թըթին ալվի չորանան . երանի՜ն բե
րան արդարոցն աւուր յարութե,
Յառաջ մեռաւ իմ մայրն . և ես է
տարեկան մնացի . Ժ տարուն 'ի վեր
կալայ զաթոռ Թգլորութե վարեցի . է
տարուն 'ի վեր : Յայնժամ հասաւ
ինձ մահ : Լա- գրծէր "ղբ" այս :

Ուրեն Թագլորք երկրի . որ յառաջ
զաշխարհս շինեցին . քանի քաղաք և
բերթեր Թողին գեղեցիկ շինւածք
ու գնացին : Լորբ մահն 'ի վր եկաւ
յամէնէն դատարկ գնացին . իւրենց
անէհուն գանձէն . հետ իւրեանց
մէկ փող մի չունին :

Լաւ դրածէր Թէ ը տարի անձրև ոչ
եկաւ 'ի մեր աշխարհս . և հատաւ ամ'
ինչ և կանանչ և կերակուր : Յայն
ժամ շատ գանձ և պատուական ա
կունք . և աղգի ազգի շումաշ . ու
ղարկեաց յամ երկիր . նովով շուրջ
եկին . և ոչ գտան կերակուր . դար
ձան դատարկ 'ի տուն . տանին զոսկին
ընդ դէմ հացի տային և ոչ գտանէ
Խգ Ին

ին. ոչ գընով և ոչ անգին. Լորբ ա-
մէն կերակուրն հատաւ. որ մարդ որ
ուժով էր կերաւ զառանց ուժըն.
պարոնն զծնէն ուտէր. և աղքատք
զմիմեանս. երբ ամէն ճարն կտրեցւ
գիտացաք որ յաւ էր բարկո՛ւնին ՚ի վժ-
մեր. յանձն արրաք զմեր հոգիս այ:

Լ- գրած էր զայս իբրաքս:

Խըրատ մի լսէ յիսնէ. այ յիմար խե-
ղք դու տխմար. գիտեմ մեռանիլ
պիտի. որ չըկայ աշխարհիս քեզ ճար
Օ քո սիրտդ ողորմած պահէ թէ
պիտի քո ազգն ՚ի յօտար. ՚ի պահս ՚ի
յաղթք կացիր զի տապաննէ
մութն ու խաւար:

Լ- գրած էր թէ քաղաքս երկնա-
ջափ աստղօքէր շինած: Քան զայս
ամուր քաղաք չըկայ ՚ի վժ երկրի:

Ով որ այ հրամանաւն մտնու յայս
քաղաքս. ոսկի և արծատ առնէ որ
չափ պիտի. ապայ զայս որ իմ վրայ
կայ մի առնուք. ձեր այ սիրուն հա-
մար: Լ. յա չափ ինչս որ յիմ վրայէ

խդ

ինձ

ինձ Թողէք • իմ ամէն Թագաւորու
Թենէս զայս եմ առեր ինձ բաժին •
Լորդմեցուցանեմ զձեզ 'ի յաճկեն
դանին • որ չառնէք իմ մարմնոյս քա
շանք • և կամ զիս յիրար տաք և խո
ռեք • Ո՛վ իմ աղաջանացս լսէ անձ իւ
րըն ողորմի • և ոչ հաբերէ անխեղճ
գործոցն • Լսեց ամիր մուսէն
և շատ իլաց •

Լսաաց ոչես Թագուհոյն վերայ •

Օքարողն զոր դու գրեցեր • իմաս
տուն ճրտար Թագուհի • յայս ժամս
ինձի խեղճ թվեաց • ձեր գալատն
որ ես լսեցի • բայց յայս և անչափ մա
լոյս • մեզ դատարկ գնալ չի պիտի •

Բիւջմի մեզ վայելս առնեմ և թո
ղումք զայլն յուժ հանդիպի •

Յայնժամ հրամայեաց հեծելին •
Թէ բերէք զինչ աման ունիք • և լը
ցէք որ չափ որ պիտի • ալ և մարգա
րիտ և ոսկի • Լսաց փոքր ամիրան •
Թէ ես զայս ինչքս որ 'ի վր Թագուհ
ւոյս է կառնում • և խալի Գային ար
խե
մա

մաղան կու տանիմ: Ասաց ամիր մու
սէն թէ ամ իրօք ոչեմք կուշտ. և ոչ
այնով կիշտանամք. թադուհին ծանր
երդումէ դըրեր խեղճէ: Ասաց տա
լիպն թէ ամ զմալն զոսկին և զարծա
թըն և զպրգեքն և զապրանքն կեն
դանեացնէ տվեր. և ոչ մեռելոց: Այ
տոր պատանքն բաւականէ. հողէ և
'ի հող դառնայ. առնում զայն ապու
քըն և տանիմ խալիֆային արմաղան
Ասաց ամիր մուսէն, զայս խորոս:

Անչ մարդ որ ագահ լինի. նա՛ փու
թով ինքն կու կորի. և ամանաթ աս
եմ մի առներ այիմ սիրելի: Անպար
տեմ՝ ի յայտ բանէթ մի առներ դու
բան խոտելի:

Ասաց ամիր մուսէն թէ իմ բանիւս
մի առնուր զայն 'ի նմանէ. ես անպար
տեմ. 'ի յերդմանէն որ թագուհին
էր գրեր: Յառաջ գնաց տալիպն և
կամեցաւ առնուլ զթագն 'ի գլխոյ
թագուհոյն. իսկ այն սև մարդն որ
բլատիկն ունէր. է՛ զարկ 'ի վր թիկ
Խզ նա

նացն • և ընկեաց զտալիպն • և այն որ
զթուրն ունէր է՛ զարկ զգլուխն և
կտրեաց • Ոսկ ամիր մուսէն զարմա
ցեալ և փախեալ ի զատ • և ամսոսաց
զտալիպն որ կորեալ իւր յիմարու
թիւն և ոչ լսեց խրատու ամիր մուսէ
ին • վսայն պատճառին համար
շիտակ կորեալ :

Օ խրատն որ տվի ես քեզ • չլսե
ցիր այ իմ սիրելի • ով որ չողորմիր
դորայ • նա՛ նմանէ սատանայի : Ո՛վ
շատ գանձ ժողովել լինի • նա՛ իւրմէն
շուտով կու զրկի • ինքն կարօտած մը
նայ • ի գանձէն զոր ինչ ունիցի :

Ե այն ժամ ելալ ամիր մուսէն ի զու
պէյէն • և բարձին ամենեքեան որ
ջափ և կարացին ակ և մարգարիտ լալ
և փերուղայ • այլ և փտան տներով
ձուլ ոսկի • և երբ բարձին ամենե
քեան զմէկ խազինայ մալն և զոսկին
չկարցին բառնալ : Լսցին թէ զինչ
ի պաղտատ մարդ կայ • և գրաստ կայ
զայս մալս և զոսկիս • չկարենան վեր
իւն

ցընել զան ՚ի քաղաքէն: Եւ փակե
 ցին զդուռն և գնացին ընդ ծովեզե
 րն ին օր. և տեսան բարձր բլուր մի.
 և բլին սև մարդիկք, այլադէմք.
 և իտակ բլին քար կայր իջան ամիր
 մուսէն անդ. և փախեան սև մարդի
 քն. շատ ոք ՚ի քարտըկերն մտան.
 և այլք իւերինն թագէն. երբ պահ մի
 կացին եկին սև մարդիքն և հայէին
 ՚ի վր հեծելին: Ղանաց ալևորն ձայն
 եաց և հասկցոյց. և գնացին բերին
 սև երն զթագաւորն իւրեանց մօտ
 ամիր մուսէն. իւրեանց հալան սև
 էր և մազեղէն: Աստան կերան և
 խմեցին և ուրախացան: Ասաց ամիր
 մուսէն ալևորն թէ հարցից թագա
 ւորին մարմնաւորէք թէ անմարմին
 Երբ հարցան ասաց թագւորն մենք
 մարմնաւորենք յաբիրայի որդւոցն:
 Ասաց ամիր մուսէն զինչ հաւատք
 պաշտէք: Ասաց սև ալևորն թէ երե
 ւեցան յայս ծովս մարդ լուսեղէն.
 որ ամ անձն լոյս տայր և լուսաւորէր

զերկինք և զերկիր: Լ՛՛ն մեզ ասաց
լսեցէք պարոնորդիք և ՚ի միտ առէք.
հաւատացէք արարչին երկնի և երկ
րի ծովու և ցամաքի. սարսեցէք ՚ի
նմանէ. զի նա՛ զամ տեսանէ. և նա՛
միայնէ ամ կենդանի. աղօթք մատու
ցէք նմա հանապազ. և տուք ողորմու
թի աղքատաց նա՛ խրատեաց զմեզ և
ուսուց մի ամ պաշտել. և ինքն վե
րացն. լուսեղէն ամպովք յերկինս:
Լ՛՛ն մեք ամէն օր. է անգամ աղօթք
մատուցանեմք. և զամ փռնորեմք.
և գոհանամք զնմանէ: Լ՛՛ն ասաց
ամիրմուսէն զայս բանս:

* Բեզ փառք արարիչ ամ որ ամէն
տեղ օրհնաբնիս. բանին դու բարձ
րեալ ունիս. այլ և ադամայ որդւոցս
զհարեց զատին կամիս. զի ան յերէկի
աւուրն որ լսեն զեկայքն առիս:

Յայնժամ եհարց իսկ Թագաւորն
Թէ այն կժերուն որ սողումն բար
կացաւ դիւանայն. և ՚ի պղնձէ կուժն
էած և ՚ի ծովն ձգեաց աստ գտանի
իսկ Թէ

Թէ ոչ: Ասաց Թէ որ չափ պիտի Թա
մաշայի համար բերեն որսորդքն բա
նամք և տեսանեմք: Ասաց ամիրմու
սէն մենք այն կժերուն համարեմք
եկեր. այսքան ճանապարհս: Յայն
ժամ հրամայեաց սև Թագաւ որն որ
սորդացն որ բերին. Ժք կուժ տուա
լի ամիր մուսէին: Յայնժամ ուրա
խացաւ ամիրմուսէն. ոսկի սնառուկն
եդիր զկժերն. Լըն խիստ պատիւ ա
րաւ ամիրմուսէն սև Թագաւորին
և խիլաթեաց և ետուր նմա շատ ոս
կի. և ակունք և պէտաւի ձիանք:
Ենորհակալեցաւ սև Թագաւորն և
ոչ էառ ասաց Թէ այդ մեզ չի պիտի
ոչ ծախեմք և ոչ հեծնումք մերըն
այնէ որ որս առնեմք զմիսն ուտեմք
և զմորթին հագնեմք. և զանձ փառա
ւորեմք: Յայնժամ ՚ի յորս ելաւ Թա
գաւորն իւր հեծելովքն. կէս հե
ծելին ՚ի ծովներն և կէսն ՚ի ցամաքն
որսացին և դիզեցին և այլ բազում
հրեղէն ձի հանին ՚ի ծովէն. և մար

դադէմ գազանք և անասունք որ ոչ
լինի յայլ երկիր . եբեր և ամիրմու
սէն ետուր : Ապա ամէն ուրբաթ գի
շերն կայր 'ի ծովէն 'ի դուրս ասեղա
գոչ ձայն մի բարձր . որ ասէր փառք
այ . այնմ որ ստեղծեաց զերկինս և
զերկիր . և փառք իւր մեծութեն .
որ զամ կենդանի . մահկանացու է ըս
տեղծեր . և ինքն միայնէ անմահ :
Ասեց ամիր մուսէն . էհարց զսև թա
գաւորն թէ ո՞վ է այն որ ամէն ուր
բաթ գիշեր կու փառաբանէ զամ .
ասաց թագաւորն թէ մեք զինչ ոչ
տեսանեմք . բայց զձայն կու լսեմք :

Եւ ասաց ամիրմուսէն ոչ քաղցր :

Աճարարիչ բարի . քո անունդ միշտ
փառաբանի . տէրես դու երկնի և
երկրի . անսկիզբն անիմանալի . վե
րին զօրքն զքեզ օրհնեն անդադար
և անլուելի . այլ և երկրածինքս ամէն
խոնարհել քեզ երկիրպագանեն :
() այնժամ սև թագաւորն . էլ լաւ
մարդ եղիր 'ի հետ ամիրմուսէին :

Եւ

Եւ

Լ՛ըն ամիրմուսէն շնորհակալ եղև .
 և ողջունեցին զմիմեանս . և տարան
 զամիրմուսէն կարճ ճանապարհով
 յերկիրն ականացոց . Յայնժմ ամիր
 մուսէն շատ ոսկի և արծաթ . և ա
 կունք պատուականք . յուղարկեաց
 Թագաւորին . չէառ Թագաւորն :
 Լ՛սաց ինձ ՚ի յայն կժերուն տուր որ
 տեսանեմ : Լ՛պա ամիրմուսէն երկու
 կուժ ուղարկեաց Թագաւորին . եւ
 Թագաւորն եբաց զբերանն կժերուն .
 ելաւ սև մուխ . և բարձրացաւ յօդն
 և եղև ՚ի կերպարանս գիշատեսիլ
 մարդկան . աղաղակեաց ևասէ . սողո
 մոն սողոմոն որդի դաւթի մարգա
 րէի . այլ չգործեմ զինչ գործեցի .
 այլ կամ ՚ի հրամանսքո , զի գիտաց
 դեն Թէ դեռևս սողոմոն կենդանի
 է : Լ՛ըն յոյժ զարմցաւ Թագաւորն :
 Լ՛պա տարաւ ամիրմուսէն զալկորն
 առաջի Թագաւորին . և ասաց այ տօղ
 վաթաւոր Թագաւոր որ զայս իմաս
 տուն ծերս ՚ի հետ մեզ դրիր . սայտա
րաւ

զմեզ և եբեր: Եւ ամիրմուսէն . Է
բարձած ուղտ ոսկի և արծաթ ետուր
ալևորին: Եւ Թագաւորն այլ խլա
Թեաց զծերն . զամիրմուսէն լաւ
պատուէց . և պէտաւ ի ձիան ետուր .
և ուղարկեաց ի մար: Եւ սեց մարայ
տուն և ուղարկեաց առ ամիրմուսէն .
տարաւ և յոյժ պատուեաց զնոսայ:
Եւ պա ելան անտի . և գնացին յերկի
րըն իւրեանց և հասան ի պաղտատ:
Խալիֆան ի դէմ ելաւ ուրախութե
ւ մեծ ուրախութիւն արարին: Եւ
բաշխեաց խալիֆան աղքատաց . շատ
ողորմութի վննց գալուն . զի ք տա
րի էր ի ճանապարհինէին: Եւ պա խա
լիֆան էհարց յամիրմուսէն . և ա
միրմուսէն սկըսաւ խօսիլ կիրգաւ
Թագաւորին զսողոմոնի կռիվն որ քաջն
ասաց . այլ և քաղաքին զԹագուհուն
գիրն կարգացին առջի խալիֆային
Ուրախացաւ խալիֆան ինց գնալն
և ի գալն . և ասաց տալիպն ի յուրէ:
Եւ ամիրմուսէն ասաց զտալիպին մահն .

ապա ասաց վայ նմայ որ իւր յիմարու
ԹԲ կորեան: Լճ ասաց ոչ քա զայս:

Լճ՝ հայ իմ տիմար վէզեր. յէր կո
րար ընդ վայր ու նանիր. գեմ զիւ
րեանքն դու տեսար. ու զգանկատն
ըստոյդ լսեցիր: Սի Թէ դուն ան
մահէիր որ զնր Թագն խէիր մու
սէն քեզ խրատ ետուր. չլսեցիր
և զքեզ կորուսիր:

Յայնժամ խալիֆան բերել ետուր
զնմ առաջի. զոսկին և զարծաթն

Օ զուժան զակունքն և զմարդարի
տըն. և զկժերն: Լճ ասց խալիֆան
բերէք զկժերն բացին և ելան իկը
ժերուն ուս և մուխ. քան զնջինն:
Լճ երբ տեսան զան խալիֆան զար
մացումն կալան զնա: Լճ ասաց Թէ
փառք այ որ մեծ պատիւ էր սողումն
նի. որ իւր իմաստութն իյայս նե
ղութիս և ի բանդսէր դրեր:

Լյսպիսի շնորք հողեղինի չէր տը
նէր ան բայց միայն սողումննի: Լճ
ասպա հրամայեաց խալիֆան. որ բե
ՏԴ
րին

ըին զամ ոսկին և զարծաթն և զղու-
մաշն. տեսեալ խալիֆան և շատ իւաց
Լա տառց շայս ոչբո:

Լ՛ն աղ տամ ու բերան. քո տիրոջն
որում դուն էիր. որ այս անէհուն
գանձէս. ապա տանք տարիւր հետքե-
ղի: Լորթամ աղաջեմ զամ. որ տայ
ինձ աղէկ թապտիր. որ աստ տամ և
անդ առնում. և չթողում այս
պէս ի յերկիր:

Լ՛ն ապա հրամայեաց խալիֆան.
զինչ մալու զումաշ բերեալ էին
զամէնն բաշխեաց աղքատաց. և ա-
սաց թէ թողամ զայս իւրեանց տի-
րոջն հոգոյն համարի: Լ՛պա բերեւ
ետուր զիւր մալն զոսկին. և զարծա-
թըն և զապրանքն յամ և բաշխեաց
աղքատաց. մէկ կտաւ էառ և ասաց
թէ զթագուհուն խրատն լսեմ. աստ
տամ և յանտէնն գտանեմ յայ. զոր
ի զնտաննէր արձակեաց. զծառայքն
ազատեաց. զհարկն վերացոյց
յաշխարհէն:

Պարոն մի խալիֆան եղիր իւր տե
 ղըն և ինքն շինել ետուր սենեակ մի
 իւրեան աղօթանոց . և եմուտ ի նե
 րըս է տարի աղօթեաց . և ապա փո
 խեցաւ ի յաշխարհէս . և ամիրմու
 սէն ետուր զպարունութիւն իւր որ
 դուն . և բաշխեաց զիւր մալն . և
 զոսկին . և զապրանքն ամենայն աղ
 քատաց : Հագաւ մազեղէն և մաշ
 կեղէն . և գնաց ի լէռն բնակեցաւ
 ապաշխարութեամբ մինչև ի մահ .
 այսպէս փոխեցան ի սուտ և ի փուտ
 աշխարհէս . և հասան յաւիտենա
 կան կենացն . և երկնային ուրա
 խութիւնն ի Վս Յս ի
 Տր մեր . որէ օրհնեալ
 յաւիտեանս
 Ամեն .

* Պարտաւիտան աշէկան , ե-հունկան

Հարցնուն ։

ՅՐ ՄԻ ԼՐ ՄԵՆՈՒ

տուն և իշխան ի քաղաքիմի .

և ունէր անչափ գանձ

ոսկի և մարգարիտ անդին և պատէա
կան ակունք որ չկայր յայն աշխարհն
քան զնա մեծատուն . և ինքն ծերա
ցեալէր և զանակ չունէր . և հանա
պազ աղաչէր զան՝ ՎՍ զանակի . և
անձ ետ նմա որդի աննման և գեղե
ցիկ . երբ մեծացան տղայն երես
հայրն զնա յուսումն իմաստասիրու
թե . և ուսան զամ իմաստասիրակն

ՃԷ

բա

բանս . և էր պատերձմող ան յաղթ :
Բայց յետոյ ուտել և խմել անկաւ
և հատուց զգանձ հօրն և մօրն . և
հայրն ու մայրն մնացին դատարկ որ
այլ իսկի բնաւ իրք չի մնաց :

Եւսաց որդին ընդ հօրն և մօրն թէ
կամիք որ հեռանամք յայս երկրէս
և երթամք հանց երկիր որ ոչ ճանա
չեն զմէզ . և զհպարտութիւն յետ դը
նեմք մուրամք և ապրիմք . և ոչ մեք
տրտմիմք . և ոչ մեր չար կամն ուրա
խանայ ՚ի վերայ մեր :

Եւսացին ծնողքն թէ դու գիտես
որդեակ :

Եւառ մանուկն զհայրն և զմայրն .
և գնաց ՚ի հռոմ . և հասան ՚ի քաղաք
մի և կայր ՚ի քաղաքին յայնմիկ թա
գաւոր մի բարի և իմաստուն . մտան
՚ի քաղաքն իջան ՚ի տուն մի . և այն
թագաւորն յորսէր ելեր . եկաւ թա
գաւորն ՚ի յորսուն . և մտաւ մանուկն
առ թագաւորն . եղ ծունր և կանգ
նեցաւ . և սկսաւ խօսել ընդ ման
ծը
կա

կանն . և ասաց ինչ խնդրես յինէն .
և պարգևեմքեզ :

Ասէ մանուկն Թագաւորին, ես ք
ծառայ ունիմ ծախու այր և կին :

Ասէ Թագաւորն բեր և ես գնեմ .
գնաց մանուկն առ հայրն և մայրն .
և ասաց ընդ ծնողացն թէ ինչ պատ
եհէ ինձ կամիմ հանց բան առնել
որ դուք այլ ապրիք և ես այլ :

Ասացին ծնողքըն թէ դու գիտես
որդեակ :

Ասաց մանուկն թէ կամիմ ծախել
զձեզ յայս Թագաւորիս . որ հասնիք
բարութեան . և ձեր գնովն ինձ բա
րի լինի . և ես ջանամ շուտով ազա
տել զձեզ դուք ինչ գու հրամայէք
Ասացին ծողքըն թէ դու գիտես
որդեակ :

Առ մանուկն զհայրն և զմայրն .
և գնաց առ Թագաւորն :

Ասաց Թագաւորն մանկանն թէ քա
նի ծախես :

Ասէ մանուկն Թագաւորին՝ տուր
ճԹ ինձ

ինձ այս կին ծառայիս գին աղէկ ձի
և սէ՛հ իւր սարօքն. և այր մարդուն
գինն տուր ինձ աղէկ հալա՛ն և ըզ
գետտ պատուական. հրամայեաց թա
գաւորն զինչ որ մանուկն խնդրեց
իւր ծառայիցն գին լիակտար տուին
զամէնն. և թուր մի ոսկի գոտով.
էառ մանուկն զոր պարգեւեաց
նմա թագաւորն:

Եւ թագաւորն մանկանն այլ ինչ
կուզես յինէն խնդրես որ տամքեզ:
Եւ թէ մանուկն. Ճ Գլորի խարճի
տուր: հրամայեաց թագորն և տվին.
Եւ թէ ցմանուկն այլ ինչ ուզես յինէն
Եւ թէ մանուկն հրաման տուր ինձ որ
խօսիմ ընդ քո ծառայիցն որ յինէ
գնեցեր. որ զիւրեանց օրհնու
թիւնն առնեմ.

հրամայեաց թագաւորն գնայ և խօ
սեայ. և իմացաւ թագաւորն որ իւր
ծնողքն էին:

Գնաց մանուկն և անկաւ յոտս ծնո
ղացն և ասէ. մի հոգայք. թէ անկա
մե

մենայ զձեզ շուտով կու ազատեմ:
Եւ ծնողքն օրհնեցին զզանակն իւ
րեանց . Լմանուկն յիշեաց զանձ . Եւ
մեկնեցան ի ծնողացն լալով . Եւ գնաց
ք օր . Եւ ք գիշեր, ի մեծ դաշտ մի:
Եւ ի գնալն հանդիպեցան ընտիր
մանուկ մի բարեւեցին զմիմեանս . Եւ
ընկերացան ի ճանապարհին:

Եւ երբ որ ընկերացան նա մանուկն
իմացան զմիւս մանկան խօսքն . որ
զհայրն Եւ զմայրն ծախերէր:

Եւ այց միւս մանուկն թէ գիտացիր
զի իմ թագաւորն զիս խիստ կու սի
րէր . Եւ թուղթ անետեաց երեստ որ
տանիմ առ կը զգեաց թագաւորն . Եւ
առնում պարգևս մեծամեծս . տեսա
նեմ զքեզ զի դու խելօք մանուկես
Եւ լան ձիաւոր քան զիս . առ զթըղ
թերդ Եւ դու տար այն թագաւորին .
քեզ շատ բարիք կու պարգևէ . զինչ
որ անձ նասիպ արերէ քեզ լինի .
ես յայս դաշտս կու կենամ մինչեւ
որ դու գաս առիս:

Կա

Եւ

Լառ մանուկն զայն Թըղթերն 'ի
 սէկէ քէսան եդիր. և գնաց 'ի ճանա
 պարն իւր. 'ի մեծ դաշտ մի. և յան
 կարծակի յիշեց զհայրն ու զմայրն
 և շատ իլաց. և 'ի շատ հոգոցն նրն
 քեաց 'ի վրձիուն. և ձին 'ի ճանապար
 հէն ելան. և կորոյս 'ի քընոյն զճա
 նապարն. և յանկարծակի զարթեւ
 'ի քնոյն. և էր ծարանեալ ինքն և
 ձին. և ջուր ոչ կայր. մոլար 'ի ջուր ջ
 գայր և գտան ջրհոր մի հին ժամա
 նակաց. և ծարանոյն կամեր 'ի
 ջրհորն արկանել:

Լպան է հան զսեկի քէսան որ զԹըղ
 Թերն 'ի մէջն էր գրեր. և կապեաց
 զպարանն եհան ջուր. խմեց ինքն և
 խըմցուց ձիուն. և պահ մի հանգեւ
 Լն ապա ասաց 'ի միտս իւր. Թէ կար
 դամ զայս Թըղթերս. և սկսան կար
 դալ և գրած էր այսպէս.

Լյս անուն կըղզեաց Թագանորի
 ողջուն սիրոյ. գիտացիր եղբայր որ
 այդ Թըղթերդ անհաւատ մարդ է
 ԿԵ

Լմեղնենդաւոր. դա մեծէր առ մեզ
Լամ գանձի հատ ցընող. նա ելան
առ դուստրն իմ վնաս գործեաց. և
ես կամեցայ զինքն կորուսանել. և
պաափստեցի քեզ որ մարդ զմեր խախ
քուին չիմանայ. առաքեցի առ քեզ
որ կորուսանես զինքն թէ զմեր սէրն
կուզես. կարդաց և իմացաւ մանու
կըն որ ՚ի վր իւր գալոցէր մահն. պա
տառեց զթղթերն և գոհացաւ զայ.
Եօրհնեց զիւր ծնողքն որ զինքն ու
սուամագէտ արին. և իւր գիտութն
ապրեցաւ. և աղաչեաց զած որ ըզ
ճանաչրն գտանէր զտիւ և զգիշեր
գնաց երեկ մոլար ՚ի շուրջ գար.
Եւ հարցանէր զանուն թագւորին
և զայն քաղաքն որ գնալոցէր. և գը
տաւ և մտաւ ՚ի քաղաքն.

Եւ եր այն քաղաքին թագւորն մեծ
և քաղաքն բարեի.

Եւ իջաւ մանուկն ՚ի տուն պարաւ ի
միոյ. հանգեաւ սակաւ իկ մի. և ըս
կըսաւ հարցանել և քըննել զքաղա

քըն և զքաղաքին գնացքն. և զԹա
ֆէւորն: Եւ զպառաւն ասէ Թէ այս
քաղաքիս Թաֆւորն դուստր մի ու
նի խիստ աննման և գեղեցիկ և իմաս
տուն որ չիկայ իւր նման. որ չափ 'ի
տարիք հասերէ իննսուն և ինն Թա
գաւորի որդիէ սպաներ:

Եւ ասէ մանուկն ինչ պատճառի հա
մար սպանանէ:

Եւ ասէ պառաւն որդեակ կասէ Թէ ով
զիս յաղթէ իմաստու Թֆ ես զնա առ
նեմ ինձ այր. և Թէ ես յաղթեմ
զնա սպանանեմ զինքն:

Եւ այդ պատճառովդ յաղթէ զԹա
գաւորաց որդիքն և սպանանէ. և ըզ
դլուխն իւր չարտախին վր տնկէ:

Եւ իւր չարտախն 'ի վր ամ քաղաքին
կու նայի. և ունի Թախտ ոսկի ա
կամբ և մարգարտով շարած. անդ
կու նստի և հայի ընդ մարդիկ 'ի զա
ֆէսէն 'ի վայր. որ մարդ զինքն չի
կարեր տեսանել. և ունի պառաւ մի
Թարգմանող որ նայ խօսի հետ մար

ԴՊ • որ առինքն մտանեն:

Եւ եւ մանուկն զայն խօսքըն 'ի պա
ռանէն • և գիշերն 'ի քուն չէղան:
Եւ ըրբ լուսացան գնաց 'ի բաղանիքն
հագան զիւր ոսկի կար հանդերձն
և անուշահոտեցան մըշկով և վար
դէ ջրով:

Եւ գնաց 'ի Թագանորի դասերն 'ի
դուռն • և ուղեց հրաման մօտ առ
Թագուհին մըտանել • և մարդիկ քն
որ 'ի դուռն էին խրատ տվին մանկա
նքն Թէ պատրաստ կացիր • զի շատ
Թագանորի որդւոց գլուխէ առեր:
Եւ երբ մանուկն մտան 'իներս բա
րև ետուր • դրին ոսկի աթոռ և նըս
տան մանուկն • և գիտաց աղջիկն որ
վասն այն բանին էր եկեր առ ինքն •
ուղարկեց խապար հօրն և մօրն • և
նայիպնուն • և իշխանացն 'ի իւրն
դիր և ժողովեցան:

Եւ ապա աղջիկն • ընդ իւր Թարգման
պարանն • Թէ ասա այդ մանկանդ •
կուղէ որ տամ յայն կըթղայէն որ

Ե

ԿԵ

Իւր

Իւր ընկերացն տըւերեմ:
Լսաց մանուկն Թէ այ կամօքն լինի
Լսէ աղջիկն ընդ հօրն և ընդ մօրն
և ընդ նայիպնին և ընդ իշխանուն.
որ վեկայ լինին այնմ բանին. որ Թէ
մանուկն յաղթէ զԹԳՆորին դուստ
րըն առնու զնա իւր կնուԹի. և Թէ
դուստրն Թագաճորին յաղթէ զմա
նուկն առնէ նմա ուղ զայլոցն որ ըս
պաննեց: Հաճանեցաւ մանուկն և
ամենեքեան վկայ կացին:

* Հարցմունիք:

Լսէ աղջիկն ովէ քո հայրն:

Լսէ մանուկն հովն և հուրն:

Լսէ աղջիկն ովէ քո մայրն:

Լսէ մանուկն հողն և անձրևն:

Լսէ աղջիկն . յոր կենդանակեր
պէս ծնեալ:

Լսէ մանուկն խոյին տարիներմ ծնել

Լսէ աղջիկն . ովէ քո դայեակն:

Լսէ մանուկն. այնէ իմ դայեակն որ
նա զիս կու տեսանէ. և ես զնա չեմ
տեսաներ . նա զիմ ձայնն կու լսէ .

ԿՂ

և

և ես զնր ձայնն չեմ լսեր:

Լսէ աղջիկն այդ տըղայոց հարց
մունք է թող այդ կենայ:

Լսէ աղջիկն. որն է առաջին արիւ
նըն որ անկաւ յերկիր:

Լսէ մանուկն. աբելի արիւննէ զոր
կայէն ըսպան:

Լսէ աղջիկն. որն է ք բան որ կե
րան և խըմեցին և մեռան և չէր ծը
ներ զլուրեանքն մայր:

Լսէ մանուկն ադամ եւայէ և գա
ռըն աբրահամու. և մէկ այն խոյնոր
քս սաբեկայ ծառէն արար կախ:

Լսէ աղջիկն դու մէկ աւելի անցիր:

Լսէ աղջիկն. ով ոք էին որ ծնեալ
էին և ոչ մեռան:

Լսէ մանուկն. ենօք և եղիայ որ ոչ
մեռանին մինչև ի գալուստ նեռին:

Լսէ աղջիկն. այն ինչ թռչունէ որ
ուտէ յէրդ և գարի:

Լսէ մանուկն այդ մորեխնէ:

Լսէ աղջիկն. այն ինչ որ քանի ապ
րի ճանճիւ կու շատանայ և ապրի:

Կէ

Լսէ

Լսէ մանուկն գայլ ագռաւնէ. յոր
ժամ կու բերէ զձագն իսպիտակէ
մինչ ք օր. մարըն կու փախչի ք ա
ւուրն յետոյ կու սեանայ. մայրն
գայ առ ծագն իւր:

Լսէ աղջիկն՝ այն ինչ էր որ քանի ող
ջէր յերդ ու գարի կուտէր. և երբ
մեռաւ մարդու միս և արիւն կերաւ

Լսէ մանուկն՝ այդ այն է որ սամսոն
մանուկն իշու չէնկէ մի էառ ՚ի ձե
ռըն. և այնով ա մարդ ըսպաննեց:

Լսէ աղջիկն այն ինչ ծառէ որ ճիւղ
և տերեւէր միս և արիւն դարձաւ:

Լսէ մանուկն այդ մովսէսի գաւա
զաննէր որ քանի ծառէր ճիւղ և
տերեւ ունէր. յերբ որ օձ դարձաւ
միս և արիւն եղև:

Լսէ աղջիկն այն ինչ երկու հակա
ռակեն որ զերար կու սիրեն:

Լսէ մանուկն գիշերն ու ցորեկնէ:

Լսէ աղջիկն այն ով էր որ ՚ի մամն
մերձեցաւ. նա մամն ասաց թէ ես

կոյս եմ:

կը

Լսէ

Լսէ մանուկն աբէլայ մարմինն էր
որ ՚ի հողն բերին . հողն ասաց թէ
ես կոյս եմ :

Լսէ աղջիկն . այն որն էր որ ԺԵ տա
րի թագաւորեաց ԺԶ մտաւ նա հի
ւանդացաւ . երբ ՚լ մտաւ նա մե
ռաւ . և դարձեալ ողջացաւ :

Լսէ մանուկն . այդ լուսինն է :

Լսէ աղջիկն . ինչ գերեզմանէր որ
շարժուն և գնայուն եղև :

Լսէ մանուկն յունան մարգարէն
էր որ ձուկն կլաւ շարժուն և գը
նայուն եղև :

Լսէ աղջիկն . այն ով էր որ ջուր և
կերակուր տարաւ քաղցելոցն նա ըզ
կերակուրն թողին զտանօղն կերան :

Լսէ մանուկն դանիէլ մարգարէն
էր . որ առիւծոցն տարան . զդա
նիէլ թողին զտանօղն կերան :

Լսէ աղջիկն այն ով էր որ մեռաւ
ոչ մարմինն ՚ի հող մտաւ և ոչ հոգին
առ անձ դնաց :

Լսէ մանուկն զովտայ կիներն էր որ
ի թ աղ

աղ դարձաւ . ոչ մարմինն 'ի հող մը
տաւ . և ոչ հողին առ անձ գնաց .
Լսէ աղջիկն այն ինչ ծառէ որ ու
նի Ժք ճիւղ . և ամէն ճիւղ ի տերև
և պտուղ նր սև սպիտակ :

Լսէ մանուկն ծառն տարինէ . Ժք
ճիւղն ամիսնէ . տերևն ի օրնէ . պը
տուղն սև սպիտակ տիւ և գիշերնէ :

Լսէ աղջիկն այն որն էր որ կու քար
կոծէին ոչ մարդ էր ոչ քաջէր և ոչ
հրեշտակ . և խօսեցաւ զէտ մարդ :

Լսէ մանուկն երեմիայ մարգրէին
վէմն էր . որ կու քարկոծէին . խօսե
ցաւ զէտ մարդ թէ գօյէ նայէ երէ
միայ մարգարէն :

Լսէ աղջիկն զինչէր այն որ խրատ
եա ժողովըդեանն . ոչ քաջէր . և ոչ
հրեշտակ և ոչ ադամայ որդի և խօ
սեցաւ զէտ մարդ :

Լսէ մանուկն մըռջիմնէ որ ան յիշ
եաց 'ի գիրն և ասաց գնացէք 'ի ձեր
դադարքն մտէք սողոմոն ժողովքէ
արեր որ 'ի յոտք չերթայք :

Լսէ աղջիկն . որ էլ չի առաքեաց
անձ . ոչ քաջէր և ոչ հրեշտակ և
ոչ ադամայ որդի :

Լսէ մանուկն գայլ ագռաւնէր որ
եկան առ ադամ . երբ կայէն զաբէլ
ըսպաննեց ադամ չի գիտէր թէ զինչ
առնէր . եկին քառաւ . և մէկն ըզ
մէկն ըսպաննեց . և թաղեաց ադամ
ուսան և փորեաց զգետինն . և թա
ղեաց զաբէլ :

Լսէ աղջիկն թէ արի ել ու գնա այ
սօր խալիսացար 'ի ձեռացս . վախ
կուտար մանկանն :

Լսէ մանուկն թէ այն անձն որ . զիս
փրկեաց . կարօղէ որ 'ի վաղիւն այլ
փրկէ . Եւլան և գնաց խնդալով .
յորժամ տեսան ամենեքեան զարմա
ցան զնրա ապրիլն . զի յանկից 'ի զատ
այլ մարդ չէր ապրեր մինչև 'ի սա .
Վնաց մանուկն յիւր իջլանքն . տե
սան պառանն զի կու լայր դառնա
պէս . տեսան զմանուկն խիստ ուրա
խացաւ և ասաց . որդեակ դու բա
նա
րով

բով եկիր. այսօր նոր ծնար իմօրէտ.
էս վախեցայ թէ զքեզ այլ կուսպա
նանէ. և ես քո խղճուն մեռանէի:
Լսէ մանուկն. թէ անժ. փրկէ զիս
ի նմանէ:

Ա աղիւն երբ լուսացաւ գնաց մա
նուկն ի դուռն թագուհոյն. ետուր
բարև և ասաց. թէ գիշերս բարով
լուսացաւ քեզ: Արին ոսկի աթոռ
և նստաւ:

Լսէ աղջիկն այն ով էր որ մէկն ըզ
մէկն ըսպաննեց. մեռնօղն ի դժոխ
քըն գնաց. և ըսպաննօղն ի յարքայ
ութիւն գնաց:

Լսէ մանուկն. զամէք որ զկայէն
ըսպան. կայէն ի դժոխքն գնաց և
զամէք յարքայութին:

Լսէ աղջիկն. այն որն էր որ բուսն
ճերմակէր սև դարձաւ:

Լսէ մանուկն. նոյեա որդինէ երբ
որ զանէծքն ընկալաւ սևացաւ:

Լսէ աղջիկն. այն ով էին որ կերան
և խմեցին և մեռան և չէր ծներ զիւ
րեանքն մայր:

ՀԷ

Լսէ

Լսէ մանուկն աղամ և եւայ:

Լսէ աղջիկն այն ովէր որ էգն՝ յոր
ձէն ծնաւ:

Լսէ մանուկն յաղամ է և այ ծնաւ:

Լսէ աղջիկն ովէ այն որ ՚ի դայլու
բերանն դրին չըկերաւ:

Լսէ մանուկն յովսէփ գեղեցիկն է:

Լսէ աղջիկն այն ինչ տեղէր որ քա
նի աշխարհս ըստեղծերէր ւիժ նայ
արեգակն ՚ի վր չէր դիպէր:

Լսէ մանուկն այն ծովու յատակն է
որ մովսէս պատառեաց:

Լսէ աղջիկն այն ինչ երկուքէ որ
քանի ապրի կու մեծանայ:

Լսէ մանուկն չկայ մեծ քան զձուկն
՚ի ծովին և զօձն ՚ի ցամաքին:

Լսէ աղջիկն այն ինչ ք յիրեւի են,
որ զերար կու ատեն:

Լսէ մանուկն հոգին և մարմինն է:

Լսէ աղջիկն . այն ինչէ որ զմարդ
հարուստ կանէ ու դառնայ աղ
քատ կանէ:

Լսէ մանուկն ապրշու մի ճիճին է
և իւր խելքն:

ՏԴ

ա

Լսէ աղջիկն . այն ինչ արիւնէ հա
լալ ուտելու : Լսէ մա . ձկանն :
Լսէ աղջիկն . այն ինչէր ոչ կերաւ
ոչ խմեց 'ի կենդանութեանն . երբ
մեռաւ կերակուր կերաւ հող և
խմեց ջուր :

Լսէ մանուկն մովսէսի գաւազանն
էր . որ քանի ծառէր կերակուր ոչ
ուտէր . երբ կտրեցաւ ծառէն և օձ
դարձաւ . կերակուր կերաւ հողն և
խրմեց զջուրն և կտրեց զծովն :

Լսէ աղջիկն , տուն մի կայ մէջն օս
կի և դուռն արծաթ . երբ որ պատն
խոռի նա ամէն աշխարհս 'ի վերայ
գայ չեն կարեր շինել :

Լսէ մանուկն այդ հաւկիթնէ . երբ
որ կոտորի այլ չի շինվիր :

Լսէ աղջիկն արի ելու գընայ . այ
սօր այլ զերծար 'ի ձեռացս . վաղիւն
տամ քեզ այն կիթխայէն որ մէկ այլ
ընկերացն տըւի :

Լսէ մանուկն ան ողորմածէ . ելաւ
գընաց խընդալով : Երբ լուսացաւ

Գնաց ՚ի դարպասն ՚ի դուռն Թագու
հոյն երեստ բարե • Թէ գիշերս բա
րով լուսացաւ քեզ • և հրամայեաց
աղջիկն դրին ոսկի ամթոռ և նստաւ
մանուկն :

Եւ աղջիկն ովէ այն որ կու կըռ
վին լսելով և կու զարնէ իւրովն •
չունի ձեռք և ոչ ոտք :

Եւ մանուկն ձուկնէ :

Եւ աղջիկն՝ ովէ այն որ կերակուր
ուտէր մինչ մեռեալ ՚ի տապանն էր •
և եղև տապանն կենդանոյ :

Եւ մանուկն յոք երանելին էր որ
քանի ցաւաքնեալէր նա մեռեալէր •
և կերակուր ուտէր • և յետոյ առաւ
զիւր գեղեցկութիւն կրկին :

Եւ աղջիկն այն ովէր որ խրատեա
մարդոյն • ոչ մարդէր • և ոչ քաջ • և
ոչ հրեշտակ :

Եւ մանուկն բարդամայ էչնէ ա
սաց Թէ դարձիր յեաս և մի երթար
անիծել զխորայէլ :

Եւ աղջիկն Բ խապար բեր ուղար
հե

կեցին • ոչ քաջեր • և ոչ մարդ • և ոչ
հրեշտակ :

Ասէ մանուկն • ազաւան ու աղաւ
նին էր • որ նոյ ուղարկեաց ՚ի խալդէ :

Ասէ աղջիկն ով ոք էին այնոք իկ որ
մեռան և կացին ընդ մահ և ընդ
կեանք քձ տարի :

Ասէ մանուկն է մանկունք նէին •
որ փախեան ՚ի Թաւորէն և ննջեցին
՚ի յայրն • և յետ քձ աարոյ յարեան :

Ասէ աղջիկն ով ոք էին որ երբ յե
փեսոս մտան չէին • և երբ ելան
քձն եղան :

Ասէ մանուկն յակոբ նահապետի
որդիքն էին :

Ասէ աղջիկն անբուսն ան ծընին
բարձին • անդադարին երդօքն
անցուցին :

Ասէ մանուկն անբուսն աղնէ ան
ծին ջորինէ • անդադար ջուրնէ • եր
դիք կարմուռնէ :

Ասէ աղջիկն • այն ինչէ որ նա ետ
վաղվընէն ելաւ ցանեց զցանն և յա
մէն
չէ

մէն պահու երթար և ասէր մեծցիր
այ հրամանաւն . զինչ տարին որ կու
մեծանար ամէն սահաթ մէկ մէկ տա
րու չափ մեծացաւ մէկ օրն . այնմէկ
այլ օրն արար զինչ որ իւրէն պիտոյէր
Լսէ մանուկն , այդ այն ծառնէ որ
տընկեցին 'ի յայդին կիպարի զի ան
առաքեց ձեռօքն դաբրիէլ 'ի հրեշ
տակին առնոյ և ասէ տար ցանէ զայդ
և լինի ծառ կըտրէ և տապան շինէ .
մուտ 'իներս դու և որդիքն քո . կա
նայք որդւոց քոց և կին քո ընդ նո
սայ . և արարին այնպէս և ապրե
ցան ամենեքեան :

Լսէ աղջիկն . զի բանք ինչ էր որ խօ
սեցան յայս աշխարհս չկայ :

Լսէ մանուկն , զի բանքն այսէ . ան
ծովնէ որ խուփ չունի . ան երկինքնէ
որ սիուն չունի . ան հաւնէ որ կաթ
չունի . և մէկ մարդուն ձեռացն մէջ
նէ որ մազ չունի :

Յայս ճուղապէս այլ վի վախեցաւ
աղջիկն 'ի կըսըրձէն և ասէ . այլ վի
հո

դու մէկ անելի ասացիր • և ասաց ա
րի ելու գընայ • այսօր այլ զերծար
'ի ձեռանէս • վաղն հասցնեմ զքեզ
քո ընկերացն •

Լսէ մանուկն յաժ եմ ապաւինէր
ինքն ողորմածէ • ողորմի ինձ • ելան
խնդալով և գնաց ուրախութիւն յիւր
իջեւանքն • երբ վաղիւն լուսացան
նայ եկան 'ի դուռն թագուհոյն
բարև ետուր •

Եւ ասէ աղջիկն թէ գիշերս երբ
բարուն լուսացան քեզ • դրին ոսկի
աթոռ և նըստան •

Լսէ մանուկն թէ հրամայեաց մեծ
թագուհի այլ ինչ կու հրամայես •

Լսէ աղջիկն թէ հիմի հրամանքն
քոյէ •

Լսէ մանուկն ովէր այն որ հարուստ
էր աղքատացան • և յիւր աղքատուէն
հագան զիւր հայրն • հեծան զիւր
մայրն և գնաց որ զիւր ապրանքըն
գտանէր • նա մահն հասան 'ի վր • ա
ռան զմահն 'ի ձիուն վերայ • խըմեց

մահովն ջուր և խմցուց իւր ձիուն.
ինքն այլ ապրեցաւ և ձին այլ:
Եւ աղ ջիկն չկարաց խօսել զի ոչ
գիտէր:

Եւ աղ ջիկն ընդ մանկանն. Թէ այ
սօր գնայ վաղիւն տամ զայդ պատաս
խանիդ. այդ ինչ գիտար զը բուցէ:
Եւ մանուկն ելեալ և գընաց յիւր
օթեանն:

Եւ աղ ջիկն ընդ իւր Թարգման.
պառաւն Թէ գնայ իշուկան. և առ
ըսպիտակ հաց և գէր սագ մի. և հաւ
խորված. և զփորն լից շաքրով. և ք
աման անուշ գինի. խիստ ուժով լինի
Պընացին ծառայքն և կատարեցին
զկամքն նորայ. երբ դառն քուն է
դան ամենեքեան. աղ ջիկն հագաւ
զիւր ոսկէ կար հալաւն. և անուշա
հոտեցաւ. և ծառայքըն առին ըզ
կերակուրն անուշահամ և զմպէլին:
և ք գեղեցիկ աղ ջիկ ՚ի հետ իւրն.
և գնացին իջեանն մանկանն և զար
կին զգուռն:

ՀԹ

Եւ

Լսէ մանուկն ով ես դու :

Լսեն ծառայքն . պարօն գիտենաս
որ աղ ջիկեմ 'ի դարպասէ Թագաւո
րէն . և զինչ լուսինն արեգական սի
րոյ տէրէ . և մեք քեզի սիրոյ տէր
եմք այն պատճառին համար կա
միմք տեսանել զքեզ :

Լսէ մանուկն գընա 'ի զատ անձ գի
տէ որ նա չի մըտաներ առիս . և
ես ոչ գիտեմ զնա :

Եւ նոքա աղաչանօք պընդեցին զե
րեսներն Թէ ոչ երթամք 'ի դրանէս
մինչև տեսանեմք զքեզ :

Եւ մանուկն եթող մտանել 'իներս

Եւ մտեալ աղ ջիկն եբաց զերեսն :

Եւ երբ տեսաւ մանուկն զերեսն
աղ ջկանն վաշեցաւ 'ի սիրոյն . և աղ
ջիկն նստաւ . և նստոյց ընդ իւր
զմանուկն :

Լսէ աղ ջիկն ցմանուկն . Թէ ունիս
կերակուր ինչ ուտելոյ բեր որ ու
տեմք . և անուշահամ գինի խմեմք
և անուշանամք . զձայնն փոխերէր

Եւ

ճ

աղ

աղ ջիկն որ մանուկն չէր կարե
նար ճանաչեր զնայ:

Լսէ մանուկն ան գիտէ որ չունիմ
ինչ իժամուս յայսմիկ. զի չի գիտէի
զձեր գալն առիս. որ պատրաս
տէի ձեզ կերակուր լաւ:

Լսէ աղ ջիկն ծառայիցն իւրոց Թէ
բերէք զինչ որ ունիք. ուտելու բե
րին գըրին սեղան զանազան անուշ
կերակրով. և նստան անուշ իխում
և ամպակ գինով արբուցին զմանու
կըն. և աղ ջիկն անուշ զոոյց տայր
և ժըղէցնէր:

Լսէ մանուկն հրմայէ որ պառկիմք:

Լսէ աղ ջիկն մանկանն. Թէ զիս
կուզես նա պատմեա զայն խօսքն ինչ
որ երեկ Թգ՛նորի դատերն ասէր ես:

Լսէ մանուկն Թէ չունիմ կարողու
Թիւն որ ասեմ. զի կու վախեմ Թէ
մեռանիմ. սյլ բան հարցուր որ ասեմ:

Նա երդունաւ յան Թէ զայն բանն
ոչ լսեմ ի քէն ոչ կատարեմ զկամս
քո. և ըսկըսաւ խաղալ ընդ նմայ:

Օ

Ճա

Եւ

ԼճԸ մանուկն բորբոքեցան ՚ի խիստ
սիրոյն . և յաղթեցան ՚ի գինոյն . և ա
սէ ցաղ ջիկն արի որ պառկիմք . ե
լան աղ ջիկն և եհան զշարէ շապիքն
և եդ ՚ի սընարքն ՚ի գլխուն ներքև
և սկսան խաղալ ՚ի հետ մանկանն .

ԼճԸ մանուկն յաղ ջկան սիրոյն և ՚ի
գինոյն թըմրեցան և մեկնեաց զխօս
քըն և աղ ջկանն չկարց առնել ինչ .
և աղ ջիկն խնդաց ՚ի միտքըն . սահե
ցան յանկողնոյն և ելան գնաց խըն
դալով . և շար շապկին պէտ չարան
խիստ ուրախացան . թէ ուսայ զհա
նելուկն . և ինձ իրք մի չկարաց ոչ
ինչ առնել . և ընդ լո՛ւսանալն ըս
պանանել տամ զինքն .

ԼճԸ մանուկն վաղ վնէն զարթեան
և խելքն ՚ի վրան եկան իմացան որ
խաբած էր զինքն և խիստ տըրտմե
ցան . և յետոյ տեսան զհալանն և
շատ գոհացան զայ . և հառ պահեց
և գնաց ՚ի դարպասն երես բարև և
նըրտան յոսկի աթոռն . իմացան մա

նուկն որ Թագաւորին դուստրն էր
որ իրիկունն մօտնէր գնացեր:

Լ'ը ջիկն ուղարկեց հօրն և մօրն և
իշխաներացն . և եկին միաբան . և
մանուկն յոտն ելաւ ծուռնոր հաճ
Թագաւորին և նստաւ:

Լ'սէ աղ ջիկն Թէ ասեմ զերեկեան
բանն որ յիս հարցար . և սկսաւ ա
սաց զամէնն կարգաւ . որ երիկունն
լերէր . և ամենեքեան զարմացան
ընդ գիտութի աղ ջկանն:

Լ'սէ մանուկն ընդ Թագաւորն . և
ընդ իշխանացն . տիեզերակալ Թագա
ւոր ձեր դուստրն ինձի . քօր բան
հարցաւ . և ես պատասխանի տվի .
ես այլ իւրմէն բան մի հարցանեմ
եթէ գիտնա . նա զիս յաղթերէ . և
Թէ ոչ եսեմ յաղթեր զնայ:

Լ'սէ Թագաւորն այտոր հաւանեմք .
և վկայ կացին ամ իշխանքն . որ այլ
այլ աւելի ասուիս չառնեն:

Լ'սէ մանուկն աղ ջկանն Թէ որն է
այն Թուգունն որ կալայ զինքն և զե
նե

նեցի և զփետուրն պահեցի զինքըն
խորվեցի և դրի առջև թէ ուտեմ.
և այն թռչունն իհետն ունէր այլ
ցեղ թռչունքընէր . ապա իւր փե
տուրընէր գեղեցիկ, ոպ զոսկի նա
յանկարծակի թռաւ և գնաց . թէ
չէք հաւատար նա զփետուրն բե
րեմ որ տեսնուք:

Այլ ջիկն երբ որ զայն լսեց խիստ վա
խեցաւ . գիտէր որ զիւր խապարն
կու տայր . ասէ այդ ինչ դիժար զը
րուցէ չեմ կարեր գիտնար գիտեմ
որ յաղթեցեր զիս . ուղէ զինչ որ
ուզես և տամ քեզ:

Ասէ մանուկն այլ իրք չուզեմ քան
զքեզ աւելի . և իշխանքըն վկայե
ցին . և հաւանեցան . պսակեցին և
արարին . է որ հարսանիք . և ետ թա
գաւորն զկէս թագաւորութեն և
զկէս գանձին . և որ քանի աշխարհ
ուներ ամենեցուն տիրեաց: Աւար
կեաց մարդիք և շատ գանձս այն թա
գաւորին . որ հայրն և մայրն ի քովն
էր

Էր . եբեր զիւր ծընօղքըն մօտ յին
 քըն . և տեսեալ զմիմեանս ուրախա
 ցան և գոհացան զաստուծոյ . և զան
 պընջական պառանն տարաւ ՚ի դար
 պսան . և արար իւր մեծ . և Թագա
 ճորն յետ մահունն իւրոյ ամ գան
 ձին և հեծելին և աշխարհին տը
 կացոյց ըզմանուկըն . և քի
 մարդասիրին փառք և
 գոհութիւն յաւի
 տեանս յաւի .
 Լ՝ Լին :

* Խրատիս և իմաստութիւն. Ասացեալէ խիկո
բայ • զոր խրատէն որդիս մարդկան • և ՚ի միտ
ստանդան իմաստութեամբ :

Ս ԽԻԿԼՐԱ ԳՊԻՐ
էի' սենէ քէրիմա • արքային
ասորեստանեաց • և արարի
ի կինս • և շինեցի ի ապա
րանս • և ես խիկարս եղէ • ի ամաց •
և ոչ եղև ինձ որդի : Յայնժամ մտի
առ լուծքն • բազում ընծայիւք և
վառեցի հուր • և արկի խուռնկս • և
անուշահոտս ՚ի վր նր • մատուցի զըն
ծայս • և զոհեցի զոհս վն ծնունդն
և աղաչեցի ասելով : Ով տեսարք իմ
ճշ և

չափք իմ. բէլ շիմ և շահմիմ հրմայե
ցէք և տուք ինձ արու զաւակ. քան
զի ահա խիկար կենդանի մեռանի.
և զինչ ասեն մարդիք. Թէ խիկար
կենդանիէ. և իմաստուն և ճարտար
մեռաւ. և ոչ կայր որդի որ Թաղէր
զնա. և ոչ դուստր որ լա զնա. զինչ
ասեմ չունիմ ժառանգ յետ մահուն
իմոյ. Եւ Թէ որդին իմ օրն Ժ. քան
քարս ծախեսցէ. ոչ կարէ. ըսպառել
զինչս իմ. այլ զի արկցէ հող 'ի ձե
ռօք իւրովք 'ի վր իմ. զի մի մնացայց
ան յիշատակ. Յայնժամ ձայն եղև
'ի չափոցն, և ասէ. խիկար, ոչ հրա
մայեալէ լինել քեզ զաւակ. բայց
Թէ առցես զնաթան քեռ որդինքո՞.
և սնուցանես զնա որդի քեզ. և հա
տուցէ քեզ զանունքո՞. Ձայն եղև
'ի չափոց իմոց. և առի զնաթան քեռ
որդին իմ. 'իմի յամի. և հագուցի նմա
բէհեզս և ծիրանիս և մանեակ ոսկի
պարանոց նր. ուն որդի Թաղաւորի.
գեղաշուք զարդարեցի զնա. և ար
ձէ
բու

բուցի նմա կաթն և մեղրն: Այն նրն
 ջեցուցանէի զնա 'ի վր արծոնոց. և
 աղանձեց իմոց. մինչև եղև է ամաց.
 և ապա ըսկաա ուսուցանել նմա դըպ
 րուի և իմաստուի և հանձար գիտուի
 և զպատասխանիս հրովարտակաց. և
 դարձունա՞ծ ս հակառակաց խօսից 'ի
 տունէ և 'ի գիշերի. ոչ դադարէի ու
 սուցանելոյ զնա. և յագեցուցի ուս
 մամբ. իբր թէ հացիւ և ջրով: Ապա
 ասէ արքայն դպիր և իմաստուն իսի
 կար. գիտեմ զի ծերացել ես և յետ
 վաղձանի քո ովէ որ կատարէ ճարտա
 րուք և իմաստուք զգործս արքուն
 եաց մերոց. և ես հանապզ տրաում
 և այդ խորհրդիդ: Ասէ ցնա արքայ
 յաւիտեան կաց. է' իմ որդի որ առա
 շել հանձար և իմաստունէ քանզիս.
 ասէ թագաւորն ա՞ծ գայ առիս զի
 տեսից զնա. և իբրև ա՞ծ ի զնա կացու
 ցի զնա առջի թագաւորին. յորժամ
 ետես թագաւորն զնա ուրախ եղև
 և ասէ. այսօր օրհնեալ եղիցի քանզի
ՃԸ
իսի

խիկար 'ի կենդանուէ իւրում. էած
և կացոյց զորդին իւր առաջի իմ. և
ինքն 'ի հանգստեան եղիցի: Անես
երկրպագի արքային իմոյ և առեալ
տարա զնաթան յապարանս իմ. և այս
պէս ասէի 'ի խրատել իմում:

* Խրատ խիկարոյ շոբ էտուր որդւոյն
նախանայ:

Արդեակ եթէ լսես խօսք 'ի դուռն
թագաւորաց, և իշխանաց. և մե
ծամեծաց. պահեայ և մեռոյ զնա 'ի
սրտի քում. և մի ասեր մարդոյ մին
չև այլքն ասեն զքեզ:

Արդեակ զմարդոյ կապած և մոհրա
ծըն մի արձակեր. և զարձակեալն.
մի կապեր:

Արդեակ լա՛ն է իմաստուն մարդուն
հետ քար կրելն. և քան զանգեալին
հետ ուտել և խմելն:

Արդեակ, մի լիցի զի առաքեսցեն ըզ
քեզ 'ի բան. և դու ոչ իմանաս զբա
նըն և երդաս. յետոյ այլք ուղարկեն
երդայ զբանն. և դու ծաղը լինիս:

ՃԹ

ԱԵ

Արդէկ մի այնպէս աներ որ երթաս
տեղ մի . քեզանէ մեծ մարդուն
վեր նստիս . որ չասեն թէ եկոյ վայր
որ յամթ լինի . վայր նիստ որ
ասեն թէ եկու վեր :

Արդեակ թէ ընկերն քո հիւանդ է .
մի ասեր թէ միտքդ . թէ տանձ կամ
խնժոր գտնում . և ապա երթամ 'ի
տես . երթ ուիւք և տես աջօք . զի հի
ւանդն դատարկ տեսանել շատ լաւ է
քան բազում կամակս ուտելոյ :

Արդէկ . մի հեղուր զարիւն մարդոյ .
զի մի այլքն հեղձցեն զարիւն քո :

Արդէկ մի շնար ընդ այլոց կանանց .
զի մի այլք շնացեն ընդ կնոջ քո :

Արդեակ լաւ է ծառային . միամտու
թէ տալ պատասխանի տն իւրում .
քան զոր խրատելով խօսի . և ած է
'ի բարկութիւն :

Արդեակ . մի տար ընկերի կոխել զո
տըս քո . զի մի համարձակի . և կո
խեսցէ զպարանոց քոյ :

Արդեակ . մի լինիր քաղցր որ կլա
նեն
Ղ

նեն զքեզ . և մի լինիր լեզի որ թը
քանեն զքեզ :

Որդեակ լա՛ն է կոյր աջօք քան կոյր
մոօք . զի կոյրն արագ տեսանէ . զերթ
և եկն ճանապարհին . և մոօք կոյրն
հանապազ գնա կամակորն :

Որդեակ . լա՛ն է աղջիկ որ ծնանի և
շուտ մեռանի . քան թէ ապրի . և
աղգին իւրոյ սև երեսանք բերէ :

Որդեակ . լա՛ն է կողմ 'ի ձեռին քում .
քան թէ չարիք 'ի այլոց ձեռքն :

Որդեակ . լա՛ն է ուշ մի 'ի ձեր տանն
դենած . քան թէ եզմի 'ի տունս այլոց :

Որդեակ . 'ի յապարանս թագաւո
ցաց մի մտաներ . և ընդ կնոջ դատա
ւորի մի խօսիր :

Որդեակ . աչք մըդոյ ագահէ ոչ կըշ
տանայ գանձով . մինչև լցվի հողով :

Որդեակ թէ մարդոյ կնոջ մի խնամախօ
սիր . զի թէ գէշ լինի անիծանեն ըզ
քեզ . և թէ աղէկ լինի ոչ յիշեն զքեզ :

Որդեակ յորժամ որ դատաստան եր
թաս . մի շատախօս լինիր . և մի ծուր

զրուցեր • զի մի սուտ հանէն զքեզ •
և մանունս 'ի զնտան •

Որդեակ • առաջ զխօսքդ 'ի մտացդ
խորհիր • թէ սուտ ես մեղայ ասա զի
մի դատաւորն արկցէ 'ի բանդ •
և թալանէ զինչս քոյ •

Որդեակ զմրդն որ 'ի կախել տանին •
մի յառաջ նր ընթանար • զի մի մօտնէ
զքեզ • և ասէ թէ սա այլ իմ ընկերէ •

Որդեակ յորժամ երթաս 'ի հարսա
նիս կամ 'ի մահատուն • առաջ հաց
կեր 'ի տունդ և ապա գնա • զի թէ
հարսանիսէ • 'ի շատ խնդուէն հոգ
ջանեն զքեզ • և դու մնաս յանօթի •

Որդեակ • կարմունճ մի հեռի գնալ
անցանել լաւ է • քան մտնուլ 'ի
ջուր մօտիկն •

Որդեակ նոր դատաստան մի սահմա
ներ անիրաւութիւն • թէպէտ և իշ
խան լինիս ապա սահմանէ •

Որդեակ մի բանար զաչս քո և տեսա
նես կին գեղեցիկ • զի դեղեալէ զե
րեսն և ծարուրեալէ զաչսն • և թէ

վատնեա. զամ ինչս քո ՚ի սէր նր. ոչ
ինչ առնել գտանես քան զկնոջ քո
բայց միայն մեղքն և սևերեսութիւն:
Արդեակ. թէ տեսանես. զերիտա
սարդ մարդն. թռուցեալ յօդս մի
հաւատար գործոց նր. զի բան ծե
րոց հաստատէ. բայց երիտ որդին
ոչ ահա օրինակ սորա. որ ասացեալ
նէ. թէ իբր բերան առիւծոյ. որ
զերծուցանէ զնա:

Արդեկ. թէ պէտ և զորդին քո իմաս
տունէ յառաջագոյն փորձեայ զնա.
և ապա տուր զինչս քո ՚ի ձեռն նր:
Արդեկ ՚ի կնոջէ յոտարէ. և ՚ի հարս
նէ տանէ քան զնկերսն. յառաջ ել
և գնա. և այլ մի դառնար որ հարկ
և որ լինիս. ապա թէ դառնաս փոխա
րէն հարկացդ առնուս անարգութիւն:

Արդեակ ով ոք քան զքեզ պիտ եր
եսէ. մի հակառակիր ընդ նմա:

Արդեակ. թէ բարձրէ տան շէմք
առաւել քան թէ կանգունս. այլ որ
մտանես խոնարհեցոյ զգլուխ քո:

Արդեակ մի առնուր կշռով մեծ . և
ծախեր փոքր . և ասես 'ի սրտի քում .
թէ շահեցայ . և ոչ գի մեռ որ փոխա
նակ 'ի այն փոքր շահուն . բարկանա
ւած . և զոր ունիս առնու 'ի ձեռաց
քոց և տայ այլոց :

Արդէկ . մի երդւիր . և մի ասեր սուտ
զի սուտ երդումն . և սուտ ասելն .
զմարդոյ կենաց պակասութի բերէ .
Արդեակ . եթէ կամիս խնդրել ինչս
այ 'ի մտաց նր մի հեռանար . և զոր
խնդրես տացէ քեզ :

Արդէկ զինչ քեզ բան որ չար թվի .
ընկերին քում մի աներ . և զոր ինչ բա
րինէ կտրէ . և արասցես քեզ բարե
կամ . և դու ամենեցունց բրի գտցես
Արդեակ յորժամ լինիս 'ի մէջ մարդ
կան . մի յայտներ զպարտքդ և զպա
կասութիս քո . զի 'ի նոցանէ շահ ոչ լի
նի քեզ . և դու արհմրհիս 'ի մէջ նց .
Արդեակ սիրեայ զկին քո . զի մարմին
քոյէ . և աշխատանօք սնուցանէ զոր
դիսն քո . և կցորդ կենաց քոյէ :

Արդեակ սիրեայ զեղբայր քոյ • հա
ւասար ընդ քեզ • զի հասանել որ
դուոց քոց խնդասցես :

Արդեակ ուսոյ զորդին քո 'ի քաղցր
և իծարաւ • զի ուսանին համբերել
նեղուէ • յորժամ հանդիպի ժամա
նակ սովոյ զի կարցես ժուժկալել :

Արդեակ մարդոյ գործք որ ոչէ բա
րի • և չունի անուն բարի • յաշխար
համբդ • լաւէ մարդուն այն մեռած
քան թէ կենդանի :

Արդեակ յորժամ լինիս այլոց տան
հիւր • եթէ օձ և կարիճ բերեն առա
ջեք • մի քալէջլան • և մի գանգատիր

Արդեակ մի ասեր չար բարեկամին
քո • այլ ծիծաղեայ երեսնր • և դու
ուրախ լինիս 'ի մէջ ընկերաց քոց :

Արդեակ զամբարութի կնոջ քո ք
րա • բայց զխորհուրդ սրտի քո • մի
յայտներ • զի կինն բնութք տկարէ •
և ոչ կարէ պահել զբանքո • այլ յայտ
նէ դրացեաց քոց • և դու անկանիս
'ի փորձանս և 'ի նեղութի :

Արդեակ մին ապրանք որ քո չէ մի'
առնույր և տար այլոց:

Արդեակ խորհեայ զբանն իսիրտդ.
ընտրեա՛ն զպիտանին. և ապա բեր ի լե
զուտ և խօսիր. և թէ զինչ գա բե
րանդ խօսիս նա ծաղը լինիս:

Արդեակ երկու մարդ ընդ կռվին
և ընդ ծեծվին ի մէջ նց մի անկա
նիր. զի մի զուր մեռանիցիս:

Արդեակ մի դատարկաբանութի խօ
սիր. և ծիծաղիր. զի մարդն ինո՛ւա
ղելոյն կռիւ լինի և ի կռվոյն ըս
պաննութիւն:

Արդեկ թէ կամիս իմաստուն լինել.
պահեա՛ն զլեզուդ քո ի չար խօսից:

Արդեակ. թէ կանչելով մարդ տուն
շինէր. նա՛ էշն օրն ը դարպաս կու
շինէր. և թէ ի սաստիկ զօրութե՛
յեզին վարի լուծն. և լուծն պարա
նոցէն ոչ ելանէր:

Արդեակ. թէ աղքատես. ա՛նուրս
պատարագաց ա՛յ, մի հեռանար:

Արդեակ մի տացես ապրանք առանց

դնի և վկայի • զի բազում խօսք լինի
և ՚ի բուն բարեկամեն քակտիս •
Որդեակ պատուեալ զՏայր քո և ըզ
մայր • ՚ի հասանել որդոց քոց առ
ցես դու և նոյն •

Որդեակ շալկեցի արձիճ և երկաթ
էր ծանր քան զպարտքն • Թէպէտ
ուտէի և ըմպէի • ոչ կարէի հանգ
ջիլ մինչև վճարէի •

Որդեկ մեծատան որդին Թէ օձ ու
տէ • կասեն Թէ վսբժչկուէ կերաւ
և Թէ աղքատն ուտէ • կասեն Թէ սո
վամաճ մեռանելոյն կերաւ •

Որդեկ լաւ գողոց տալ զամ ինչս քո
քան Թէ գտանեն մէկ գողութի ի վրջո

Որդեակ ընդ Թշնամոյն կորստեան
մի խնդար • զի առաջի քո մահ կայ •

Որդեակ յորժմ տեսանես զծերն •
ոտնկաց • և պատուեալ զնա • զի և
այլք զնոյն արասցեն քեզ •

Որդեակ Թէ դադարի գետն ՚ի գնա
ցիցն • կամ քաղցրանայ ուն մեղու • և
կամ իսպիտակի զագուսն • ուն զա

զաւնի. նա այնպէս Թողու. անսդա
մըն զանըսգամուԹի իւր. կամ ան
միտն լինել զգայուն:

Արդեակ մի յաճախեր 'ի տուն բարե
կամին քո զի մի յաւելից ատեն զքեզ

Արդեակ օրինաց այ ունկնդիր լեր.
զի պատուիրանն այ ամուր պա
րիսպէ մարդոյ:

Արդեակ սովորեցոյ զէզուդ քո 'ի
բարին խօսիլ 'ի մէջ ընկերաց քոց:

Արդեակ Թէ խրատ բարի գտցես.
դու իմաստուն կոչիս. զի չարն հա
նապաղ. 'ի չար մարդէն ծնանի:

Արդեակ. Թէ կամիս գործ բարիս
գործել. յոչ մի պարծիր. լինի Թէ
չի լինի. կամ չի կարենաս գործեր.
և ծաղր լինիս:

Արդեակ մի ցանկանար մարդոյ ար
եան. և մի սիրեր կռիւ. այլ սիրեա
խօսք կակուղ. և խօսք որ շիջուցա
նէ զհրաբորբոք գազանացեալ
սիրտ մարդոյ:

Արդեկ յորժամ խմես գինի. մի շա
ղլ

տախօս լինիր • զի շատ խօսից կռիւ
լինի • և յետոյ խռովուի և սպաննուի
Որդեակ խաղաղուի մայրէ ամբնա
կարան ողջունի խոնարհուէ •

Որդեակ մինչ կոշիկդ 'ի յոտքդէ • կո
խեայ զփուշն • և արա ճանապարհ ը
ընկերի քում • որ ը քեզ երգալոցեն •
Որդեակ ջանայ և շահիր անուն բա
րի զի լաւէ մարդուն յանուն բարի
քան թէ գեղ գովելի • զի գեղեցկու
թիւն հիւանդուի և մահո՛ւամբ ապա
կանի • և անուն բարին յաւիտէն մնա
Որդեակ թէ հանդիպիս կնոջ անըզ
գամի հնազանդիր նմա • և կամ
փախչիր 'ի նմանէ •

Որդեակ զի լեզուն քումմէ վախե
ցիր • քան զօտար թշնամոյն • զայլ ոք ոչ
կարէ հարկնել այլ ծիծղի գլուխդ
Որդեակ • լաւագոյնէ քեզ թշնա
մուի • ընդ առն իմաստնոյ • քան թէ
սիրելու թի ընդ առն անմաի •

Որդեակ այր անմիտ և արբեցող • 'ի
բան մի ղրկեր • զի թէ կուզես որ բա
ղի
զում

զում չարիս ածէ 'ի վերայ քոյ։
Արդեկ անմիտ մարդուն խրատ տալն
այսպէս է ոպ ոք ցանէ փոշի . 'ի
գնացման գետոյ։

Արդեակ չար և անմիտ . և լեզուն
նին և ամ բարհաւաճ մարդն 'ի քո
տունն մի մտցըներ զգործոց նորա
ամօթով լինիս։

Արդեակ թէ լինիս տէր աշխարհի .
զմաճն քո մի մոռանար։

Արդեակ ա'ծ գինին վն ուրախու
թեան . բայց տես մի լինիր թէ ըմ
պեմ զգինի։

Արդեակ փառանոր առնէ երբեմն
գինին զմարդն . և երբեմն յամօթա
լից . և ծաղը առնէ։ Արդեակ լաւ է
կռուիլ քեզ . ընդ մարդոյ զենանո
րի . քան թէ կնոջ անզգամի։

Արդեակ մարդ չարաբար . և ամբար
տանան . յորժամ տեսանէ զկռվուի
ընկերի իւրոյ . ցնծայ և ուրախ լի
նի . և կարծէ 'ի մտի իւրում . թէ
փառս ինչ յաւելան 'ի նմա։

Որդեակ յորժմ քաղցրանա աչք ան
ի վր քո . տռանել երկն չիր ի նմանէ
զի յետև մեղադրես յանձին քո .

Որդեակ յորժամ տեսանես զքեզ
առաջս ան քո . և թիւն որաց փառա
նորելի եղեր . ամ մարդ սիրէ զքեզ
և յորժամ արհամարհիս ան . յայն
ժամ թաղանորք և իշխանք . և ամ
սիրելիք քո ատեն զքեզ :

Որդեկ մի ասեր աղքատին թէ դու
ինձ չար ոչ կարես առնել . տես զի
բազում չարիք և անարդանք . ոչինչ
մարդկանէ ելանէ . և ոչ պատուա
կան մարդոյն :

Որդեակ կին յօտար որ սիրէ զքեզ .
և ասէ թէ դու լաւես քան զիմ այրն
մի հաւատար ի նմա . զի կին պոռնիկ
նմանէ շան . որ խառնակի ամ շանց :

Որդեակ մի վախեցուցաներ ըզ սիր
աւդ քո . հետ նոր բռնած սիրե
լոյս . մինչև քանիցս անգամ փոր
ձես չարեօք և բարեօք :

Որդեակ . կին պոռնիկ նմանէ . գե
ճա
րեզ

ընդմանի բռնելոյ . որ 'ի ներքս լին
գարշահոտութեամբ .

Արդեակ . մի լրբա լեզու լինիր 'ի
մէջ ընկերացոյ . զի թէ կարծես թէ
սիրելի ես նց . այլ յորժմ յանդիմա
նեն զքեզ . լինի բանքոյ յամօթալից

Արդեակ որ պայծառէ մտօք . իբրև
զարեգակն լուսաւ որէ . և որ պիղծէ
սրտիւ և նենգէ մտօք . և խաւարէ
խորհրդովն . կամ ագահ մտօք . այնպի
սի մարդն . թէպէտ և ունի ինչս բա
զումս յունայնէ . և կենդանի մեռել

Արդեակ անուր զոհից քոց առատ
բռնէ զձեռքդ որ աչք մարդոյն . 'ի
ձեռնքոյ ոչ միա քանզի ոչ հաճի ան
և դու 'ի մարդկանէ անարգիս .

Արդեակ մին ձի որ քո չէ մի հեծնոյր
և կամ յուշ քաղցեալ իցես . հաց որ
քո չէ' մի ուտեր .

Արդեակ . յայտնեալ զխորհուրդ քո
բարեկամնքոյ . և յետքանի մի անուրց
փորձեալ զնա և սակաւ մի կուլիր լէ
նմա . թէ որ պահէ զբանքոյ 'ի սրտի

իւրում . և ոչ յայտնէ . նա՛ սիրելի
բարեկամ քո է զնա սիրեա՛յոյժ . և
թէ կուզի յայտնէ զբան քո նա այն
պիսին չէ սիրելի . և բարեկամ
փախիր 'ի նմանէ :

Արդեակ ագահութի . մայրէ ամ չա
րեաց և ծնուցիչ ամ մեղաց . բայց ող
որմութի ձեռնատուէ ամ բարեաց :

Արդեակ որ սիրես զխաղաղութի . 'ի
դատաստանէ պատրաստ կաց . և յոր
հանապազ յօժարի դատաստան . նա՛
մայրէ ամ մեղաց և չարեաց 'ի մար
եակէ . և ոչ գիտէ զինչ առնէ :

Արդեակ չարախօսութի . զումմեքէ
մի ասեր և մի լեր . զի կարի խոցէ
զսիրտ մարդոյն . և ապականէ փառք
մարդոյն . զի մեծ նախատինքէ :

Արդեակ թէ կամիս մարդոյ ինչս տալ
յառաջ մի պարծենար . և մի խոստա
նար . և թէ պարծենաս և չտաս . հետ
բարեկամին թշնամի լինիս :

Արդեակ ամբարտաճան մարդն հե
ռիէ . և յօտար ընտանեաց . և բարե
կա

կամաց իւրոց. և թէ բազում անգամ
ջանա սիրով. այլ առնու անարդս ան
ձին իւրոյ. և հեռանայ ընկերացն.
Որդեակ լաւէ ըստանալ ձի սմակել
և էշ ըստ վարուք. քան թէ զծառայ
փախչող և սուտ ասաց:

Որդեկ մի երեշխանոր լինիր բարե
կամինքո. զի բազում վիշտք կրես
մինչև վճարես պարտս նորա:

Որդեակ մարդ չարախորհուրդ և
նախանձոտ ոչ թէ միայն զատելէցն.
առնէ զչարու թի. այլ բնութեամբ
նեցունց հակառակ կայ:

Որդեկ լերինք շտեմրանք սառացեն
և նենգաւորք. բնակարան չարէց են

Որդեակ. մի այլոց կանանց կատա
րել զցանկուիքո. զի յօտար կինն
նմանէ. աղի ջրի զի որ խմես առաւել
լազոյն ծարաւիս և զանուշդ
վատ ժառանգես:

Որդեակ զի որ իմաստուննէ. նմա
նէ ոպ հուր 'ի լուս և 'ի տապու բոր
բոքի. և ոպ արեգակն 'ի ճառագայ
ձդ
Թից

Թից երևի. և լուսանորէ զաբրածս
և կամ ուն առիւծն. և յուժեղուն
գովի. և ուն բազայն ՚ի սրնթաց առ
իսաչելոյ ընդ թվոցն գովի. և առ
աւանել. մեծարի ՚ի աչս թագաւո
րաց և մեծամեծաց:

Արդեակ առն խոզամբաի ոչ գոյ սի
րելի. երբէք զի ասէ ՚ի սրաի իւրում
եթէ կեանքս ոչ անցանի. և ըռզակս
ոչ պակսի. զի ոչ գիտէ թէ ամ տայ
այնպիսեաց մահ. և զինչս նր այլոց
տայ. և չունենայ անուն բարի.
որ յիշեն զնա:

Արդեակ այր անմիտ յորժամ արբե
նա. յօժրի իկուիւ. և կարծէ ՚ի միտս
իւր. թէ չկայ մեծագոյն քան զիս.
և ոչ գիտէ թէ յորժամ հանդիպի
առ ոմն քաջ. և սպանանէ զինքն:

Արդեակ ուն հողն մայրէ ամ անկոց
նոյնպէս արբեցուի մայրէ ամ չարեց:

Արդեակ թէ իշխանես աշխարհի և
մարդկան. պահեայ զանձնքո ՚ի զե
խուժենէ. վսէր զի քեզեն հոգք
ճե
երկ

Երկնաւորաց և երկրաւորաց։
 Որդեակ տեսի զգազանն կատղեալ
 արձակեցն 'ի վր' իմ. և ոչ վախեցա
 'ի նմանէ. հանդիպեցայ Թշնամոյ իմոյ
 և ոչ յաղթեց զիս. հանդիպեցայ կնոջ
 Էզրուանոյ. և յաղթեցայ 'ի նմանէ։
 Որդեակ մի լինիր փոյթ իբրև ըզ
 նշենի. որ յնջն ծաղկի և ապա ուտ
 վի. օյլ լեր հնազանդ. և հեղոյր յա
 ուջն պտուղ ուտվի և ապա ծաղկի։
 Որդեակ անկանի անօրէնն. վասն
 չար գործոց իւրոց. և կանգնի ար
 դարն. վս բարի գործոց իւրոց։
 Որդեկ իմ նաթան զայս ամ ուսու
 ցի քեզ. 'ի միտ առ և կատարեայ զամ.
 և լինիս իմաստուն 'ի մէջ ընկերաց
 քոց և 'ի աջ Թգւորաց, երևի լինիս
 Լ. յսէ խրատ զոր ուսուցի 'ի վր' որ
 դոյն իմոյ նաթանա. և ես խիկարս
 գիտէի Թէ զամ խրատս իմ պահեր
 'ի սրտի իւրում. նա փոշի ոպ լուս
 'ի վր' ելման գետոյ և կորնչի. նա
 այսպէս արար զխրատս իմ։

Յառաջ տվի զտունս իմ նր. և զծա
ռայքս իմ. զինչս և զապարանս. և
իշխանութիս իմ. և արարի ատենա
դպիր. սենեքերիմ արքային իմոյ. և
նա մոռցաւ վաղվադակի զխրատսիմ.
և ըսկսաւ չարիս գործել և առնել
ընդիրս: Օ ծառայքսիմ ոչ խնայէր.
և զինչս իմ վատնէր. և զբազում
խրատս իմ անտես արար:

Եւ ես խիկարս յորժամ տեսի զչա
րութի նաթանա. գնացի առ թագա
ւորն իմ սենեքերիմայ. և պատմեցի
մի ըստ միով զչարութի նաթանա և խըն
դըրեցի թուխտ ՚ի թգւորէն. զի մի
իշխեսցէ նա թւն մերձենալ ընչից իմոց
Եւ հրամայեց թգւորն բերին զնա
թան. և ետուր պատուէր չմերձենալ
ընչից խիկարայ:

Եւ ես խիկարս. ելել գնացի իտունս
իմ. և նաթան ըսկսաւ մտօք չարիս
գործել վս ինձ. ՚ի դուռն թագա
ւորին և խորհեալ շինեաց մօհր մի
ըստ նմանութեան իմ մօհրին. քան
ՃԷ
դի

զի յառաջագոյն, գիտէր զկերպ մօհ
րին իմոյ. և փորեաց զիմ անունս.
և կոխեաց թղթոյ միոյ. և գրեալ իմ
բերանէ առ փարձոն արքայն եգիպ
տացոց. որ չար կամէր հետիմ թա
գաւորին սենէ քերիմայ և էր գրել
այսպէս. Խիկար իմաստնասիրէ ող
ջոյն. ընդ քեզ փարաւոն արքայ. յոր
ժամ գիրս առ քեզ հասանի. փու
թով ժողովէ զօրքդ. և եկ իդաշտն
արծրունեաց. որ ի հրօտից ամսուն
իէ լինի. և առցես զսենէ քերիմ թա
գաւորն առանց պատերազմի:

Եւ յորժամ գրեաց նաթան այսպէս
խորհեցաւ. և գրեց թուխտ մի այլ.
նման սորա իմ թագաւորին բերնէն
և առիս. և էր գրեալ այսպէս. սենէ
քերիմ արքայէ ողջոյն ընդ քեզ սիրե
լի և իմաստուն իմ խիկար. յորժամ
գիրս առ քեզ հասանի. փութով ժո
ղովէ զօրքդ. բազում և եկ իդաշտն
արծրունեաց որ ի հրօտից ամսոյն.
իէ լինի. և պատերազմեսցեն հետզօ

բօք փարան՝ ոնի • քանզի դեօպանք
փարան՝ ոնի եկեալեն առիս • և յոր
Ժամ գրեաց այսպէս գաղտնաբօր տա
րեալ ետուր հաւատարիմ մարդոյ •
որ տարեալ ետուր ՚ի ձեռն խիկարայ
Լաւ ես խիկարս յորԺմ առի բացի • և
կարդացի զոր գրեալն էր • և վաղվա
ղակի Ժողովեցի զօրք • և կատարեցի
զհրամայեալն Թագ՛ւորէն • անմեղու
Թբ • և ոչ գիտացայ չարութի
նաթանայ առիս •

Լաւ զմիւս Թուխտն զոր գրեալ իմ
բերանէն • առ փառա՛ն արքայն •
զայն կնքէց և տարէլ ձգեաց • գաղտ
նաբար ՚ի դուռն դարպասին Թագ՛ւոր
ին • և գտէլ ծնից մի ոմն զԹուխտն
տարեալ ետուն ձեռն սենեքէրիմ
արքային իմոյ • և իբրև բացեալ կար
դացին զԹուխտն առաջի Թագա՛նո
րին • զահի հարեալ լի եղև տրտմու
թբ • և ոչ գիտէր զինչ առնէր խիկա
րայ • Յայնժամ նաթան որ դպիրէր
Թագա՛նորին • եմուտ առ Թագ՛ւորն •

և երկրպագեաց և ասէ. ողջ լեր ար
քայ, և տր իմ. զի հայրն իմ խիկար
ոչ գիտց զերախտիկս քո. և կամի. հա
փանել Թճ՛նորուի. քո. և եթէ ոչ հա
ւատաս բանիս կացուք մինչև կատա
րի Թի՛նն. ՚ի հրոտից ի Է. ելցուք և
գնացուք ՚ի դաշտն արծրունեաց.
և տեսցուք աչօք մերովք երախտամո
ռացուԹի. խիկարայ առ քեզ:

Յայնժամ սենէքերիմ. Թագա՛ւորն
երկմտեալ կայր տրտմուԹք մինչև
եղև ՚ի հրոտից ամսոյն ի Է. և ես խի
կարս արարի զզօրս իմ. և եկի բնա
կեցայ ՚ի դաշտն արծրունեաց. և ել
եալ Թճ՛նորն սենէքերիմ. գայր ՚ի
դաշտն արծրունեաց փորձել զիս.
և ես խիկարս յորժամ տեսի զօրքն
սենէքերիմայ խաղմ արարեալ խա
ղացի ՚ի մէջ դաշտին. դէմ անդիման
զօրօք նց պատերազմել. քանզի կար
ծէի. Թէ զօրք փարա՛ւոնիէ. յայն
ժամ տեսեալ սենէքերիմ զօրք իմ.
փախստական եղև. և ես գնացի զօ

բօք փոքր ինչ յետև նր և ոչ գտի .
դարձայ և եկի յօթևանս իմ . և ուրա
խացեալ մտօք իմովք . Թէ փախուցի
փարաւոն . զօրօք իւրովք .

Լա՛ յորժամ գնաց սենէքերիմ փա
խըստական 'ի դարպասն իւր . խելա
գարեալ լի տրտմութ . և ոչ գիտէր
զինչ գործ էր խիղրայ զոր ըմբռնէր
Յայնժամ եմօւտ նախն առ Թագա
ւորն ողջունեաց և ասէ ահա տեսար
աչօքդ զերախտամոռացութի խիկա
րայ . այժմ մի տրտմիր զի ես ածեմ
զհայրն իմ խիկար առաջիքո . և ասէ
սենէքերիմ ցնաթան . Թէ դու բե
րես զխիկար և տաս 'ի ձեռս իմ . զոր
ինչ խնդրեսցես տաց քեզ . և երկը
պագեալ նախն ել արտօքս և դը
նաց . և գրեաց Թուխտ մի Թագաւո
րին բերնէն . և ետուր հաւատարիմ
մարդ մի . և տարեալ ետուն 'ի ձեռն
խիկարայ . և կարդաց խիկար . զոր էր
գրեալ այսպէս .

Սենէքերիմ արքայէ ողջոյն ընդքեզ
ՃԺԱ սի

սիրելի և իմաստուն խիկար • քանզի
հաճոյ Թվեցաւ Թագաւորին սենե
քերիմայ զերախօիքն քո • քանզի փա
խեան զօրք փարաւոնի երեսաց քոց
այժմ տուր հրաման զօրց քոց • գնալ
խաղաղութիւն տունս իւրեանց • և դու
եղ և եկ զի ուրախ եղէց ընդ քեզ •
Եւ ես խիկարս յորժմ կարդացի և
ուրախ եղէ • և տվի հրաման զօրաց
իմոց գնալ ի յօթեանս իւրեանց • և
եւ ելեալ գնացի տեսանել և ուրախ
լինելի ընդ Թագաւորին իմոյ •

Եւ յորժամ հասայ միամտութիւն
դուռն Թագաւորին • տեսեալ զիս
զինուորացն ըմբռնեալ տարան ա
ծին առաջի Թագաւորին •

Եւ յորժմ ետես Թագաւորն զիս •
լի եղև տրտմութիւն և հրամայեաց է
տուն զայն Թուխտն ի ձեռս իմ • և
եւ բացեալ կարդացի • նա՛ այնժամ
կապեցաւ լեզուս և գնաց իմաստու
թիւս • և ոչ գիտելի զինչ պատասխա
նեմ սենեքերիմայ •

Եւ

ՃԺԷ

ասա

ասացի արքայ և նոր իմ մի զուր դա
տեր զի չունիմ խապար այս բանիս
այլ անպարտեմ. և ոչ եդ ունին ք
ղաքանաց իմոց. այլ հրամայեաց
սպանանել զիս:

Յայնժմ նախն քեռ որդին իմ կա
պեաց զձեռս ի յետս. փոխանակ բա
րի խրատոյն իմոյ. զոր տվի առաջ.
Թէ որդեակ. զարձակեալն մի կա
պեսցես. նա առաջն զիս կապեց.
Լինեա գարձել աղաչեցի Թագաւո
րին իմոյ. Թէ տուր զիս ի ձեռն աբ
ուսմաքայ զօրապետին և նա տարեալ
զիս ի տունս իմ և ի վր շէմանց իմոց
կատարէ զհրամանս քո. և զիս գլխա
տէ. և զգլուխն իմ ճ կանգուն հե
ռի Թաղէ ի մարմնոյս. և հրամայեց
Թագւորն աբուսմաքայ կտրել այսպս
զոր խնդրեցի. և կալեալ զիս աբուս
մաք. տանել ըսպանումն. և ես խիկր
ղրկեցի գաղնտաբար առ աբեստան
կնոջ իմոյ. Թէ պատրաստէ ու աղջիկս.
և արա կերակուրս ազգի ազգի. և

յորժամ եկեսցեն 'ի սպանումն իմ.
 արա ընտրիս. և բեր հազար կոյս աղջ
 կունս. որ լան ինձ. և կինն իմ վստ
 լաղակի կատարեաց զհրամանս իմ.
 Եւ յորժմ գնացաք հասաք 'ի տու
 նըս իմ. խնդրեցի աղաչանօք. առ աբ
 ուսմաքաց զօրպետին և ասացի տուր
 ինձ հրամանս զի առնեմ ընդիրս ը
 առ սիրելիս, և բարեկամս իմ. փոքր
 ինչ. քանզի այլ ոչ մնամ կենդանի.
 և ասաց աբուսմաք արա ուն և Կմիս.
 և արարի ընտրիս մեծ առ սիրելեաց
 իմոց. որ եկեալ էին 'ի ըսպաննումն
 իմ. և բերի կերակուրս զանազան.
 և զգինիս յանապական. և բերեալ
 տվի զհազար աղջիկս զի լացին առա
 ջի իմ զմահն իմ և 'ի սաստիկ տրտմու
 թէն և արբեալ գինոյն. արբեցան
 ամենեքեան. և անկեալ քնեցան. և
 ես խիկարս կայի կապել երկաթիւք
 և գնացի զարթուցի աբուսմաք զօ
 րապետն. և ողորանօք ասացի նմա.
 Վիտես եղբայր զի այն ժամունակն
ՃԺԴ
որ

որ բարկացաւ ՚ի վերայ քո և ետուր
ի ձեռս իմ. թէ տար սպաննէ աբուս
մաք. և ես առեալ տարայ զքեզ և
ոչ ըսպաննի. այլ պահեցի գաղտ. և
եկի ասացի թագաւորին. թէ ըս
պաննեցի զաբուսմաքըն:

Եւ յորժամ անցաւ փոքր ժամանա
կըն. անցաւ բարկութի թագաւորին.
և փոշիման եղև սպաննել ըզքեզ.
և ասաց անաղ զքեզ աբուսմաք. զի
դու կենդանի պիտէիր. և ես լուայ
զայս թագաւորէն. և եկի հանեցի
զքեզ և տարայ առաջի թագաւորին.
և բազում պարգևս առի. այժմ ա
ղաչեմ զքեզ արսցես փոխարէն ինձ
և կայ ՚ի ներքեւ շէմանց իմոց հոր մի
մեծ. և ձգեայ զիս ՚ի հորն գաղտնա
բար. և ես ունիմ ծառայ մի մահա
պարտ քանզի է մարդասպան. ահա
կառեալ կայ ՚ի բանդն. և ունի նմա
նուիրս իմ. զհանդերձս իմ և հագոյ
նմա և զարդոյ զժողովուրդ իմ. և
շուտով կտրեայ ըզգլուխն. և տար
ԾԺԵ Թա

Թաղէ գլուխն Ճ կանգուն հեռի.
Լըն ունկնդիր եղև արուսմք խընդ
րունածաց խիկարայ և արար այնպս.
և գնաց առ Թագաւորն . Թէ սպան
նի զխիկար . և յոյժ ուրախացաւ Թա
գաւորն ըսպաննումն խիկարայ:
Լըն գնաց նաթան խնդրէց Թգրէն
հովունել զստացունածս խիկարայ . և
հրամայեաց Թագաւորն տալ նաթա
նայ զամ ինչս իմ . և գայր նաթան 'ի
տունն իմ . ուտէր և ըմպէր և աղտե
ղէր զծածայքս իմ . և զաղախնեաքս
իմ . և կամէր չարիս գործել հետ կը
նոջ իմոյ . և կինն իմ ոչ հնազանդէր
կամաց նր . այլ լսէի ականջօք իմովք
զձայնն գուսանաց . և պաք շտտելն
ընդ կնոջ իմոյ և ես 'ի հօր նմա խընդ
րէի . և ոչ գտանէի:

Լըն յորժամ անցաւ ժամանակ մի .
լսեց փարաւոնն արքայն եգիպտացոյ
եթէ սենեքէրիմ արքայն սպաննէց
զխիկար յոյժ ուրախացաւ:

Լըն առաքեաց փարաւոնն գիր . առ

ՃԴՂ

սե

սենէքէրիմայ. և էր գրեալ այսպէս.
Փարաւոն արքայէ ողջունիւ ծանիր
սենէքէրիմ Թագաւոր. քանզի կա
միմ շինել դարպաս մի մէջ երկնից,
'ի յերկինս. 'ի յօդս անսուն. և ան
գերան. զըկէ ինձ ճարտար մէմար
մի. որ եկեալ շուտով. կատարէ զհրա
մանսիմ. և Թէ ոչ զըկես. գամ ես բա
զում հեծելք և աներ ածեմ զերկի
րըդ. և առնում 'ի քէն զհարկն. և
յորժամ բերեալ ետուն զթուխտն
'ի ձեռն սենէքէրիմայ. և բացեալ
կարդացին առաջի Թագորին. և լը
նեալ զբանն տեսոյն զարհուրեցն.
և կոչեց զմեծամեծս. և իմաստունս
և դպիրս և ասէ սենէքէրիմ քանզի
ըսպանեցաք զխիկար. այլ ով կարէ
տալ պատասխանի փարաւոնի:

Լըն ասացին մեծամեծքն արքայ յա
նիտեան կաց. քանզի կայ յորդէգէր
խիկարայ. նախան անուն առաւել
հանճար և իմաստուն քան զխիկար.
զի և նա կարասցէ տալ պատասխանի
ՃԺԷ

գրոյս . և հրամայեաց Թագաւորն .
բերին զնաթան և ետուն զթուխտն
'ի ձեռն և կարդաց . առէ Թագաւորն
կարողես տալ պատասխանի փարաւո
նի . և ասէ նաթան այս անհնարինէ
'ի մարդկանէ :

Յայնժամ տարակուսեալ սենէքէ
րիմ . և կոծէր յանձն իւր ասելով .
աւաղ զքեզ խիկար և իմաստունիմ .
զի ըսպաննեցաք զքեզ . այժմ ոչ կա
րեմք տալ պատասխանի փարաւոնի .
և կրեմք վիշտք բազում 'ի նմանէ :

Եւ եթէ ոք բերէ զքեզ կենդանի
առաջի իմ խիկար . տաց և ես նմա
կշռանօք քո ոսկի նմա .

Եւ լուեալ աբուսմաք երկ իրէպագ
Թագաւորին . և ասէ ողջ լեր արքայ
իմ . զի և կոծաս 'ի վր սպանման խի
կարայ . զի եթէ ոք բերէ խիկար կեն
դանի առաջի քո փոխանակ նր
սպանանես զնա :

Եւ ասէ Թագաւորն զի ոչ սպանա
նեմ զնա . այլ տամ պարգևս ազինա
ՃԺՐ նր

նր • և երկիր էպագ արուսմաք • ել
արտաքս և դնացեալ վաղվաղակի ե-
հան զխիկար ՚ի հորէն • և բերեալ կա-
ցոյց առաջի սենէ քէրիմայ և յորժմ
ետես թագաւորն զխիկար կենդանի
յարեաւ յաթոռոյն • և անկաւ պարա-
նոցաւ համբուրէր զնա • և ասէր ով
խիկար • մեռեալէիր և կենդանացար
և ուրախ եղև թագաւորն յոյժ • և
եռուր պարգևս մեծ արուսմաքայ
և հրամայեաց պատուել զխիկար ա-
ւուրս իս • և յետ լրման իս անուրց •
հրամայեաց թագաւորն • բերին զխի-
կար առաջի իւր • և ետ կարդալ ըզ-
թուխան փարաւ ոնի և յորժամ կար-
դաց խիկար • ասէ մի տրտմիր և մի
կոծար • զի ես երդամ և տամ պատաս-
խանիս փարաւոնի և առնում զհար-
կըս ՚ի նմանէ և գամ •

Եւ յոյժ ուրախ եղև թագաւորն •
բանին խիկարայ •

Եւ ես խիկարս առքեցի պատուէր
առ արեստան կնոջ իմոյ • եթէ բռնէ
ՃԺԹ Բ

ք ձագս արձոնոյ և մանել տուր պա
 րանմի երկան. և բերել տուր ք ծըծ
 կեր տղայ. և ք կին որ պահեն զտղայ
 քն և ուսուցանեն տղայոցն կանչե
 լով. կանուծ եփ աղոյս բերէ. ք. և ք
 տղան ամեն օր կապէ 'ի վր արձոնոյ
 ձագին և թռոյ 'ի յօդն. 'ի պարա
 նան և իջոյ 'ի վայր. մինչև կտրեալ
 ուսանին. զելանելն և իջանելն. և
 բարբառելն. և կինն իմ իմաստուն
 էր. և փութով կատարեաց ըզհրա
 մայեալն իմ. և ես առի հրաման թա
 փաւորէն իմոյ. և ելեալ գնացի, 'ի
 տունս իմ. և առի ք տղայքն. և զձագ
 արձունքոյն. և եդի սնտուկ մի և
 ելեալ գնացի առ փարանոն արքայն
 և յորժամ որ հասայ 'ի յեդիպտոս.
 և էջէվանեցայ 'ի տուն մի. և թողի
 սնտուկն 'ի տանն զոր էջէվանեալ էի
 և ես գնացի առաջի փարանոնի, և
 երկրպագի նմա. և ասէ փարանոն
 ինչ մարդես դու կամ ուստի գաս, և
 ես ասացի արքայ յանիտեան կաց,

քանզի սենէ քերիմ արքայն • առա
քեաց կատարել զհրամանս քո և ես
բերեալ եմ ճարտար մէմար որ շինէ
դարպաս 'ի յօդս • և ասաց փարաւոն
ինչէ անուռն քո • և ես ասեմ ապակա
է իմ անուռն • և հարցեալ փարաւոն
թէ ինչէ պետք մէմարացդ 'ի պէտս
դարմարին • և ասէի ցնա • բերել տուր
կան ծեփ աղիւս • և հրամայեաց թա
գանորն բերին վաղվաղակի • և ես
խիկարս • գնացի կապեցի ք տղան ք
արծունոյ ձագին • և թռուցի 'ի դէմ
յօդս • և տղայքն աղաղակէին կան
չելով • կան ծեփ աղոյս բերէք որ
շինեմք զդարպասն •

Եւ ոչ ոք կարէր ինչ հանել 'ի վեր •
հանեցէք զի մի դատարկ մնան • և
փախեան զօրք փարաւոնի • անկան 'ի
դարպասն • և պատմեցին փարաւոնի
սքանչելիսն • և ելել փարաւոն 'ի տես
աղաղակ տղայոցն 'ի յօդն • և զարմա
ցան յոյժ • և ասէ 'ի մտի իւրում թա
սա՛ շատ իմաստութիւն լանէ քան զիսի
ճիւղ կար

կար . և ոչ գիտէր թէ խիկարէ :
Լճն ես մտա առ թագաւորն . երկըր
պագի . և ասէ փարաւոնն ցիս երդմնե
ցուցանեմ զքեզ . զի ասա ըստոյգն
թէ ով ես դու . և ասէ ցնա եսեմ խի
կար . և ասէ փարաւոնն ո՛վ թշուառա
կան կենդանացար . և դարձեալ ասէ
փարաւոնն ո՛վ խիկար . մեկնեայ ինձ
զայս զի ինչէ սունն այն 'ի վր' սնի
մայրք երկոտասան . 'ի վր' մայրեաց .
անունք . ի 'ի վր' անուանից . սուր
հանդարք երկու . մինն սև . և
միւսն իսպիտակ :

Պատասխանեաց խիկար . սունն տա
րինէ . մայրք երկոտասան . ամիսք տա
րոյնէ . անուանք ի . անուրք ամսոյն
է . սուր հանդարկք . ք տիւն և գի
շերնէ . և դարձեալ ասէ փարաւոնն .
ով խիկար . մանէ ինձ պարան անազէ
և ես գնացի , ծակի յորմն պատի մի
դէմ արևելք . և 'ի ծագել արևուն .
անկաւ շողն 'ի ներսն . և ես առի ա
նազ , և փոշի ք աբս . և տայի դէմ
ճի ք արե

արեգական . որ տանէր յողոր յողոր .
ծակէն 'ի ներս . և ես կանչէի կծե
ցէք զպարան շուտով . և զահի հար
եալ փարաւոն ափուշ մնայր . և այն
ժամ փարաւոն ետուր պարգևս ա
զինս . և զհարկսն Թագաւորին իմոյ
և շնորհակալ եղէ նմա . ելեալ եկի
առ սենէքէրիմ Թագաւորն իմ . և
անկայ համբուրեցի ոտն նր . և պատ
մեցի մի ըստմիօցէ պատասխանին փա
րաւոնի . և առաջի գրին զանմեղու
Թին իմ և յորժմ յոյժ ուրախ եղև
սենէքէրիմ . և ասէ խիկար և իմաս
տուն իմ . այժմ ուրախեմ . կենդա
նութեդ քո . այլ զոր ինչ խընդ
րես տաց քեզ :

Եւ ասէ խիկար շնորհակալ եմ 'ի
քէն արքայդ սենէքէրիմ . այլ ոչ
պիտոյ ինձ . գանձս կամ պատիւս .
բայց խնդրեմ 'ի քէն . զի նախ
քեռ որդին իմ որէ ինձ որդէգիր .
և աշակերտ . զի հրամանաւ քո տաս
'ի յիս որ զի յուսումն այլ կայ պակաս
ՃԻԳ զայն

Լս ուսուցանեմ որ լինի կատարեալ.
Ե հրամայեաց Թագաւորն տալ զնա
Թան ի ձեռս իմ. Ե ասէ զոր ինչ կա
միս արա դմա. Ե ես կալայ նաթան.
Ե տալիս իտունսիմ Լսկսայ ասել զնա
Որդեակ իմ նաթան զառաջին խը
րատս զոր տալի քաղցրութ ոչ պահե
ցեր ՚ի սրտի քում Ե կորուսիր.
Եւ այժմ ուսուցանեմ դառնութ.
Ե կապեցի նաթան. երկաթի կապա
նաւք Ե եդի պարանոց նր. Ե՛ւ լիտր
երկաթ. Ե անձնեցի զնա բեւիար ծա
ռային իմոյ. Ե հրամայեցի առնու
թու խոտ Ե թաննաք ՚ի ձեռն. զի ՚իմը
տանեւ Ե ելանեւ իմ զոր ինչ առ
նեմ նաթանայ գրէ. նախ Ե առջ զար
կիբեր ՚ի թիկունս նաթանայ Ե անցի
Որդեակ մարդոյ ականջն եթէ ոչ
լսէ. ՚ի թիկունս ծեծելով լսեցուցա
նեն. Եւ տալի պատուէր զի հաց Ե
ջուրն չափով տայի որ ոչ մեռնէր.
Ե ոչ զուարթանայր. Ե ասեմ զնա.
Որդեակ իմ նաթան աթոռ փառաց
Ճիդ նս

նստուցի զքեզ . այլ դու ամուսնոյ
իմոյ ընկեցեր զիս և կործանեցեր :
Խօսեցաւ նախան և ասէ . զիարդ
ուրախացար քեռ որդոյն քում . և
ասէ խիկար :

Արդեակ . եղեր ինձ ոպ կարիճն այն
որ եհար . զասեղն որ ասեղին հայրն
չարէ քան զիւրն . և դարձեալ եհար
զնախան ոտից զտուն . և նա հարել զ
թաթն 'ի վր կարճին և սատակեցոյց :

Արդեակ եղեր ինձ ոպ վայրենացել
եզն . որ հարկ զտոճն . և անկաւ վա
րոցն և վիրաւորեցաւ իւր ոտքն :

Արդեակ . եղեր ինձ որպէս այծըն
այն որ ուտէր զաորոնն . և ասէր ես
'ի կենդանութեան իմում ուտեմ
զքեզ . թող յետոյ հանեն զքո քո
քըն և ներկեն զմորթին իմ :

Արդեակ եղեր ինձ ոպ այրն այն որ
ձգեաց նետ դէմ երկինս . թէպէտ
ոչ կարաց հասուցանել . զանօրէնու
թին շահեցաւ . այլ դարձաւ նետըն
'ի գլուխն իւր . նոյնպէս և դու կա
ճի ե

մեցար ըսպանանել զհս . այլ անմե
ղութիս իմ ապրեցոյց զհս :

Որդեակ թէ յագի խողին . ը կան
դուն երկան լինի . զտեղի ձիուն
ոչ կարէ լինել :

Որդեկ եղեր ինձ ուն առջն այն որ
հանդիպեցաւ էշի միոյ . և ասաց ող
ջոյն ընդ քեզ . և ասէ էշն այտ ող
ջոյնտ իմ տիրոջս պարանոցն լինի որ
արձակեաց զհս ի մօրէն . որ եկի և
հանդիպեցայ քեզ . և տեսայ զքո
գէշ երեսդ չար :

Որդեակ եղեր ինձ ուն որոգայթըն
այն . որ թաղեալ կայր ի յաղբն . և ե
կեալ ճընճղուկ մի ասէ . զինչ կացես
աստ . ասէ ակնատն . աղօթս առնեմ
առ ան . ասէ ճընճղուկն . զինչէ այտ
բերանդ . ասէ ակնատն քաղցելոց
հաց . և վազեաց ճընճղուկն առնու
ղ հացն ի յակնատէն . անկաւ ակնատն
ի վիզն ճընճղկին . և ասէ ճընճղու
կըն . թէ այտէ քաղցելոց հացն . ապա
և այսպէս լսէ ան աղօթից քոց .
ճիշ

Ու

Որդէկ եղեր ինձ ուն շունն այն . որ
գողայր իցրտոյն . և մտան ի մնոց բլր
տին . և յորժամ տաքացան սկսան
հաջել ընդ երեսս բրտին :

Որդեակ եղեր դու ուն շունն այն
ագահ . որ ունէր հաց մի ի բերանն .
և երթայր եղեր գետոյն . և ետես
շուն մի այլ ի մէջ ջրին . և հաց մի ի
բերանն ի . և ձգեաց զիւր հացն ի
բերանէն . և անկան ի ջուրն . զի առ
ցէ զայն որ հացն . և իբրև հասան ի
մէջ գետոյն . ոչ զշունն եգիտ և ոչ
զհացն . այլ խեխտեցան շունն . և
զրկեցան իւր հացէն . նոյնպէս և
դու զհացն իմ խլել կամեցար . և
զրկեցար ի քո հացէն :

Եւ ասէ նախն . մեղայ քեզ հայր
այլ չեմ գործեր զոր ինչ գործեցի .
մի չարաչար տանջեր զիս . և ասաց
խիկար ասա տամ քեզ առակ մի յո
րինակ ուն ծառն այն որ բուսեալէր
եղը գետի մի . և մարդ մի ծառայէր
նմա . և յորժամ հասանէր պտուղն .

Թափէր 'ի գետն և կորնչեր • և յոր
 ժամ գայլ տրն ոչ գտանէ պտուղն •
 և աշխատեցաւ այրն այն • ք և ք տա
 րի • և 'ի հասանել պտղոյն Թափէր 'ի
 ջուրն • և ոչ շահէր 'ի նմանէ • և
 կտրեաց զծառն • և ձգեաց 'ի ջուրն
 ասելով • մինչև հիմայ աշխատեցայ
 զինչ շահեցայ • որ հիմակուց յետն
 զինչ գտնուամ • կամ զինչ լինիս ար
 ժանես այո չարչարանացդ որ կայ •
 անհնարէ աղատիլ 'ի ձեռաց իմոց
 մինչև մեռանիս • ինչ մարդ
 որ բարոյն չար հատու
 ցանէ • իբրև նա
 Թան կորնչե
 րոցէ •

Եւ քրիստոսի մարդասիրին
 փառք յաւիտեանս
 Ամեն •

Ը

ՃԻՇ

ԽԸ

* Խրատ Եւնէի հաս օգտակար. արարեալ զար
 ճանաչան լեազաւորին. զոր նաւ ըրազան ասէն
 աս ասէն լեազ մի ունէր ոսկի հոգաորտաւանն աչ
 ներով. Եւ շինած էր իբն անկիւնով. Եւ մէն ան
 ինն ան յաւ նկսի հալնէրս գրեալ էր. Եւ յորժամ
 էլնէր ի դուռս չորքայր ասաւ ի շորայն. Եւ
 ասէր լեւ ի միտ ասաւ. Եւ ասաւ դէն ի գլուխն
 Եւ երկայր. Եւ լեազն էր ետսոյն Եւ զոմսոյն
 աչամբ Եւ ալ ճասով. Եւ լաճի վարդ զարով յօրինէլ
 Լ.

անձնաստճ մարդն յիսնէ ի
 զատ պահեցէք. Լ. րժանա
 Ըորաց իմ գանձէն բաժին
 տվէք. Լ. անգէտ մարդ կաց դէմ ան
 պատէ Տ խօսք մի խօսիք. Ս. անգիտե
 Թ. ճիթ Լն

լին մի փրնտուէք: Ղբանեւն մի ար
տորայք: Օ բանն ՚ի ժամէ ժամ
մի ձգէք: Բ:

Օ բանին սկիզբն և ՚ի կատարածն
հայեցարուք: Օոր առն որ մշտա
նէք յառաջ զեւն իմացարուք:

Օ ամէն բան կամ կտաւ . Ժ տըր
րայ չափեցէք և ապա կտրեցէք:

Օ փորձածն մի փորձիք: Օ փոր
ձածն անփորձի մի տայք: Օ մար

դն որ չէք փորձեր անոր մի՛ վստա
հանայք: Օ խոստումն որ ՚ի ձեզէ

մինչև ՚ի ձեր անձն մի խնայէք: Սա
կաւ խոստացէք և յաւելի կատա

րեցէք: Գ:

Լնունի և խոնարհ արունեստ ու
սիք: Օ ճշմարտութի սիրեցէք:

Օ կարողութ հարկիքն գիտացէք:

Օ համբերող մարդն ճանաչեցէք:

Օ այս կեանքս մի՛ օր գիտացէք:

Օ առողջութ հարկիքն գիտացէք:

Օ ձեր կեանքն անգիտութ մի՛ ան
ցընէք: Ղ յայլոց տրամութիւն մի՛

ճլ

խն

խնդայք: Ընդ կոտորածն. ընդ գլ
նացածն. ընդ թափածն. ընդ այ
րածն. մի' տրտմիք: Գ:

Ի մեծամեծաց յորոգայթն կոծեցա
րուք: Սարդկանց ամ իրաց համբե
րեցէք: Ի տեղի ուր համբերել պի
տի մի շտապիք: Հետ ամէն մարդոյ
հաշտ կացէք: Ի հետ մարդոյ ռիս
կալ մի լինիք: Լ՝մէն մարդ զիւր չա
փըն թող իմանայ: Օ՝ ձեր ոտն բան
զձեր անկողինն աւելի մի մեկնէք:
Ի պատերազմէ երես մի դարձնէք:
Օ՝ այլոց կռիւնն ՚ի ձեր յանձն
մի յառնէք: Լ:

Կռիւ թէ հանդիպի ձեր մէջն. մի
ջակ արարէք բայց շուտ հաշտեցա
րուք: Խորտն երձ նախանձ մի պահէք
Օ՝ ամէն բան համբերելով արարէք
Օ՝ սկիզբն նոր տնկելոյ արարէք. և
ապա զհինն խլեցէք: Օ՝ երևելի ըզ
գայարանք ձեր պատրիստ պահեցէք:
Լ՝նպատեհ բաներուն ՚իզատ կացէք
Ի մէջ մարդկանց վատ անուան մի լի
նիք: Օ՝

ՃԼԱ

Ի

Ի գողունեաց ընչից մի շահիք:
Ի յեզեր Թֆւորի տուն մի շինէք:
Օ ձեր բնակութի մօտ ի խանութ
մի շինէք: Ի պիղծ մահէլէից իզատ
կացէք: Որք անխրատք են իշխանա
ւորի Թող ծառայութի չանեն: Լ'նըն
կեր ի ճանապարհ մի երթայք: Լ'նար
Ժանից մի խոնարհիք: Հետ չար կա
մաց մի դատիք: Ի յօտար հող ծառ
մի տընկէք: Լ':

Ի յաղահատ տեղիք սերմ մի ցանէք
Հետ ամէն ազգ մարդոյ մի փաթըթ
վիք: Ի նոր քսակ մարդվէ փոխ մի'
առնուք: Հետ անարժան մարդկաց
մի նըստէք: Հետ անհարկից սէր մի
դնէք: Բամոս մարդկաց մի հաւա
տայք և հետ նց աղու հաց մի ուտէք
Հետ ծառայի մի կռվէք որ չամչէք
իւր տիրոջն: և իւր աղայէն իզատ
կացէք: Չըտեսած մարդոյ հետ
սիրելութի մի առնէք: Բ':

Տղայն որ ի մօրէն ցաւոտ ծնանի իւ
րըն դեղ մի առնէք զիրայ Սայտայ
ՃԼԲ

չունի։ Լ'նշահ մորդոյն։ Լ խելառին
հարբածին խրատ մի տայք։ Դուք
զձեզ մեծ մի տեսնուք։ Իլեզո՛ւանի
կնոջէ պատրաստ կացէք։ Ով որ ըզ
խրատն սիրէ այն որ տվէք։ Օ ուտե
լն և զխմելն մինակ մի սիրէք։ Ձեր
հրնազանդելոցն կուճ մի անէք։

Օ ձեզ սիրողն մի ատէք։ Ով ձեզ
հետ սէր ունի զնա անտես մի առ
նէք։ Լ'նպատեհ պատճառէ ըզ ծա

ռայն ձեր մի ծեծէք։ Ի յայլոց
հացն աչք մի ձգէք։ Թի։

Օ ձեր հացն այլոց սեղան մի դնէք
Երբ զձեր հացն ուտէք զձեր զրու
ցըն տեսէք։ Տղայոց և ճէ՛հլեց հետ
Թէպտիր և մուշավերէ մի անէք։

Օտար կին և պառա՛ւ ի ձեր տունն
մի Թողէք։ Ի չար կնոջ հիլաթէ պատ
րաստ կացէք։ Օ ձեր հողին ձեր
մարմնոյն ծառայ մի անէք։ Ձեր որ
դւոց և դըստերաց մահն մի տրամիք։

Ի յօտար բան մի վստահանայք
զերթ փորձած։ Ժ։

ՃԼԳ

Օ այ

Օ այգիին ձեր օտարի 'ի պահոց մի
տայք: 'Ի յայլոց ապրանք իբրև ըզ
տրն իւր մի վստահանայք: 'Ի օտար
մարդոյ տուն տանուտէրուի մի առ
նէք: Օ օտարն որ չէք ճանաչեր 'ի
ձեր տունն տանուտէր մի դնէք:

Լ՝յն մարդիքն որ զայս կեանք ըս
խիստ կ'իրեն • դուք զնս մի սիրէք:

Լ՝յր և կնոջ • ծառայի • պարոնի •
շառ մի ձգէք: ԺԼ՝:

Լ՝ռ Թագաւորն ահարկու և պատ
րաստ կացէք: Թագաւորն Թէպէտ
խոնարհի դուք մի համարձակիք:

Ի շխանւորն սակաւ սիրեցէք • բայց
'ի շէյպէթն զինքն մեծ սիրեցէք:

Ի ռիսակալ մարդկաց 'ի զատ կացէք:
Օ ամէն մարդոյ հարկիք իմացէք:

Բնդ բախտաւորն և ընդ տօլվաթա
ւորն մի նախանձիք: Բնդ իմաստուն
քըն մի դէմ առնէք և քամահէք զի
նոքա տէր են դրջի և իմաստութե:

Լ՝յն ոք որք գիտունքեն զնս Թեթև
մի տեսնուք • Թէպէտ դուք իմաս

տունէք քան զձեզ աւագն մի արհա
մարհէք: Ընդ հանճարեղին մի վա
նիք: Լսն որ որ ծերք են պատուե
ցէք և գաւազան լերուք նոցայ:
'Ի բանըստեղծ մարդկաց 'ի զատ կա
ցէք: 'Ի ուր զմարդն ծաղր և տնազ
մի առնէք: ԺԻ:

Օ ծերքն հարկօք սիրեցէք: Օ մե
ծըն մեծ սիրեցէք: Օ խաբուսիկն
կտրեցէք 'ի միջոյ որ անհոգ կենայք
հետ ժլատ և ոչ ինչ մարդկաց մի դա
տիք: Օ հօր և զմօր և զազդի հար
կիքն մեծ տեսէք: 'Ի ձեր մօտ ազ
դէն մի կտրիք: 'Ի մէկ հետ մարդոյ
մի տայք զձեզ կլանել: Օ երդումն
և զպայմանն որէ աստուածան մի կո
խէք: Լնկոչ 'ի պատիւ մի եր
թայք: ԺԳ:

Օ ամ աւուրս ձեր խնտիւ և իմաս
տուք կացէք: Թէպէտ և դուք չար
լինիք զաղէկն սիրեցէք: Իսկ թէ
աղէկ լինիք զչարն մի բամբասէք:
Աստ մարդկաց ստին մի օգնէք:
ՃԷ

Ի սիրելոյ և ի զարմէ ըզգուծ մի
վերցնէք: Հետ պիղծ մեռելի ըզ
ձեր մեռելն մի դնէք: Ուսումն և
խելք ուսիք: Խրատն մի ամաչէք:
Ի մէջ մարդկանց քան զբարին այլ
բան մի խօսէք: ԺԴԵ.

Ո՛վ քան ըզձեզ աղէկէ և գիտուն
ղինքն մեծ տեսէք: Իսկ այլ իրաց
քան իմաստուէց, բանից այլ բանի
խնդրօղ մի լինէք: Թէ իմաստուն
քըն հեռի են, դուք դնացէք իւ
րեանց մօտն: Օ՛, անցել ժամանակն
հեշտ մի համարիք: Օ՛, ինչ որ հօ
ջունիք ի մարդ վէ մի խնդրէք և մի
քնքշէք: Թէ կուղէք որ անհոկ մը
նաք աղէկ արճեատ ուսիկ: Բան մի
որ ի պահ առնուք ի տօն հասուցէք
Փոխ որ առնուք վճարեցէք: Խօսք
որ խելաց չէ մի խօսիք: ԺԵ.

Խօսք որ ասելու չէ մի ասէք: Օ՛, լե
զու ձեր ի չար ասելն մի սովորեցնէք
Լնպատեհ խօսից մտիկ մի դնէք:
Պիղծ խոսից պատասխան մի առնէք

Թագաւորաց յոյս մի դնէք:

Լ՛մեն ոք Թող իւր արունեստն մԺղլի

Օ ինչ որ լսէք զպատասխանին սար

սեցէք: Օ բանն որ չի գիտենաք

մի ասէք: Օ ինչ բան որ իձեր սիր

արն չկայ զայն լեզուաւ մի

խօսիք: Ժ.Օ:

Լ՛մենայն մարդոյ խօսաց մի վատահա

նայք: Օ բարի խօսքն ամ մարդոյ

ընդունեցէք: Ո՛չ իրաւ և ո՛չ սուտ

միերդ վիճէք: Օ այն կեանքն ընդ այս

կենցաղոյս մի փոխէք: Լ՛մեն մար

դոյ զայն կամեցարուք զինչ որ ձեր

անձինն կուզէք: Որբերոյ իրք մի

խնայէք: Լ՛րկան ճանապարհի պա

շար պատրաստեցէք: Լ՛յրեաց հա

նապազ ողորմեցէք: Կտրճութեան

Ժամանակն զծերութի միտ բերէք:

Օ ծերութե բանն ի կտրճութե Ժա

մանակն հոգացէք: Ժ.Լ:

Պժշտութի փախիք: Լ՛ռատութե

արուեստ ուսիք: Լ՛սկիզբն առատու

թե իձեր հալալ արդէնցն արարէք

ՃԼԷ

ԸԶ

Օ մարդկութե կերպն ճանաչեցէք
Հետ հարկւորաց սէր գրէք: Ի յա
ծէն Լանգիսէն խնդիրք մի խնդրէք
Հետ ամէն մարդոյ սէր և հարկւո
րութի ըստ ժամանակին գրէք: Բ՛լ
պատուական պինտ մի բռնէք:

ԺԲ:

Բ՛լ զամուսն զախիրան ամառն հոգա
ցէք: Օ այս աւուր բանն ՚ի վաղն
մի ձգէք: Բանն որ եղած չէ զէտ
եղած մի ձևէք: Բ՛լ զգեղն առողջու
թե ժամն խմեցէք: Բ՛լ հաճամաթն
՚ի յատենն առէք: Լորբ ծեր լինիք
կտրճուէ մի ցանկայք: Բ՛լ զբանգէտ
մարդն ՚ի վերայ բանի գրէք: Բ՛լ
ճէհիլն և զերկջոտն ՚ի վերայ մեծու
թե մի դնէք: Սեժք որ ռիսս պա
հեն փախերուք ՚ի նոցանէ: Լ՛սէն ի
բաց շուտ մի հաւատայք: Բ՛լ ձեր
ընտանիքն սիրեցէք: ԺԲԻ:

Բ՛լ հետ ուղորդ սիրելեաց քիթ ՚ի
վեր մի կենայք: Օ ազգականս ձեր
մի վերաւորէք: Ս՛ի թողէք զձերա

ՃԼԸ

մին

յինսն և ՚ի յօտարն շփանայք: Բ՛զձեր
հին սիրելիքն մի մոռանայք: Բ՛զձեր
թշնամին խիստ մի արհամարհէք:
Լամաստուն թշնամոյ խիստ մի վախե
նայք: Օ՛ անգէտ սիրելին մեծ մի
գիտնայք: Դ՛ թշնամութե սիրոյ տե
ղիք պահեցէք: Դ՛ սիրելուն ժամն
ղթշնամութի յիշեցէք: Օ՛ ուղուն
արունեստ մի ուսանիք: Բ՛զձեր սիրե
լին աղքատութեան ժամն փնտրե
ցէք: Ի:

Դ՛ հետ գիշաւորին մի գիշանայք:
Լ՛ մէն մարդ թող զեւր չափն վայելէ
Լ՛ շխարհս ձեզ խաղաղ թող չթուի
Բ՛զհոգոյ բաժինն ՚ի մարմնաւորս
մի մոռանայք: Բ՛զտղայքն ձեր հը
նարաւորութեամբ արունեստ ուսու
ցէք: Բ՛զձեր կերպարանն ՚ի սիրել
եաց և ՚ի թշնամեաց ծածուկ պահե
ցէք: Բ՛զձեր խորհուրդըն ամ մար
դոյ մի ասէք: Դ՛ տեղի ումէք ականջ
մի դնէք: ԻԼ՛:

Բ՛զձեր խորհրդակիցն ՚ի ժամանակի
ճշթ
բար

20-11-11 701 5-1-55

հիշատակ էլ օր 5-4-1-6 և 4095

բարկուէ փորձեցէք: Բ՛ղկին և զոր
 դիս 'ի ժամանակի աղքատուէ մի ու
 րանայք: Բ՛ռ մեծ մեծ քն աչք 'ի բաց
 կացէք: Օ՛ր ամէն իրաց զլափն սիրե
 ցէք: Բ՛ղ հպարտութի քան ըզման
 այլ դառն իմացէք: Օ՛ր անհոգութի
 ձեզ կենդանուէ դիտացէք: Բ՛նկեր
 զայն սիրեցէք որ իւրմէն իրք մի շա
 հէք: Ի՛ն:

'Ի ժամանակի անհոգութե քան 'ինե
 ղուէ ժամանակն այլ խիստ պատրաստ
 կարէք: Օ՛ր ամէն բան 'ի յառատութե
 ժամն հոգացէք: 'Ի աժնութե զթան
 կութիւն յիշեցէք: Լ՛ըբբ առողջ կեն
 այք զհիւանդութի 'ի միտ ածէք:
 Օ՛ր աղջիկն կամ զղիկն 'ի ճանաչող տե
 ղաց առնէք: Բ՛ղմարդ մէկ հեղ տես
 նելով մի փաթը լծիք: Բ՛նշահ սիրե
 լեաց 'ի զատ կացէք: Լ՛ը քրիս
 տոսի մարդասիրին փառք
 յաւիտեանս յաւիտե:

Բ՛մէն:

ՃԽ

Ա՛պր

*Ա, արք և պարտութիւն Լէւոնտանոսի ճշգ
հատորին 2

ՅՐ ՄԻԼՐ ԴԻՐԱԳ Լ

զաքն ըստամպօլ. յոյժ մեծա
տուն, և իշխան մեծ և
հրմանատու բազում գաւառի: Եւ
է անուն նր եփրեմիանոս. և կնոջն
աննայ. և էր եփրեմիանոս մեծ սիրե
լի. ի յաջս Թագաւորին իւրոյ: Սո
քայ էին հասեալ ի մերձ ծերօւն.
և ոչ ունէին զաւակ ի վր երկրի որ
ժառանգէր զինչս նց. և էին կարի
ւորտում, և անմխիթար. վստան ժա
ռանգութե. տիւ և գիշեր հանա

Ճիւս

պաղ

պազ աղաչէին զնձ վն զաւելի: Եւ
յաւուր միում կինն աննայ. բա
զում աղախնեօք և ծառայիւք գնաց
մեծն եկեղեցին նքն սօփիայ. և կայր
աղօթս առ տէր. և բարեխօսութիւն
նքն նժաճնին. և նմ սքցն. հայցէր
իքսէ ժառանգ բարի. և յետ աղօ
թիցն. բազում ողորմութիւն առնէր
աղքատաց և կարօտելոց. և քահանայ
իցն ամենեցուն. և ելեալ գնայր ի
տուն իւր: Եւ ի գնալն երեկ ի ճա
նապրհին հանդիպեցաւ մին աղքատ
խեղճ և ողորմելի. և ասաց տիկին
տուր ինձ ողորմութիւն. և քո մէկ
սրդոցդ արեուն. և տիկինն հիացել
ի միտս իւր. և ասաց թէ վայ ինձ. զի
ես անժառանգ եմ. և դայ ինձ երա
նի տայ, վն որդոյ. արտասուեաց և
ելաց. և ետուր նմա ողորմութիւն. և
գնացեալ ի տուն իւր: Եւ ի գիշե
րին յայնմիկ. երեկ տեսլեանն մին
ծեր. և աւետեաց զաննայ և ասաց.
ահա կին հատարեցաւ խնդրունաժք
ճիւք
քո

քո անշի ան: Բայց զայտ արծաթա
պատ դարպասն. որ անթիւ ոսկով
և արծաթով զարդարեալ. զայն տաս
գին ողորմութի. աղքատաց և կարօ
տելոց: Լաւ ընդ առաւօտն, ելեալ
կոչեաց զերիցունս և զքահանայս.
և արար մատաղս մեծ. և ընդունե
լուինս: Լաւ նայ թէպէտ հրամայեց
տալ եբրեմիանոսի զդարպասն և զ
դրախտն այն ոչ կամէր տալ:

Եւ դժուարապէս ետ. քանզի սի
րէր ըզդրախտն զայն. որ ի Եֿֿֿ ԼԵ
լիտր ոսկոյ էր շինեալ. և այս կոյս և
այն կոյս, մարգրտով շարեալ. և զար
դարեալ. և Դ քաղայ. Ժ Ժ լիտր ար
ծաթոյ էր. թռուցեալ արծոնի նը
ման. մի զթևս իւր տարածել ի վայ
ելլութի անկողնոյ իւրոյ. և էր նայ.
ԼԵ լիտր արծաթոյ: Լաւ առել զայն
կինն նր. կոչեաց զոսկերիչս. և արար
զնա դրամս, և դահեկանս. և քարոզ
կարդաց և ասաց. ժողովել զամ քա
հանայսն. որ ընդ իւր իշխանութն
Ժնդ կայ

կային . և գաւառին իւրում . և ժո
ղովել զաղքատս . և զխեղս և զկաղս
և զկուրս . և ետ պահել հրոտից ամի
սըն մինչև յելս ամսոյն : Եւ առեալ
ընդ իւր . ԳՃԽԵ քահանայս . և իջ
եալ ՚ի վանսն . և հսկեցին զգիշերն
մինչև ցառաւօտն . և պատարագ մա
տուցին , վս որդէ ծնունէ նր . և ետ
նց է է դահեկանս : Եւ յետ Գ ամ
սոց . գիտաց կինն զյղուի իւր . և ետ
աւետիս ցայրն իւրում . և յետ ինն
ամսոց . ծնաւ կինն ՚ի ծերութե իւ
րում . արու զաւակ : Եւ յարուցել
այրն արձակեց հրաւիրակս ընդ ամ
իշխանութի իւր . կոչել զքահանայս .
և զեպիսկոպոսունս . և զիշխանս . և
արար մեծ ընդունելութի . և մկրտեց
զմանուկն . և եդին զանունն նր ա
լէքսիանոս . և իբրև զարգացաւ մա
նուկն . ետ զնա ուսումն գրոց : Եւ
էր պատանին առատամիտ . և ամտայ
ձեռն քան զհայրն իւր . և էր գեղե
ցիկ յոյժ . և էր ձայնն նր քաղցր իբ
թ ԶԽԴ րև

րև զքնարի։ Եւ արժառս և ոչխարս
 զենեց հայրն . վս պատանոյն . իբրև
 եղև պատանին Ժը ամաց . և էր հըս
 կայծև . և եղև ընթերցող անպիմ
 սբ գրոց հին և նոր կտակարանացն .
 Եւ յաւուր միում . եհաս լուր նր
 ապարանս Թագաւորին։ Ասէ Թագա
 ւորն ցեփրեմիանոս . ան ետ պտուղ
 յորովայնի քում . որոյ լուր նր եհաս
 առիս . և է իմ դուստր զոր դու ճա
 նաչես . արդ տուր զնա ինձ փեսայ
 ութի . ոսկի և արծաթ իմ նմա եղի
 ցի . և յետ մահուն ինձ . ժառանգ է
 զաթոռն իմ։ Եւ ել եփրեմիանոս ե
 րեսաց Թագաւորին և գնայր Թըմբ
 կօք և պարիւք ՚ի տուն իւր։ Իբրև
 լուան ալէքսիանոս զգալուստ հօրն
 իւրոյ . յարեան ընդ առաջ և երկիր
 էպագ նմա և ասաց . հայրիմ ալեօք
 ծաղկեալ . զի է քեզ։ Պատասխանի
 ետ հայրն նր և ասէ . ինդամ և ուրա
 խեմ վս քո . զի խոստացան Թագաւորն
 փեսայեցուցանել զքեզ։ Պատասխա
 ւ

Ի՞նչ եւ ալիքսիանոս և ասէ. գրեալ է
Ի՞նչ անհետարանն. Թէ որ դառնայ
ընդ գէմ ծնողացն իւրոց. տրամուք
իջանէ ՚ի դժոխս. Բայց դու անար
գեալ լիցիս յերեսաց իմոց զի յոյժ
խզեցին բանք քո զսիրտիմ. Լա՛ն իբ
րև լուան եփրեմիանոս. դարձան
տրառում. և անկան առաջի Թագանո
րին. և ասէ վայէ ինձ այսօր. զի որդին
իմ արհամարհեաց զհրաման Թագա
նորին և զբանս իմ. Լսէ Թագանորն
ցեբրեմիանոս. մի զայտ հոգար. եւ
լինի որ դարձուցանեմ զնա. այնպի
սի խորհրդոյն. Լա՛ն հրամայեաց Թա
գանորն. կոչել զալիքսիանոս. և գը
նացեալ գտին զալիքսիանոս. զոր ըն
թեռնոյր զսաղմոսարանն. զոր ունէր
Ի՞նչ եւ ին իւրում. Լսէ Կոստանին կո
չէ զքեզ Թագանորն. և յարուցեալ
գնաց ալիքսիանոս ըզհետ նր յապա
րանս Թագանորին. Լսէ Թագանորն
ցալիքսիանոս. որդեակ դու զամուս
նուի պիղծ համարիս. Պատխանի
Ճիսղ
Ետ

ետ պատանին • և ասէ ոչ թէ զամուս
նութի պիղծ համարիմ • այլ գրելէ
իսբ անետարանին • թէ ոչ թողու
զհայր, կամ զմայր • կամ զկենն • կամ
զորդիսն • և ազգականն • և ոչ առնու
ղիւաջն իւր • և գայ զկնի իմ • չէ ինձ
արժնի • Ոսկի և արծաթն կերակու
րէ ժանկոյ • հանդերձ փափուկն ցե
ցոյ կերկուր • և ոչ վայրի հոգովն այ
Յայնժամ կոչեաց թագաւորն զեր
կոտասան իշխանս • տանուտէրս • որք
էին խրատու թագաւորուէ իւրոյ •
և ասէ յնս զինչ արարից • քանզի ոչ
կարցի դարձուցանել զալէ քսիանոս
այնպիսի խորհրդոյն • Սատասխանի
ետուն իշխանքն և ասեն • ոչ թէ բա
նիւ նր վայրի թագաւորուիս մեր •
այլ հրամայեայ արկանել իսենեակ •
և զհրամայեաց արկանել հրաւիրա
կըս ընդ նմ իշխանուիս իւր • և ժողո
վել զամենեսեան զի ոչ տանէր յեր
կիրն զբազմութի զօրացն եկելոցն • և
հրամայեաց թագաւորն • արձակել
ճիւն
զա

զալէ քսիանոս. Լճ իբրև գնացին
քահանայքն կոչել զալէքսիանոս. զի
պսակեսցեն ընդ դստեր ԹԳՆորին:
Լսաց ալէքսիանոս ընդ դէմ քահա
նայիցն. մի՛ դնէք ինձ պսակ Թառա
մեղի. զի անթառամն շահեցայց: Պա
տասխանի ետուն քահանայքն և ա
սեն. որդեակ Թէպէտ 'ի ԹԳՆորէն
ոչ երկնչիս. այլ 'ի մէնջ պատկուեայ.
Լնա լուռ եղև. և տարեալ պսակե
ցին. ընդ դստեր Թագա՛նորին. և ա
րարին ԺԲօր հարսանիս. Լճ ապա
տուեալ Թագա՛նորն. զձեռանէ ման
կանն, և աղջկան. և արկ զնա 'ի սե
նեակ. և փակեց 'ի վճնց զէ դուռն:
Լճ յարուցեալ մանուկն. շիջոց ըզ
կանթեղան, և զմոմեղէնսն. և ասէ
ցաղջիկն. քոյր պարտէ ինձ և քեզ ա
ղօթս կալ. և ապա ննջել առ միմեանս
Լճ ելել կացին յաղօթս. Լննջեցին
սրբութ. և յետ ԺԲ ա՛նուրն անցանե
լոյ. ասէ աղջիկն ցալէքսիանոս ընդ
հը ոչ յայտնեցեր զքեզ հօր և մօր
ՃԽԸ
քո

քո • զի թողում գեղատուք կան ՚ի քա
ղաքիս • Լսէ ալէքսիանոս • քոյր այր
մարդոյն համարձակէ քան զկինն •
պարտէ ինձ ք անգամ խօսել • Լքեղ
ոչ տալ պատասխանի • Լն յարուցել
եկաց յաղօթս և ասաց այսպէս • Խժ
աբրահամու • ռահակայ, յակոբայ • որ
փրկեցեր զերիս մանկունս ՚ի հրոյն
բորբոքելոյ • փրկեայ և զիս այս գա
զան կնոջէս • զի միմին կնոջ ոմ հուր
է • և ես ոմ խոտ առաջի հրոյ կամ
՚ի յայրումն առաջի սորա • զի կին ըն
դանի գազանէ չար • և ոչ տայ հանգ
ջել ևս գալ մարդոյ • Լռել ննջեցին
Լն յարուցեալ առանձնաւորն ալէք
սիանոս • ասէ ցաղջիկն արի կացուք
յաղօթս • ասէ աղջիկն ցալէքսիանոս
ընդէր ոչ խօսիս ընդիս և ոչ բանիւ
մխիթարես զիս • (Յայնժմ ալէքսիա
նոս ետ զմատանին ոսկի ՚ինա և ասէ •
քոյր առ զսայ և պահեայ քեզ յիշե
լիք • մինչ ես երթայց ՚ի դուռն եկե
ղեցոյն յաղօթս • և ասպա գամ կատար

Ճիւթ

ԲԵԼ

րել զքո խորհուրդն: Եւ բացեալ
 զդրունսն և ելեալ գնաց մինչև յան
 կելանոցն և տեսեալ աղքատիկ մի որ
 ունէր նայ մազեղէն մի զանձամբն
 իւրով. և ետ զծիրանին և էառ զմա
 ղեղէնն և ագաւ իքն և էր դին ծիրա
 նոյն. քիչ դաճեկան. և աղքատիկն
 թագոյց զայն. և առել ալէքսիանոս
 այլ և կարկատուն կտաւ մի արկ ըզ
 գլխովն և ծածկեաց զերեսն իւր:
 Իբրև էանց պահ մի գիշերոյն իմա
 ցաւ կինն զխորհուրդս նր. ճիչ և
 աղաղակ բարձեալ և լայր. և յարու
 ցեալ դռնապանն ետես զդրունսն
 բացել և վառեցին ջահս և ընթացան
 ի յուզել. և զոր ուզէին առնուն կո
 խէին զնա: Եւ նա ասէր մի նեղէք
 զիս թէպէտ աղքատեմ. այ արարա
 ծեմ. իբրև էջ եզր ծովուն եգիտ
 նաւ մի որ երթայր յէմ. և ասէ ցնա
 ճաւարն որդեակ տար զիս յէմ. և
 ես յաղօթս առնեմ վսքո: Եւ նա
 ճաւարն աղքատիկ ընդ էր. ծածկես

զերեւոյ քո ոչ բանաս և նա ասէ խրա
տակրոն վարդապետի աշակերտեմ և
զի նա պատուիրեալէ ինձ թէ մի հայ
իր 'ի մարդ և ոչ աշխարհի • և մի բա
նար զերեւոյ և մտեալ 'ի նաւ հասին
յարապօլիս • և անդի 'ի կիփրոս և ան
դի յէմ • և էմէ 'ի լեառն սինայ զոր
նր նժ խօսեցան ընդ մովսէսի • և
արար զնշան խաչին 'ի վր նր և ասէ
սայ եղիցի ինձ գերեզման և տուն
յարկի • և եկաց անդ ալէ քսիանոս
ամս ԸԴ • և էր կերակուր նր 'ի ծայ
րից ծառոց և 'ի խոտոց • և ըմպել
ջուր անձրեաց • և ապա սատանայ ըն
կէց 'ի սիրտ նր զկարօտութի և զգութ
ծնողացն և այնու նեղէր զնա և յա
րուցել էջ եզր ծովուն և եգիտ նաւ
մի որ երթայր յէմ • և ասէ ցնանալա
րըն տար զիս յէմ • և ես վս քո յա
ղօթս առնեմ • և առեալ զնա նաւե
ցին • և իմացեալ դիւացն յարուցին
հողմն մրրիկ 'ի ծովին • և սկսան ա
լէ կոծել նաւն և ոչ կարացին յաղ
ԾԺԱ ԹԵԼ

Թեւ յայնժամ եկին է դւ. ք. չարա
 գոյն քան զառաջինն . և ասէն ցմի
 մեանս մեք գորայ համբերութիւնն
 գիտեմք. զի սորայ զօրութիւն առան
 է քան զյոբայն . այլ զայս առնեմք
 դմայ չարութիւն յարուցանեմք հող
 մըն սաստիկ ՚ի վերայ ծովուն և տա
 նիմք զդայ ՚ի դուռն տան հօր իւրոյ
 զի տեսանելով զաղէտս ծընօղացըն
 իւրոց տայ ծանօթութիւն. և նա լի
 ցի գորայ չարութիւն . և հանին հողմն
 սաստիկ ՚ի վերայ ծովուն . և տարէլ
 ընկեցին զնանն ՚ի դուռն տան հօր
 իւրոյ. իբրեւ գիտաց ալիքսիանոս թէ
 սատանայի էր գործն . ասէ երթամ
 ՚ի դուռն տան հօր իմոյ և կացից հա
 կառակ սատանայի. իբրեւ ել եզր
 ծովուն ետես զեփրեմիանոս զհայրն
 իւր նստեալ ՚ի վր ջորոց զի երթայր
 ՚ի բաղանիս . և ընթացեալ ընդ ա
 ռաջ երկիր էպագ նմա և ասէ օտար
 երկրէ եկեալ եմ վասն անուն քո
 Եւ որ ՚ի փշրանաց սեղանոյ քո ան
ՃԾԲ
կա

կանի բաճականէ ինձ կերակուր. և
որ յապիկոյն քում կաթի բաճակա
նէ ինձ ըմպելի: Ասէ եփրեմիանոս
ց յեղբիայոս ծառայ իւր որդեակ.
տայ զդայ յանկեւանոցոն մեր. իբրև
տարա՛ն զն յանկեւանոցն ճիչ և աղա
ղակ բարձին աղքատքն ամ և ասեն
թէ դա՛ս աստ գայ մեք ամենեքեան ե
լանեմք. ասէ յեղբիայոս աղքատիկ
վնքո զամ աղքատքն ոչ կարեմ հա
նել աստի: Ասէ Ելէքսիանոս աղա
չեմ զքեզ. տար զիս մինչև յերրորդ
դուռն: Եւ տարեալ ասէ ցդռնա
պանն թոյլ տուր սմա բնակիլ յայսմ
տեղոջս և կացեալ անդ ա՛նուրս Է.
ասպա յետ Է ա՛նուրն ասէ դռնապա
նըն աղքատիկ արի և գնայ աստի. Բ
և Գ անդամ վարեաց զնա. և ասէ եզ
և գնայ աստի քանզի տիկինն մեր.
սովորութի ունի դալ ընդայս և եր
թայ իծովեղերն լալ զորդին իւր զա
լէքսիանոս զտերն մեր. և նա ասէր
թէ ես աստ մեռանիմ ոչ երթամ այլ

տեղ և յետ սակաւ ինչ աւուրց գայր
 տիկինն և առաջի նր ծառայքն . և ի
 ծառայիցն լրբեալք առել զհերացն
 քարշէին ի վր երեսաց իւրոց . և ճայ
 նէր ալէքսիանոս և ասէր տիկին բա
 րի մի տար զիս այդպէս առնել . Թէ
 պէտ և աղքատեմ այ արարածեմ . և
 նա սաստէր աղջկանցն և ասէր Թոյլ
 տուք դմայ բնակիլ այդում տեղովդ
 պանդխտութիւն . և ընդ աղքատիկն
 նայելով ասէր տիկինն աչերն իմ ա
 լէքսիանոսին կու նմանի . Եւ ելել
 եկաց և սկսաւ լալ ընդ դէմ ծովուն
 և ասէր ջուրք որ ի ծովդէք մի Թէ
 կայք զորդինիմ զալէքսիանոս . ցու
 ցէք ինձ զնա . զի նայէր իմ յետի և
 առաջին մխիթարըն զի ցաւին աղիք
 իմ . և գալարի և հեծեծանօք ողբայ
 սիրտիմ անդադար հեծեծանօք . այ
 աւետաբեր հողմիկ Թէ խապար ու
 նիք և կամ զհոտն զիմ ալէքսիանոսին
 զի տուրք էր նա ինձ այ . և խընդ
 րունածք ի սրբասէր քահանայից : Եւ

զայս ամ լսէր պատանին. և գալարէր
 զիք նր և խորովէր լեարդն և ոչ տայր
 ծանօթութիւնսն. և հէ ամենայն ժամ
 ասէ՝ իմք անեծրանին թէ որ ոչ թո
 զու զհայր, կամ զմայր. կամ զկին.
 կամ զաղբակս. վս անունն իմոյ չէ
 ինձ արժանի. և եկաց ի տուրս տան
 հօր իւրոյ Ժք տարի. Եւ ապա հայե
 ցան ամ ի տառապանս նր. և առա
 քեաց ըղհրեշտակապետն գաբրիէլ
 առնել հոգի նր. Եւ եկն գաբրի
 էլ ետ նմա ողջոյն. և ասէ եկ ալէք
 սիանոս մարդտ ան. և հանգիր յուրա
 խութիս ցերկինս ի վերինն յէմ ի
 բնակութիս հրեշտակաց. զոր պատ
 մէ պօղոս թէ զոր ակն ոչ ետես. և
 ունկն ոչ լուան. և ի սիրտ մարդոյ
 ոչ անկան. զոր պատրաստեաց ամ սի
 րեւեաց իւրոյ. և նա ասաց հրեշտա
 կին ներել սակաւ մի մինչև գրեսցէ
 զվարս անձին իւրոյ. Եւ յարուցել
 ետ քարտեղ և մուր ի բաղանեաց.
 և հառ նստեալ գրեաց այսպէս.

ՃԺԵ

Եւ

Լսեմ ալէքսիանոս. ո՛վ հայր իմ եփ
 րեմիանոս. և մայր իմ աննայ և կինն
 իմ մարգարիտ. ողջոյն Թագ՛ւորիդ
 և քահանայից քաղաքիդ միաբան ա
 մենեցուն. Սի լայր հայր իմ ծերա
 ցեալ. այլ միսթարեայ յաճ կենդա
 նի. յիշեայ զի դու զայս կեանքըս
 խնդրէիր. և ես զերկնային. ետու
 զերկաթն և առի զոսկին փոխարէն
 ՚ի տնէ. Սի լայր մայր իմ և մի տըրտ
 միր միսթարէ ըզքեզ քս յիշեայ զի
 դու գայիր և աղջկունքն առջիքո.
 և հասեալ ՚ի վր ինձ առեալ զհերս
 իմ քարշէին ՚ի վր երեսաց իմոց. և
 ես լայի ոչ զայն որ զիս քարշէին. այլ
 զայն լայի որ լայիր դու. և աղի ողորմ
 հաջէիր դու. և գալարէր աղիք իմ.
 և ոչ իշխէի տալ ծանօթուի ահէն
 այ. զի ասէ ՚ի սբ աւետարանն Թէ ոչ
 գայ զկնի իմ, ոչէ ինձ արժանի. Սի
 լայր կին իմ մարգարիտ ահաւասիկ
 պատրաստեցի ինձ, և քեզ ճանապարհ
 որ տանի ՚ի կեանսն յաւ իտենից. Լաւ

Ժալեալ զԹուղտն ունէր 'ի ձեռն և
 նոյն ժամայն անանդեց զՏոգին իւր
 'ի փառս ւայ: Եւ ի ջին. ԺԷ հրեշտկ. ք
 'ի ձեռն մարմնաւորաց. յայտնեցին քա
 ղաքին և ասեն արի. ք գնացէ. ք 'ի դու
 ուրն եփրեմիանոսի և գտէ. ք զմարդն
 ւայ վախճանեալ. և 'ի մէջ գիշերին
 դղրդեցաւ քաղաքն ւամ. և վառեցին
 ջահս և մոմեղէնս և գնացին դտին ուայ
 և հրեշտակ. քն ասացին. և արկին 'ի
 վր' նր դիպակս պատուականս. և ասե
 ան և զԹուղթն 'ի ձեռնին նր և քղումք
 կամեցան առնուլ և ոչ կարացին հա
 նել 'ի ձեռացն. և մատուցել յառաջ
 քահանայ մի իմաստուն և ասէ ոչէ
 պարտ առնուլ ումէք զԹուղտն:
 Բայց նայ որ այս չափ ժամանակ կե
 րակրեալէ զդայ. Եւ ուղարկեցին
 խնդիր եփրեմիանոսի. և իբրև եկն
 երկիրէ պագ նմա և ասէ մեղայ քեզ
 սբ աղքատիկ զի ոչ գիտէի թէ այս
 պէս սբ էիր և մեկնեալ զձեռն և ա
 ռեալ զԹուղթն եբաց և սկսաւ ըն
 ԺԷԷ
 Թեռ

Թեռնուլ և էր գրեալ այսպէս:
Լսեմ ալէ քսիանոս • Ո՛վ հայրիմ եփ
րեմիանոս • և մայրն իմ աննայ • և կին
նիմ մարգարիտ • և ձգեալ զթուղտն
'ի ձեռաց իւրոց • և անկաւ 'ի վր' մե
ռեալ մարմնոյն • և յինքն ամփոփել
և գոչէր և լայր • և ոչ կարացին հա
նել 'ի գրկաց նր' զերիս աւուրս • և
եկեալ մայր նր' և կինն • և ոչ կարա
ցին մտանել առնայ վասն ամբոխին:
Յայնժամ բերին գանձ և ցանեցին
շուրջ զամփոխիւն • և քակեցաւ ամ
փոխն գհետ գանձին • և ապա կարա
ցին մտանել առնայ վս ամփոխին առ
ալէ քսիանոս մարդն այ • Լաւ անկել
մայրն 'ի վր' նր' • և հանել զստինսն եդ
'ի վր' երեսաց մանկանն և ասէ • որ
դեակ իմ Թէ կենդանի ես խօսեաց
ընդ տառապեալ մօր քո • և դնէր զե
րեսն 'ի վր' սրտին • և հեղոյր զարտա
սուսըն և ձայն բարձեալ լայր դառ
նապէս • և ողբայր աղի ողորմ յոյժ:
Լաւ եկեալ կին նորա ընկեց ըզմա
ճԾԸ տա

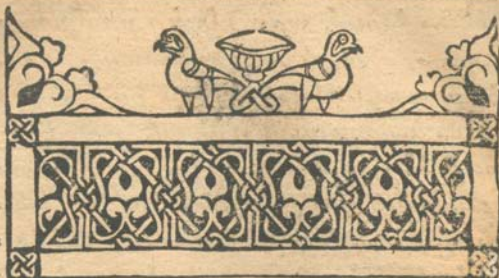
տանին, և ասէ արդ այսէր քո սբ գա
լուստ . սիրելի ալէքսիանոս մինչև
յերբ պահեմ զյիշելիքս քո . և զկո
ծումն և զողբումն ո՛ր կարէ պատմել
գրով: Եւ յետ բազում լալոյն տա
րել Թաղեցին զերանելի նահատակն
քի զսբն ալէքսիանոս . և շինեցին
յեկեղեցի ՚ի վերայ նր . և կացեալք
հայր և մայր նր կենդանի ը ամ. ըզ
կնի փոխման սբյն . ծառայել և սպա
սաւորել սբ գերեզմանի նորա: Եւ
յետ այնորիկ հանգեան ՚ի քս խաղա
ղութեամբ: Եւ սկսբն ալէքսիանոս
հանգեաւ ՚ի քս ՚ի հրոտից ամսոյ ԽԸ
՚ի փառս ւայ հօր ամեն:

Եւ արեխօսութիւն կամաւոր աղքատա
ցելոցն վս քոյ . և օտարացելոցն ՚ի
մարդկային ծանօթութիւն քս ամ. տո՛ւր
և մեզ ատել զկենցաղոյս զբաղմու
նրս , և մերձիլ ՚ի սբդ սբց
և ընդ ամենեցուն փա

փագեւիդ:

Եւ և:

ՃԺԹ

* Պարմուրէ փահլուշ խափառորին օ

Լ Ի ՄԼ՝ ՄԼԵՑ ԹԼԳԼ
 Ըոր և տէր ցարևելեան աշ
 խարհին . և էր իմաստուն և
 առաքինի . սիրէր զաղքատութի և
 ատէր զայս կեանքս և ասէր . փառք
 ցայ կենդանւոյն որ կայ և մնայ
 յաւիտեան :

* Լա տաաց ընդ իւր տնջինն չափաւ զայս :
 Չարժէ այս կենացս իրք մին այն կե
 նաց ինչ մէկին մին մազ . յորժամ բա
 ժանի հոգին . կու մնայ . շատէ
 մարդու վազ . Եր կամիս սիրել
 Ժ ԶԷ զայն

զայն իրքն. որ կենայ Տետ քեզ զէտ
'ի վազ. ժողովէ դու զանանց բարին
և արա զինքն քեզի սազ: Լ. յնպէս
գու բարի գործէ. ու բաշխէ զինքդ
ազ քառաց. որ օրն մահուն հոգիս
ու մարմինդ չառնէ վաղէ վազ:

Լ. իժամ աղօթիցն հաներ զամենն
'ի դուրս. և ինքն մէն մնայր. և աղօ
թըս առնէր 'ի վր' ոսկի աթոռոյն:

Լ. Գործեալ ասէր ընդ անէն Կաթա զայս:

Ս'ի աղօթից ծուլ կենար. դիր ըզ
որդ Տետ այ սէր. յիշէ զիւր ասեղ
անուանն որ փրկիս որպէս ադամն էր
իւր ձեռքնէ երկինք շերկիր. ըստեղ
ծօղ և ար ամենի. ջանայ խնդրէ բա
րի. որ փրկիս հըրոյն գեհենի:

Լ. մէն օր իւր սովորական աղօթքըն
կու առնէր. և հայեցաւ 'ի դարպաս
օրն 'ի վեր. և տեսաւ մէկ մի 'ի ձև իւր
ըղտապանին. և ասաց քեզ ով հըրա
ման ետուր որ 'ի հոտ ելար. ասէ այն
մարդն ես զտապանեմ և զուղտերս
կորուսերեմ աստ կամիմ գտանել:

Ժ.Լ.

Ճկմ

Լ. սէ

Լսէ թագաւորն ինչ կանէ ուղտն
'ի վերայ դարպասին. որ 'ի հոտ կամիս
գտանել: Լսէ այն ըղտապանն հա
պայ դու զանձ ոն կամիս գտանել 'ի
վրոսկի աթուոյդ. և 'ի վրոս փետրա
լից բարձիտ և 'ի մարգրտաշար թախ
տիտ. այս աղօթքս չէ ընդունելի այ
այլ արի էջ աթուոյդ և եկ 'ի վրո մոխ
րոյն. և երկրպագէ այ. և ապա գտա
նես ողորմութիւն. և ասաց ըղտապանն
որ իձև մարդոյ երևեցաւ.

Եւ ասաց խափառ զայս:

Երկրպագէ անմահ բանին. թապլե
ցոյ զերեստ 'ի հողին. որ այն մոխ
րէն զքեզ ստեղծեց. նման իւր պատ
կերին արեր. զայս կեանքս ամբանի
սիրես. երբ կերդատ դու ներքև հո
ղին. մի անշահ կենօք կենար. մի
փոխեր զոսկին պղնձին:

Օ այս ասաց և անյայտ եղև. այն
մարդն որ 'իձև ըղտապանի էր:

Լսա իմացաւ թագաւորն որ հրեջ
տակէր մարդն այն. և անկաւ զեղջ

ՃԿԲ

Իւր

իւր միտքն . և ի լաց դռնապէս . և
իջաւ ակոռոյն ի գետինն . և երկիր
եպագ աց . և թէպէտ կու ատէր ըզ
իւր կեանքն բայց աւելի ատեաց
զաշխարհս և զմեծութիւնս :

Եւ ասաց իսկիս զայս :

Ս անամ թէ զհոգիս սիրեմ . նայ
մարմինս ինձ կուտայ ի խափ . զինչ
որ խոյանայ բազան . ի կաքաւնու ի
յափ . կուտեցաւ առիս շատ մեղք .
յայն նըման որ յերբ գայ շառափ .
խոցւերեմ մահու սրով . ու եղերեմ
զինչ շաղափ :

Եւ ասաց կոչեաց զիւր մեծամեծքն
և իշխանքն . և եբեր զիւր մեծամեծ
քըն և իշխանքն . և եբեր զիւր որ
դին . և նստոյց ի յակոռն և նոքայ
ոչ կամեցան . և նա ուժովն և իմաս
տութիւն հաւանեցոյց զիշխանսն և
զօրքն . և ինքն գաղտաբար ելեալ
անձն ետ աղքատութե . և ելաւ յաշ
խարհէն իւրմէ . և եթող զթագաւնո
րութիւն վս սիրոյն աց :

ՃԿԳ

Եւ

Եւ ապա ընդ իւր անյի խօսիս զայս
 Յիշեալ զարարիչն ան առաջ հոգ
 ւոյս առնել տառարագ ընդ մութն
 յէր կամիս գնալ. երբ աստէնս լինի
 քեզ ճարակ. զմիմինս քանի սիրես.
 Եւ հետ իւր երթաս դու երբեակ. ըն
 կեր քո գնացին աստի. բնակեցան ի
 տունն անքանակ. ես քեզ ամէն օր
 ասեմ. Եւ հասիր նց դու միակ. Թէ
 զի եղկելի հոգիս առաքի ի
 հուրըն կրակ:

Եւ ապա գնաց յաշխարհէ յաշխարհ Եւ
 եհաս ի պաղատա. մտաւ ի քաղաքն
 Եւ կամեցաւ կենալ անդ ի կերպարա
 նըս աղքատի. Եւ մութանայր Եւ մար
 մինն նեղէր զինք զմութեան լուսնոյ Եւ ըմ
 պելոյ Եւ ագանելոյ. զի սովորէր ի
 սէր աշխարհիս. Եւ կացեալ ի տունն
 արքունի. ապա էած հնարք Եւ երթար
 ի շուկան. Եւ լինէր սուտ խէվ. Եւ մար
 դիքն ծեծէին զինքն. Եւ տղայքն ի
 հետ երթային Եւ նեղէին:

* 11. արեւ ետեւ ի նի մարտիտ ի ծագ
 զայս:

ՃԿԴ

11. արեւ

Մարդիք մի անհոգ կենաք . ձեր մե-
ղաց զազտն լընացէք . ողորմեցէք աղ-
քանց . և անով ձեր մեղքն քանցէք
դարձիք ՚ի մեղաց ճամփէն և անտէն
մեղ առն շինեցէք . զմարմինդ ՚ի կա-
մաց հանէք . մի թողուք ՚ի

կից նեղելոց .

Եւ զեղէգն հեծնոյր ՚ի վար և ՚ի վեր
վազէր . և ասէր քան զարմանալի .
ասէին մարդիքն որ ՚ի հետ երթային
թէ մարգրիտն ՚ի բերնէն ՚ի վայր կու-
թափի . և չդիտէ թէ զինչ կասէ .
հազար ունաղ զխելոք խումարս . և
ապա դըրին իւր անուանն փահլուլ .
և եղև ջրկիր . և ջուր կրէր ՚ի շուկան
և տային իւրեան հաց և փող . զամէնն
տայր աղքատաց :

Եւ ասաց Կաթնա զայս :

Եւ զքատ սիրուի ու պաքն ու աղօթքն
ընկերքեն հիտրաց . սիրէ զայս երեք
բրիս . որ փրկիս ի մեծ ամենաւաց . մի
միջինս ի մեծ արդարութիւն . կու գնա որ
երա ՚ի ձեռաց . այս օրերս որ մինք ու
ճիւղն

նիւք

Նինք. կու հատնի և կերթայ 'ի բաց.
Լ'՝ Ը ուր մի կերթար 'ի շուկան 'ի վար
նա մէկ մի խլեաց զիւր փակեղն 'ի
գլխուն և փախեաւ. և գնաց փահ
լուլն 'ի հող վարքըն կու փրնտրէր
զայն մարդն. որ փակեղն էառ փա
խեաւ. նա տեսաւ մէկ մի և ասաց է
փահլուլ այս տեղս ինչ կունէ այն մար
դըն. գնայ 'ի շուկան փնտրէ. ասաց
փահլուլն. այ եղբայր ուր երթայ
վաղն անագան 'ի հոտ ախտի դայ.

Լ. ասաց խօստ զայս:

Թաէ շատ Թէ քիչիկ զրկես. և վայլեօ
զերկիրս խնդալով. քեզ ճարնէ աս
աից գնալ. և մարմնըտ ծածկէ հո
ղով. դարձիր ու բարիս գործէ գիա
բժիշկ ու դեղ քեզ շուտով. որ ա
հեղ ու մեծ ատեանն չըլինիս ահով
նրամօթով:

Ընդ ելացաւ ընդ քաղաքեացն. և
ճանաչէին զինքն ամէն մարդ. նա օր
մի միս երեստ մէկ մարդ մի. Թէ տար
'ի մեր տունն. նա էառ 'ի հող վարքն

Ճկլ

տա

րա՛ն եդիր • և դարձա՛ն եկա՛ն այն
մարդն 'ի տունն • նա միսն չէր բերէր
և գնաց գտա՛ն զփաճլուլն 'ի շուկան •
և ասաց ուրի՛ միսն ինչ արիր • ասէ
փաճլուլն 'ի քո տունն տարի • ասէ
մարդն այն արի ցոյց զիմ տունն • ելա՛ն
փաճլուլն էառ զայն մարդն ու գնաց
'ի հող վարքն • և ասաց այն մարդըն
այսէ իմ տունն • ասէ փաճլուլն հայ
այսէ քո տունն • այն տունն որ հի
մի կու կենաս • այն չէ մնացական • զի
յետոյ 'ի հոս պիտի գաս •

Լա ասաց խօսա շայս •

Լ շխարհիս սաճմանքն է հինց • կեաճ
լց՛ի ու կեաճ Թերանայ • կու Թե
Թեցնէ զիւր բեռն • Թէ ով շալկել
կարենայ • մտիկ հիւսանին արէք որ
Թապութ որոցք շինէ նայ • մէկն գայ
մէկն գնայ • իւր բանն պաթալ չմնայ •
Օ արմացա՛ն այն մարդն ընդ փաճ
լուլին խօսքն • Թէ մեք ըզգայ յի
մար գիտէաք • նայ մեզ վարդապետ
եղա՛ն • և ունէր սովորութիւն փաճ

ՃԿԷ

Լու

լուին որ կերթար ի հող վարքն կու
կենար. և շատն ի հոն կու պառկէր.
որ մի դուրս էր ելեր խալիճան շատ
մի հեծելով. և ելան դէպ ի հող վար
քըն կու անցնէր. և տեսան զփաճ
լուին և անց փաճլուին թէ հոտ ինչ
կանես. և ասէ փաճլուին տիեզերա
կալ խալիճայ. զայս ամէն մեռելքս
կու նըզովեմ. և ասէ խալիճան
յէր կու նըզովես.

Եւ ասաց ի ճառս զայս.

Թէ շատ թէ քիչ զրկէ մարդ. նայ
հետ իւր տանել չըկարէ. մարդըն
պիտի հանց ջանայ. որ ի յայն կեանք
քըն չամաչէ. որ ի հոս տայ հոն առ
նու. հոս զրկէ նա հոն վճարէ. այն
կեանքն ճարակ չկայ. որ փողով
իւր պարտքն խալիսէ.

Օ արմազան խալիճան և ասէր.
փառք այ կենդանոյ. որ կայ և մնայ
յաւ իաւան. թէ խու մարն անչափ
իւր թիւս կու թոսի. և ասաց թէ
այս մարդս խելօքէ. և վասն մեղաց
ճիշդ զայն

զայն կու առնէ . զի թէ դայ խու
մարէր նա հանց բանք չասէր . դար
ձաւ խալիֆան 'ի քաղաքն և օր մի
այլ հեծել էր խալիֆան և անցանէր
դէպ 'ի հող վարքն զի ճանապարհըն
ընդ այն էր . և տեսաւ զփահլուլն .
և ասէ զինչ կառնուս 'ի հող վարքն .
և ասէ փահլուլն . բազում աւուրք
աստ կամ և կու չափեմ, զիմ գերեզ
մանն, և զքոյն . նա խկի քոյն աւե
լի չէ քան զիմն . և դու խալիֆայես
և ես աղքատ մուրացիկեմ . և քո
հողն և իմն մէկ չափովէ :

Եւ ասաց խալիֆան դայս :

Եւ մարդ մի ըզհողիդ դատեր . ու
մարմինս առնէր սիրելի . դարձիր
'ի մեղաց ճամփէն որ չըլինիս ողոր
մու լալի . ջանայ ու բարի գործէ .
զի քէվրանն քէզ կու նայի . այս հո
ղուս դու հանց գնայ . որ հողիս
հրոյն չըլինի :

Եւ ասաց խալիֆան ընդ իւր մեծա
մեծքն . տեսէք թէ ինչ իմաստունէ

ՃԴԹ

դո

դորայ խօսքն և համարձակաբաց խօս
քըն կու տայ . չէ պարտ որ զդայ 'ի
մեղնէ 'ի զատ թողունք . և ապա հրա
մայեաց խալիՊան կոչել զնա իւր
դարպասն . և խալիՊան 'ի յաթոռոյն
եւեր գնացերէր . և գնաց փահլուլն
'ի յաթոռն նստաւ . և եկին ճորտերն
և ըսկըսան ծեծել զնա . և նա ճչէ
պինտ . լսեց խալիՊան երեկ և 'իսիրա
ելաւ ծառանուն . և ասէ է' փահլուլ
յէր կու ծեծեն զքեզ . ասաց փահ
լուլն է տիեզերանլ խալիՊայ յերբ
զիս այս մէկ պահ նստելուս համար
հանց կու ծեծեն . ապայ զքեզ ինչ
պիտի անեն դատաստանին :

Եւ ասաց խալիՊան զայս :

Ս' արդիք մի' ծեծէք դուք զիս .
չեմ ցանկար փառաց աթոռոյդ . զի
մըն քակեցի ինչայ . ու չունիմ սրբ
տիկ շինելու . իմ կեանքս իմ աջացն
եւեր . այլ չունիմ տեղիք խնդալու .
դրի զիմ մարմինս 'ի մահ . զի չունիմ
հոգի տանջելու . է մարդ որ փառա

ցըտ հասար . տէր յերկրի եղար ա-
թոռոյս . դու հանց շփացար իբեզ .
որ չդընես դու մուհալ մարդոյ .
աս ի մահո՞ւանէ չունիս . ոչ ճարես
պաշար գնալու . աշխարհիս փառքն
այլոց թողուս . կու լինիս դու
ափ մի հողու :

Լըսեց խալիֆան . զայն իմաստուն
բանքն . և հարցանէր ընդ բանին և
հնարիւք տայր պատասխանին յալ մէկ
որ մի հարցաւ խալիֆան ընդ փահ
լուլն և ասէ . փահլուլ ասայ ինձ թէ
այսօր ինչ կանէ ամ . ասէ փահլուլն
այդ դիժար հարցմունքէ . այսօր
համբերեայ ինձ , վաղիւն ասեմ .
երեկ վաղիւն . և հեծեալէր սև էշ
մի . ասէ խալիֆան . ասա ինձ թէ
ինչ կանէ ամ . ասէ փահլուլն . հրա
մայեայ որ ամենեքեան ծառայքս ի
դուրս ելանեն և ես տամ պատասխա
նին . և հրամայեաց խալիֆան ծա
ռայիցն ելանել . և մնաց ինքն և փահ
լուլն մէն . և ասէ խալիֆան ինչ
ճիշտ կու

Կու առնէ անձ ի յայտ ժամս և ասէ
 փաճլու լն. Է խալիՅայ արե պահ մի
 նիստ իմ էջս և Էս ի քո ամբողջ
 նըստիմ. նայ ասեմ քեզ թէ ինչ կա
 նէ անձ. և հայեցուն խալիՅան որ
 մարդ չէր երևէր. բոլորն և ելան
 նըստան էջն. և փաճլու լն ի խալի
 Յային ամբողջ նստան, և ոչ խօսէր
 ասէ խալիՅան յէր չես խօսիր ինչ
 կանէ անձ. ասէ փաճլու լն ինչ խօ
 սիմ չես գիտէր թէ ինչ կանէ անձ.
 դու որ խալիՅայ ես էջս իմ նըստե
 ցոյց. ես որ փաճլու Էմ նա ի քո
 ամբողջ նստեցոյց. ահա զայս արար
 ի ժամուս յայսմիկ. և խալիՅան զար
 մացան, և ոչ կարէր խօսիլ:

Լա ոսոց խօսիս զայս:

Կու զանքննին յէր քննես. յերբ
 որ միտքս իւրեան չհամնի. զանձ ով
 կարէ տեսնուլ. կամ յիմանալ զնայ
 մարդ կենդանի. յերբ չես քո հե
 նացա ար. Կու մասս յերկուց դու
 շննչի. ալ տէր հայրենեացս էնայ
 ԺՅԷ

որ

որ երկինք ի երկիր կու տանի .
Եւ ծաղեցան խալիֆան . և ասէ
փառք ւոյ կենդանոյ և բարձրելոյն
յան խաւան . զի այս ցեղ խէփս զար
մանալի պատասխան կու տայ . բայց
Թուի ինձ թէ չէ դայ խէփս այլ խելո
քէ . և գնաց փահլու ըն և անցան օր
մի քանի . և հրամայեց խալիֆան կո
չեցին զնա . և նքստան էշ մի եկան
առ խալիֆան . ծիծաղեցան խալի
ֆան և ասէ փառք ւոյ կենդանոյ և
բարձրելոյն յան խաւան .

Եւ ասէ խալիֆան իրք մի կամիմ
հարցանել քեզ և դու զղորդն ասա
և նա ասէ հրմայեայ խալիֆայ . ասէ
խալիֆան թէ քանի ատող կայ ցեր
կինքն . Լսէ փահլու ըն ես աղէկ գի
տեմ զամէնն համրերեմ . ասէ որչափ
իշուս վրայ մազ կայ . անչափ ասող
կայ ցերկինքն . թէ չես անտար դու
եղեր համրէ . և իջան խալիֆան ար
թողոյն և ըսկսան համրել զիշուս
մազն . և ասէ փահլու ըն յՈՂ զագ ին

Տամրէ . և ըսկըսան խալիֆան այն
պէս առնել և ոչ կարէր. ծիծա
ղեցան խալիֆան:

Լ- ասաց իմ հըն-ըն իմ թաս շալա:

Լ՛ի յերբ չգիտես հիմի թէ գլխոյս
մազն քանիէ. զէտ զիս փահլոյս յեր
լինիս. թէ յերկնից աստղն քանիէ.
ինչ որ աստ գործել լինի ամենին հա
մար տալոցէ. որ չափ զրկէ գանձ ժող
վէ. հոս թողու տանել չկարէ:

Լ՝մաչեց խալի՛ման և եթող զիշուն
 ագինն ՚ի համրելուն և ելան ՚ի յաթո
 ուրն նստան. և ասէ փառք այ որ այս
 պէս գիտուք պատնէ զսիրելիս իւր
 և տայ իմաստութի ում և կամի զի ոչ
 ոք կարէ տալ նմա պտօխան. ՚ի քանս
 և ՚ի հարցմունս. և այսպիսի վարուք
 կեցել փահլուլն. և երանելի կենօք
 և փոխեցան անվաղճան թագնորո
 թինն ՚ի քս յս ՚ի տր մեր: Երում վայե
 լ. փառք ի շխանութիւն և պատին:
 Լ՝յո՛ւմ և միշտ և յանխտեանս.

Гос. Библиотека

百三十五

三

1847
J. M. Smith
J. M. Smith

